

**BARTIN ÜNİVERSİTESİ YERLEŞKESİ VE ÇEVRESİNİN ENGELLİLER
İÇİN ULAŞILABİLİRLİK İLE İLGİLİ TÜRK STANDARTLARI
BAĞLAMINDA İNCELENMESİ**

Gülden KÖSE

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

TEMMUZ 2019

Gülden KÖSE tarafından hazırlanan “BARTIN ÜNİVERSİTESİ YERLEŞKESİ VE ÇEVRESİNİN ENGELLİLER İÇİN ULAŞILABİLİRLİK İLE İLGİLİ TÜRK STANDARTLARI BAĞLAMINDA İNCELENMESİ” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Gazi Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Öğr. Gör. Dr. Can GÜNGÖR

Mimarlık Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Başkan: Prof. Dr. Can Mehmet HERSEK

İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Ana Bilim Dalı, Başkent Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

ye: Prof. Dr. Sare SAHİL

Mimarlık Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

ye: Doç. Dr. Çiğdem Belgin DİK MEN

Bina Bilgisi Ana Bilim Dalı, Bozok Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

ye: Doç. Dr. İdil AYÇAM

Mimarlık Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Tez Savunma Tarihi: 04/07/2019

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.....

Prof. Dr. Sena YAŞYERLİ

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Güliden KÖSE

04/07/2019

BARTIN ÜNİVERSİTESİ YERLEŞKESİ VE ÇEVRESİNİN ENGELLİLER İÇİN
ULAŞILABİLİRLİK İLE İLGİLİ TÜRK STANDARTLARI BAĞLAMINDA

İNCELENMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Güliden KÖSE

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Temmuz 2019

ÖZET

Bu çalışmada, fiziksel engelli bireylerin günlük yaşamlarını kısıtlayan yapısal çevre kapsamında, en temel haklardan olan eğitim hakkının mimari engeller tarafından kısıtlanması ele alınan temel problem olmuştur. Engelli insanların eğitim fırsatlarından yararlanabilmeleri, aynı zamanda sosyal hayata diledikleri gibi katılım gösterebilmeleri için eğitim yapılarının, yerleşkelerin, yakın çevrelerinin ve tüm kamu yapılarının yeterli ulaşılabilirlik seviyesine gelmesi gerekmektedir. Bunun sağlanabilmesi için gerekli kriterler Türk Standartları; TS 9111 ve TS 12576 ile açıkça belirlenmiştir. Çalışmada Bartın Üniversitesi'nde hizmet vermekte olan ilgili standartlara bağlı kalınmaksızın tasarlanmış 1995-2000 yılları arasında yapılmış yapılar incelenerek, mevcut durumun tespiti yapılmış, problemler belirlenerek çözüm önerileri getirilmiştir ve farklı dönemlerde yapılmış (1993 ve 2014) iki eğitim binası, ilgili Türk Standartları bakımından incelenerek mevcut durumun karşılaştırmalı olarak tespiti yapılmıştır. TS 9111 ve TS 12576'ya göre belirlenmiş kriterlerden dikkate alınarak, sorgulama formları hazırlanmış ve verilen cevaplar sonucunda erişilebilirlik değerlerine ulaşılmıştır. Bu değerlerden yola çıkılarak binalar arasında ve bina içindeki mekânlar arasında karşılaştırmalı sonuçlar elde edilmiştir. İnceleme sonucunda her bir eylem alanı için ulaşılabilirlik değeri (U.D.) ve yapının genel ulaşılabilirlik değeri (G.U.D.) tespit edilmiştir. Böylece eğitim yapılarında düzenleme yapılması gereken alanlar ve çözüm yolları belirlenmiştir. Yeni binada da (2014) eksiklikler bulunmakla birlikte, eski binaya (1993) göre daha olumlu olduğu görülmüştür. Bu durum engelsiz yapısal çevre tasarlama algısının arttığını, aynı zamanda yeni projelerin üzerinde de geriye dönük incelemeler yapılarak, uygun düzenlemelerin yapılması gerektiğini göstermektedir.

Bilim Kodu : 80102
Anahtar Kelimeler : Evrensel Tasarım, Erişilebilirlik, TS 9111, TS 12576, Eğitim Yapıları, Üniversite Yapıları
Sayfa Adedi : 135
Danışman : Öğr. Gör. Dr. Can GÜNGÖR

THE INVESTIGATION OF BARTIN UNIVERSITY CAMPUS AND ITS
ENVIRONMENT WITH REGARD TO TURKISH STANDARTS RELATED WITH
ACCESIBILITY FOR THE DISABLED

(M. Sc. Thesis)

Gülden KÖSE

GAZİ UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES

July 2019

ABSTRACT

In this study, the restriction of the right of education, which is one of the most basic rights, by the architectural obstacles in the context of the built environment that restricts the daily life of the physically disabled individuals has been the main problem discussed. In order for people with disabilities to benefit from educational opportunities as well as to participate in social life as they wish, educational structures, campuses, neighbourhoods and all public buildings must reach adequate level of accessibility. The criteria for ensuring this is clearly defined by Turkish Standards; TS 9111 and TS 12576. In this study, the buildings which were designed between 1995-2000 without considering the relevant standards serving in Bartın University were examined and the current situation was determined, the problems were identified and solutions are proposed and two educational buildings constructed in different periods (1993 and 2014) were examined in terms of the relevant Turkish Standards and the current situation was determined comparatively. Based on the criteria determined according to TS 9111 and TS 12576, inquiry forms were prepared and accessibility values were reached as a result of the answers given. Based on these values, comparative results were obtained between the buildings and the spaces inside the building. As a result of the study, the accessibility value (U.D.) and the general accessibility value (G.U.D.) of the building were determined for each action area. In this way, the fields and solutions were determined in which training structures should be arranged. Although there are shortcomings in the new building (2014), it is more positive than the old (1993) building. In this way, the fields and solutions were determined in which training structures should be arranged. This situation shows that the perception of designing a barrier-free built environment has increased, and also that new regulations should be reviewed and appropriate arrangements should be made.

Science Code : 80102
Key Words : Universal Design, Accesibility, TS 9111, TS 12576, Education
Buildings, University Buildings
Page Number : 135
Supervisor : Dr. Lecturer Can GÜNGÖR

TEŞEKKÜR

Öncelikle bu çalışmaya, doktora çalışmasıyla ışık tutan, yol gösteren, tez yöneticisi Öğr. Gör. Dr. Can GÜNGÖR hocama, değerli görüşleri ile çalışmama katkıda bulunan değerli jüri üyeleri hocalarım; Prof. Dr. Sare SAHİL, Prof. Dr. Can Mehmet HERSEK, Doç. Dr. Çiğdem Belgin DİKMEN, Doç. Dr. İdil AYÇAM'a, mesleğime duyduğum sevgi ve saygıyı borçlu olduğum tüm değerli hocalarıma teşekkür ederim.

Bu çalışmamda ve daima desteklerini hissettiğim canım dostlarım Tuba KARAGÖZ, Fatma Şükran VANLI, Hilâl ACI, Zeynep İÇEN, Tuna BEŞEN DELİCE ve Gönül ERDEM'e, 2011'den beri yol arkadaşlığı ettiğim, Bartın Üniversitesi'ni geliştirmek ve güzelleştirmek için büyük bir özveri ile çalışan tüm Bartın Üniversitesi Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı personeline teşekkür ederim.

Bütün eğitim sürecimi büyük bir hassasiyetle destekleyen, hayatlarını eğitime adanmış ve yüzlerce çocuğun hayatına dokunmuş annem Gülşen ASLAN ve babam Orhan ASLAN'a, tekerlekli sandalye kullanarak araştırmalarımnda bana eşlik eden, fotoğraf çekimlerinde yardımcı olan, destek ve ilgisini her zaman hissettiğim en yakın arkadaşım, eşim Mehmet Said KÖSE'ye, gelişiyile Yüksek Lisans çalışmalarına uzun bir ara verdiğim fakat insanları anlamak, sevmek konusunda ondan çok fazla şey öğrendiğim, bu bakış açısıyla çalışmamın anlamını artıran ve hayatımı güzelleştiren canım kızım Sueda'ya çok teşekkür ederim...

Türk kadınlarının, istediği her alanda özgürce eğitim alma ve çalışma hakkı edinmesinde en büyük emeği olan Mustafa Kemal ATATÜRK'e minnetle...

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLERİN LİSTESİ.....	xii
RESİMLERİN LİSTESİ	xiii
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xiv
1. GİRİŞ.....	1
2. YÖNTEM.....	13
2.1. Veri Toplama Tekniği	14
2.2. Sorgulama Formları.....	16
3. ALAN ÇALIŞMASI	19
3.1. Çalışma Alanı Seçimi.....	19
3.2. Türkiye Geneli Engelli Birey Dağılımı.....	19
3.2.1. Engelli bireylerin engel türüne göre dağılımı	20
3.2.2. Engelli bireylerin eğitim durumuna göre dağılımı.....	21
3.2.3. Engelli bireylerin yaşadıkları coğrafi bölgeye göre dağılımı.....	22
3.2.4. Engelli bireylerin beklentilerine göre dağılımı	24
3.3. Bartın Geneli Engelli Birey Dağılımı	26
3.3.1. Engelli bireylerin beldelere göre dağılımı.....	28
3.4. Bartın Üniversitesi.....	31
3.4.1. Bartın Üniversitesi Ağdacı Kampüsü	32

	Sayfa
3.4.2. Bartın Üniversitesi Kutlubey Kampüsü.....	36
4. ELDE EDİLEN BULGU VE DEĞERLENDİRMELER	41
4.1. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sorgulama Formları	41
4.1.1. İİBF Binası “Form 1: Dış mekân ve erişilebilir güzergâh düzenlemeleri” değerlendirmeleri.....	41
4.1.2. İİBF Binası “Form 2: Açık otopark alanları ile ilgili düzenlemeler” değerlendirmeleri	42
4.1.3. İİBF Binası “Form 3: Yolcu indirme bindirme alanları ile ilgili düzenlemeler” değerlendirmeleri.....	42
4.1.4. İİBF binası “Form 4: Bina giriş çıkışları” değerlendirmeleri	43
4.1.5. İİBF binası “Form 5: Kapı düzenlemeleri” değerlendirmeleri	43
4.1.6. İİBF binası “Form 6: Pencere düzenlemeleri” değerlendirmeleri	44
4.1.7. İİBF binası “Form 7: Koridor ve holler değerlendirmeleri	44
4.1.8. İİBF binası “Form 8: Merdivenler” değerlendirmeleri.....	44
4.1.9. İİBF binası “Form 9: Rampalar” değerlendirmeleri	45
4.1.10. İİBF binası “Form 10: Asansörler” değerlendirmeleri	45
4.1.11. İİBF binası “Form 11: Odalar, derslikler, atölyeler” değerlendirmeleri	46
4.1.12. İİBF binası “Form 12: Tuvaletler” değerlendirmeleri	46
4.1.13. İİBF binası “Form 13: İşaretleme” değerlendirmeleri.....	47
4.1.14. İİBF binası Form 14: Kafeterya, yemekhane” değerlendirmeleri	47
4.2. Mimar Sinan Dersliği Sorgulama Formları	48
4.2.1. Mimar Sinan dersliği “Form 1: Dış mekân ve erişilebilir güzergâh düzenlemeleri” değerlendirmeleri.....	48
4.2.2. Mimar Sinan dersliği “Form 2: Açık otopark alanları ile ilgili düzenlemeler” değerlendirmeleri.....	49
4.2.3. Mimar Sinan dersliği “Form 3: Yolcu indirme bindirme alanları ile ilgili düzenlemeler” değerlendirmeleri.....	49

	Sayfa
4.2.4. Mimar Sinan dersliği “Form 4: Bina giriş çıkışları” değerlendirmeleri...	50
4.2.5. Mimar Sinan dersliği “Form 5: Kapı düzenlemeleri” değerlendirmeleri.	50
4.2.6. Mimar Sinan dersliği “Form 6: Pencere düzenlemeleri” değerlendirmeleri	51
4.2.7. Mimar Sinan dersliği “Form 7: Koridor ve holler değerlendirmeleri.....	51
4.2.8. Mimar Sinan dersliği “Form 8: Merdivenler” değerlendirmeleri	52
4.2.9. Mimar Sinan dersliği “Form 9: Rampalar” değerlendirmeleri	52
4.2.10. Mimar Sinan dersliği “Form 10: Asansörler” değerlendirmeleri	53
4.2.11. Mimar Sinan dersliği “Form 11: Odalar, derslikler, atölyeler değerlendirmeleri	53
4.2.12. Mimar Sinan dersliği “Form 12: Tuvaletler” değerlendirmeleri	54
4.2.13. Mimar Sinan dersliği “Form 13: İşaretleme” değerlendirmeleri	54
4.2.14. Mimar Sinan dersliği Form 14: Kafeterya, yemekhane” değerlendirmeleri	55
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	57
5.1. İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi Binasının Sorgulama Formlarına Göre Değerlendirme Sonucu ve Çözüm Önerileri.....	57
5.1.1. İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi binasının sorgulama formlarına göre değerlendirme sonucu ve çözüm önerileri	57
5.1.2. Mimar Sinan dersliğinin sorgulama formlarına göre değerlendirme sonucu ve çözüm önerileri	64
5.2. Üniversite Yapılarının Sorgulama Formlarına Göre Değerlendirme Sonucu ve Çözüm Önerileri	70
5.2.1. Tasarım ve planlama önerileri.....	71
5.2.2. Kullanım önerileri	72
5.3. Erişilebilirlik İle İlgili Mimari Öneriler	74
5.3.1. Eğitim ve bilgiye erişim önerileri	74
5.3.2. Tasarım ve planlama önerileri.....	74

	Sayfa
5.3.3. Malzeme seçimi önerileri.....	75
5.3.4. Kullanım önerileri	76
KAYNAKLAR	77
EKLER.....	81
EK-1. Sorgulama formları	82
EK-2. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi mekân-sorgulama formları tablosu	117
EK-3. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi sorgulama formları grafiksel sonuçları	118
EK-4. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi kat planları	121
EK-5. Mimar Sinan dersliği mekân-sorgulama formu tablosu.....	125
EK-6. Mimar Sinan dersliği sorgulama formları grafiksel sonuçları	126
EK-7. Mimar Sinan dersliği kat planları.....	129
EK-8. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Mimar Sinan dersliği ulaşılabilirlik değeri grafiği.....	133
EK-9. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Mimar Sinan dersliği genel ulaşılabilirlik değeri grafiği.....	134
ÖZGEÇMİŞ	136

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 2.1. Araştırma modeli.....	13
Çizelge 2.2. Mekânlar ve Sorgulama Formları Çizelgesi Örneği	15
Çizelge 2.3. Sorgulama Formu Soru Örneği (Durum)	17
Çizelge 2.4. Sorgulama Formu Soru Örneği (Ölçü)	17
Çizelge 2.5. Sorgulama Formu Soru Örneği (Miktar).....	17
Çizelge 2.6. Sorgulama Formu Soru Örneği (Malzeme)	17
Çizelge 2.7. Sorgulama Formu Soru Örneği (İşaretleme)	17
Çizelge 3.1. Engelli Nüfusun Toplam Nüfusa Oranı (2002).....	19
Çizelge 3.2. Engelli Nüfusun Engel Türüne Göre Dağılımı (2002)	20
Çizelge 3.3. Engelli Nüfusun Engel Türüne Göre Dağılımı (2010)	20
Çizelge 3.4. Türkiye’deki Engellilerin Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı	23
Çizelge 3.5. Engelli Nüfusun Toplam Nüfusa Oranı (2013).....	26
Çizelge 3.6. Bartın’daki Engelli Mevcutları, 2015	27
Çizelge 3.7. Türkiye ve Bartın’ın Adrese Dayalı Bilgi Sistemine Göre Nüfus Dağılımı ile Engellilerin Nüfus İçindeki Oranı	27
Çizelge 3.8. Bartın’daki Engelli Bireylerin Yaş Dağılımı.....	30

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 3.1. Engellilerin eğitim durumu dağılımı (2002).....	21
Şekil 3.2. Engellilerin eğitim durumu dağılımı (2010).....	22
Şekil 3.3. Fiziksel çevre düzenlemelerinin özürlü bireyin kullanımına uygun olmadığını düşünenler, 2010.....	23
Şekil 3.4. Engelli Bireylerin kurum ve kuruluşlardan beklentilere göre engelli nüfus oranı, 2002	24
Şekil 3.5. Kayıtlı olan engelli bireylerin kamu kurum ve kuruluşlarından beklentilerinin engel türüne göre dağılımı, 2010.....	25
Şekil 3.6. Bartın beldelerindeki engelli nüfus oranları, 2015	28
Şekil 3.7. Bartın beldelerindeki engelli birey sayıları, 2015.....	29
Şekil 3.8. Bartın'daki engelli bireylerin engel türü genel dağılımı, 2015.....	29
Şekil 3.9. Bartın'daki engelli bireylerin meslek dağılımı, 2015	30
Şekil 3.10. B.Ü. İktisadi İdari Bilimler Fakültesi mekânsal işlev tablosu.....	35
Şekil 3.11. B.Ü. Mimar Sinan Dersliği mekânsal işlev tablosu.....	39
Şekil 5.1. Üniversite yapıları için mekânsal işlev şema önerisi.....	73

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 3.1. Bartın İli.....	26
Resim 3.2. Bartın İli Ağdacı Köyü ve Kutlubeyyazıcılar Köyü	31
Resim 3.3. Bartın Üniversitesi Ağdacı Kampüsü ve çevresi	32
Resim 3.4. Bartın Üniversitesi İİBF Binası ve kampüs ilişkisi	33
Resim 3.5. Bartın Üniversitesi İİBF Binası	33
Resim 3.6. Bartın Üniversitesi Kutlubey Kampüsü ve çevresi.....	36
Resim 3.7. Bartın Üniversitesi Mimar Sinan Dersliği Binası ve kampüs ilişkisi.....	37
Resim 3.8. Bartın Üniversitesi Mimar Sinan Dersliği Binası	37
Resim 5.1. Bartın Üniversitesi Ağdacı kampüs içinden, giriş kapısı, nizamiye ve durakların görünüşü	58
Resim 5.2. Resim 5.2. Bartın Üniversitesi Ağdacı Kampüsü giriş kapısından, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi yaya bağlantısı	59
Resim 5.3. Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrenci giriş kapısı ve otoparkı.....	60
Resim 5.4. Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi derslikler ile dekanlık katı bağlantısı	61
Resim 5.5. Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi derslik ve öğretim elemanı odası kapıları	62
Resim 5.6. Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi dersliklerinde bulunan ahşap platformlar.....	63
Resim 5.7. Bartın Üniversitesi Mimar Sinan Dersliği durak bağlantısı	65
Resim 5.8. Bartın Üniversitesi Mimar Sinan Dersliği giriş rampaları.....	66
Resim 5.9. Bartın Üniversitesi Mimar Sinan Dersliği I. kat koridoru	67
Resim 5.10. Bartın Üniversitesi Mimar Sinan Dersliği zemin kat sahanlık döşeme altı	67
Resim 5.11. Bartın Üniversitesi Mimar Sinan Dersliği derslik kapısı.....	68
Resim 5.12. Bartın Üniversitesi Mimar Sinan Dersliği engelli tuvaleti	69

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar

Açıklamalar

G.U.D.

Genel Ulaşılabilirlik Değeri

İİBF

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

TSE 9111

Özürllüler Ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin
Binalarda Ulaşılabilirlik Gereklere (Kasım 2011)

TSE 12576

TS 12576 Şehir İçi Yollar- Kaldırım Ve Yaya
Geçitlerinde Ulaşılabilirlik İçin Yapısal Önlemler Ve
İşaretlemlerin Tasarım Kuralları (Haziran 2012)

TUİK

Türkiye İstatistik Kurumu

U.D.

Ulaşılabilirlik Değeri

1. GİRİŞ

Bedensel özellikleri ve nitelikleri ne olursa olsun, tüm insanların sosyal hayata katılım gereksinimlerinin eşit şekilde karşılanması için gösterilen duyarlılık, mimari tasarım anlayışına yansımalıdır. Engellilerin toplumun ayrı bir bölümü olmaktan çıkıp, toplumun vazgeçilmez bir parçası olduğu gerçeği benimsenmeli ve sosyal yaşama katılım olanakları, “engelli” ihtiyaçlarından çok, “insana dair” ihtiyaçlar biçiminde ele alınmalı ve “evrensel tasarım ilkeleri” benimsenmelidir. Böylece daha yaşanabilir çevrelerin oluşması sağlanabilir. Bunun olması için yalnız merkezi ve yerel yönetimlere değil, sivil toplum kuruluşlarına, tüm kişi, kurum ve kuruluşlara görev düşmektedir.

Engelli bireylere günlük hayatımız içerisinde sıklıkla rastlanmıyor olması, engelli birey sayısının azlığının değil, engelli bireylerin evlerinin dışındaki mekân kullanım kısıtlarının oldukça fazla olduğunun bir göstergesidir.

Fiziksel yapıları çevrenin, engelliler için ulaşılabilir ve yaşanabilir olarak tasarlanması için imar planları ile kentsel, sosyal, teknik altyapı alanlarında ve yapılarda Türk Standartları Enstitüsü tarafından çeşitli standartlar düzenlenmiştir (TS 9111 / Kasım 2011, TS 12576 / Haziran 2012). Dış mekân düzenlemesinin yanında, iç mekân düzenlemeleri de önemli bir sorun teşkil etmektedir. Bu durum, mimarların evrensel tasarım konusunda daha donanımlı ve hassas olması gerektiğini göstermektedir.

Yükseköğretim kurumları toplumların bilinçlenmesi açısından uluslararası platformlardaki en önemli müesseselerdir. Ülkemizde özellikle 1992 yılında yasalarda yapılan yeni düzenlemelerle birlikte üniversitelerimizin sayılarında kısa sürede belirgin bir artış olmuştur. Bu artış döneminde tasarlanan üniversite yapılarında ve kampüs içerisinde, kullanıcılar tarafından bir takım problemlerle karşılaşmıştır.

Eğitim almak her bireyin temel haklarından biridir ve bu nedenle eğitim yapılarının engelli erişilebilirliği açısından önemi büyüktür. Yapıların erişilebilirliğini sağlamak öncelikli olarak mimarların ve sonrasında diğer teknik alanlarda eğitim almış kişilerin sorumluluk alanlarına dahildir.

Problem durumu/ Konunun tanımı

“Dünya genelinde engelli bireylerin sağlık durumu, eğitim başarıları, ekonomiye katılımları daha düşüktür ve engelli bireyler engelli olmayan bireylere göre daha yoksuldurlar. Bunun nedenlerinden biri, pek çoğumuzun erişmekte hiç sorun yaşamadığı sağlık, eğitim, istihdam, ulaşım ve bilgi edinme hizmetlerine erişmelerinin önünde engeller bulunmasıdır. Bu sorunlar dezavantajlı toplumlarda daha da derinleşmektedir” [1].

Bu araştırmanın yönünü belirleyen başlıca problemler; ulaşılabilirlik standartlarının mimari tasarım sürecine doğrudan ve yeterince dahil edilmemesi, tasarım yapan, kontrol eden ya da yöneten teknik elemanların standartlarla ilgili olarak yeterli donanımına sahip olmamalarıdır. Bu çalışmanın ana problemi ise; fiziksel engelli bireylerin sosyal hayata rahatlıkla katılamamaları, açık alanlarda ve bina içinde tek başlarına diledikleri gibi hareket edememeleri ve her birey için büyük önem taşıyan eğitim hakkından da yararlanamamalarıdır. Yapılı çevrede özgürce hareket edemeyen, sosyal yaşama dilediği gibi katılım gösteremeyen, gerektiği gibi eğitim alamayan fiziksel engelli bireylerin, çevresel, mesleki ve sosyal becerileri gelişmemektedir. Bu durum özgüven eksikliği, soyutlanma gibi yeni problemleri doğurmaktadır.

Araştırmanın amacı

Bu çalışmada “Herkes İçin Tasarım” ilkesinden yola çıkılarak, üniversite yerleşkelerinin ve çevrelerinin ulaşılabilirliğinin incelenmesi planlanmaktadır. Fiziksel engellerin ve sosyal problemlerin belirlenmesi ve ortadan kaldırılması, engelli kullanıcıların problemlerinin aşılmasına yardımcı olacaktır.

Yaşamını tek başına sürdürmesi gereken bir engelli bireyin, bireysel ihtiyaçlarını ve eğitimini aksatmadan sürdürebilmesi açısından, eğitim yapılarının ulaşılabilirliğinin sorgulanması, problemlerin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Kullanıcı grupları arasında çoğu zaman göz ardı edilen engelli kullanıcılar için binaların ulaşılabilirlik değerini incelemek için 2008 yılında kurulan Bartın Üniversitesi tercih edilmiştir. Bartın Üniversitesi 2008 yılında Zonguldak Karaelmas Üniversitesi’nden ayrılarak kurulmuştur. Kurum tarafından kullanılan, mevcut kampüs (Ağdacı Kampüsü) ve

projelendirilmesi süren yeni kampüs (Kutlubey Kampüsü) bu çalışmanın gövdesini oluşturacaktır. Bu bakımdan Ağdacı Kampüsü kapsamındaki yapılar ve yakın çevreleri TS 9111'e ve TS 12576'ya ve yönetmeliklere uygunluk bakımından değerlendirildiğinde eski bir örnek olarak sınıflandırılabilir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencisi olan fiziksel engelli bir öğrencinin "Tercih kılavuzunda, okulda asansör olduğu belirtildiği için tercih etmiştim." diyerek asansör talep etmesi üzerine binaya bir adet asansör kabini dış cephe yüzeyinden binaya entegre edilmiştir. Bu da engelli bireylerin yükseköğretimlerine henüz başlamadan kısıtlamalarla karşılaştığı ve seçeneklerinin bedensel engelleri nedeniyle daraltıldığı gerçeğini göstermektedir. Bu bakımdan bu çalışma ve bu tür çalışmaların, Bartın Üniversitesi ve diğer üniversitelerdeki mevcut yapılar, devam eden ya da tasarlanacak projeler ve yerleşim kararları için ipuçları oluşturması amaçlanmıştır.

Tanımlanan problemler ve amaç doğrultusunda, bu çalışmada ortaya konulmaya çalışılacak hipotezler şöyledir:

Ana Hipotez: Engelli insanların tasarlanmış yapılı çevreden kaynaklanan, fiziksel engellerini gidermek için standartlarının öngördüğü düzenlemelerin tasarımlarda dikkate alınması gerekmektedir.

Alt Hipotez I: Eğitim yerleşkeleri ADA Standartları dikkate alındığında yapılı çevre olarak temel ihtiyaç olan eğitim öğretim, sosyal ve kültürel etkileşim ihtiyaçlarına kesintisiz olarak cevap vereceğinden, engelsiz mekânlar olacaklardır.

Alt Hipotez II: TSE Standartlarının öngördüğü düzenlemeler dikkate alınarak oluşturulacak sorgulama formlarının, sınıflandırılmış eylem alanlarına uygulanması ile yapılı çevrenin ulaşılabilirlik değeri sayısallaştırılabilir ve bu değerler problemleri ve çözümlerinin tespitini kolaylaştıracaktır.

Alt Hipotez III: Fiziksel engelli öğrencilerin eğitim gördüğü binalarda kalıcı yapısal düzenlemeler yapmak yerine, geçici çözümlerle bu öğrencilere binaların kısmi kullanımına izin verilmesi bir hak ihlalidir ve bu durumun giderilmesi gerekmektedir.

Erişilebilir fiziksel çevre tasarımının gerekliliği ve önemi üzerine yapılan çalışmalar hızla artmakta, eşitlikçi ve bütünleştirici tasarımlar konusu önem kazanmaktadır. Bu sebeple

“herkes için tasarım” konusunu göz ardı etmek özgürlüklerinin kısıtlanması nedeniyle yaşanan sorunların bir parçası haline gelmek demektir.

Araştırmanın önemi

Uluslararası düzeyde ülkelerin engelli bireylerle ilgili politikalarına yön vermek üzere oluşturulmuş, hukuki bağlayıcılığı olan temel belge Birleşmiş Milletler tarafından 2006 yılında kabul edilmiş Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme’dir. Sözleşmede, engellilerin tüm temel hak ve özgürlüklerden en etkin ve eşit şekilde faydalanmasını sağlamak amaçlanmıştır.

Eğitim almak her bireyin temel haklarından biriyken, engelli bireyler için eğitim almak çok daha büyük önem teşkil etmektedir. Onların evlerinden çıkması, hayata karışması, kendi yeteneklerini keşfetmesi, ideallerinin olması ve o ideallerinin peşinden gidebilmeleri toplumun üst noktalara taşınmasında önemli etkindir.

Bir engelli çocuğun eğitim sürecinde yaşadığı problemler göz önüne alındığında, o çocuğun üniversite sıralarına kadar gelebilmiş olması büyük bir zafer kazanmakla eşdeğerdir. Erişilebilir mekânlar oluşturmak, başta fiziksel çevreyi tasarlayan mimarlar olmak üzere, inşa eden, denetleyen, onaran ve işleten herkesin sorumluluk alanındadır.

Varsayımlar

Bu çalışmada engelsiz yapısal çevre oluşturmak için ilgili standartların tasarım sürecine başlangıçtan itibaren dâhil edilmesi gerektiği, ancak standart içeriklerinin proje yürütücüleri tarafından yeterince özümsemediği kabul edilmektedir. Öte yandan mevcut yapıların sorunlarını çözmenin, sorunsuz projeler tasarlamaktan daha zor ve maliyetli olduğu varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

Seçilecek yapı türlerinde, çok geniş kapsamlı bir değerlendirme yapılması mümkün olmadığı durumlarda, problem tanımı tüm açık ve kapalı alanlar olmak yerine,

- Yapı dışı açık alanları, (kullanıcı erişebilirliği)
- Yapı içi kullanıcı alanlarını ve çeşitlerine göre alt eylem alanlarını (kullanıcı erişebilirliği) ya da ilişkili olanları almakla da sınırlandırılabilir. (Teknik birimler göz ardı edilmiştir.)

Bu çalışmadaki sorgulama formları oluşturulurken, TS 9111’de bulunan “Mevcut Yapılar İçin Düzenlemeler” bölümü dikkate alınmamıştır. Çünkü açık ve kapalı alan düzenlemeleri için kabul edilebilecek alt veya üst sınırlar değil, önerilen ideal koşulların belirleyici olması hedeflenmiştir.

Bu araştırmada, tüm engelli insan tipleri arasından tekerlekli sandalyedeki fiziksel engelliler ve geçici hastalıklar dolayısı ile hareket kısıtlılığı içerisinde olanlar üzerine çalışılacaktır. Bu sınırlandırma elde edilecek verimlilik açısından etkili olacaktır.

Tanımlar

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) engelliliği, “kişiden ya da bir bütün olarak vücuttan beklenen davranışlar, yetenekler ve görevler olarak ifade edilen normal aktivitelerin yerine getirilmesindeki eksiklik ya da sınırlılık” olarak tanımlamaktadır [1].

Dünya Sağlık Örgütü, engellilik kavramı tanımında aşağıdaki gibi hastalık sonuçlarına dayanan, sağlık yönüne ağırlık veren bir sınıflandırma yapmıştır:

Yetersizlik/Fonksiyon Kaybı (Impairment); Fizyolojik, psikolojik veya anatomik yapının fonksiyon kaybı ya da normalden sapması halidir. Bu tanım, organ düzeyindeki bozuklukları ifade eder, hastalığın belirti ve bulgularını içerir.

Özürlülük (Disability); Sağlığın bozulması sonucu oluşan yetersizlikten dolayı herhangi bir yeteneğin normale oranla azalması veya kaybedilmesidir. Bu tanım bireysel düzeydeki fiziksel ve zihinsel yeti kaybını ifade eder.

Engellilik (Handicap); Yetersizlik veya engellilik nedeniyle kişinin yaş, cinsiyet, sosyal ve kültürel düzeyine göre normal kabul edilen yaşam gereklerini yerine getirememesi durumudur [2].

“Üniversite” kelimesinin kökeni Latince’de bağımsız tüzel kişiliğe sahip ve müşterek çıkarları olan kişiler topluluğu manasına gelen “üniversitas” sözcüğüdür. Bu kelime ile aynı anlamda olmak üzere “studium-incelemeler” ve “studium generale-genel incelemeler” sözcüklerinin de kullanıldığı görülmektedir. Üniversite kelimesinin bugünkü genel anlamı ise “bilim adamı ve öğrenciler topluluğu olup, evrensellik, tüm bilim dallarına yayılma, birlik ve birleştiricilik”, bu kavramın önemli unsurlarıdır.

Burası başlangıçta “öğretmenler” ile “öğrencilerin” birliği anlamına gelen “Universitas magistrorum et scholarium” olarak adlandırılan ve uğraşları bilim alanlarını kapsayan grubun yaşadığı bir yerdi. Günümüzde ise üniversite “Bilim Birliği” anlamındadır [3].

“Açık alan” veya “düz alan” anlamına gelen “kampüs” kelimesi, şehir içinde ya da şehir dışında bir alanda kurulmuş akademik köy ve akademik ideallerin fiziksel planlamaya yansımaları olarak tanımlanmaktadır [4].

Kampüsler öğrencilerin kısa mesafeler içerisinde tüm ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri karma kullanım özellikleri göstermektedir. Bu nedenle kampüs çevrelerinde bir iç-dış mekân etkinlik bütünlüğü söz konusudur. Bunun sonucunda da kampüsler fonksiyonel açıdan dış mekânlarında çok çeşitli öğrenci etkinlikleri için yerler sunma potansiyeline sahip olmaktadır [5].

Kampüsler işlevleri bakımından ele alındıklarında, bir şehir gibi davrandığı gözlemlenebilir. Bu durum kampüs içeriğinin zenginliğine bağlı olarak değişkenlik gösterebilmektedir. Kampüs içerisinde yurt veya lojman bulunması, üniversitenin öğrenci ve personel kapasitesi bu konuda belirleyici unsurlardandır.

Kendine yeten bir üniversite kampüsü organizasyonel yapısı gereği nüfusunun 2000 kişiyi aştığı, çeşitli nedenlerle yoğunluğunun genellikle yüksek olduğu ve kentsel yerleşmelerdeki dört işlevi içerdiği görülür. Açıktır ki bu kriterlere uyum açısından, kampüsler birer kentsel yerleşme olarak ele alınabilirler. Ancak bu kriterlerle açıklanan kavramlar, özellikle işlevler, bir kenttekine oranla bazı farklılıklar gösterirler. Kent yerleşmelerindeki işlev grupları şöyledir:

- -Çalışma İşlevi
- -Barınma İşlevi
- -Dinlenme ve Rekreasyon İşlevi
- -Ulaşım İşlevi [3].

Kentsel mekânlardan birisi olan üniversite kampüsleri, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yanında sosyal ve kültürel faaliyetleri ile de kent kimliğinde önemli bir yere sahiptir. Üniversitelerin birçok kampüsten oluşması, dağınıklığa sebep olmakta ve mekânlar arasındaki bağlantıyı koparmaktadır. Mekânlar arasında bağlantı oluşturmak ve ortak kullanım alanlarının tüm kullanıcılar tarafından faydalanılabilirliğini arttırmak için bir peyzaj tasarımına ihtiyaç vardır. Ayrıca, üniversite kampüslerinde açık ve yeşil alanların bir park şeklinde planlanması, gerek öğretim elemanları gerekse öğrencilerin kaliteli ve güvenli bir şekilde yaşamaları açısından önemlidir. Bu durum eğitim ve öğretimin kalitesine de olumlu olarak yansır [6].

Kampüslerin işlevleri incelendiğinde üniversite kampüslerinde ulaşılabilirlik; kullanıcıların evden kampüse gelebilmesi ve kampüs içinde ihtiyaç duyduğu her yere herhangi bir engelle karşılaşmaksızın ulaşımı olarak ele alınmalıdır.

5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un 3. Maddesine göre ;

f) Erişebilirlik; “Binaların, açık alanların, ulaşım ve bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojisinin, engelliler tarafından güvenli ve bağımsız olarak ulaşılabilir ve kullanılabilir olmasını ifade eder.” şeklinde,

g) Erişilebilirlik standartları; “Türk Standardları Enstitüsü'nün erişilebilirlikle ilgili yayımladığı standartları ifade eder” şeklinde tariflenmiştir.

Kanunun 7. Maddesine göre ise; “Yapılı çevrede engellilerin erişebilirliğinin sağlanması için planlama, tasarım, inşaat, imalat, ruhsatlandırma ve denetleme süreçlerinde erişilebilirlik standartlarına uygunluk sağlanır.” ifadesi yer almaktadır [10].

Bu tanımlara göre kanun tüm kamu kurum ve kuruluşlarının sorumlulukları açık şekilde belirtilmiştir. Bu ifadeler, fiziksel yapıyı çevrede bulunan kullanıcıların, ihtiyaç duydukları her mekâna ve her hizmete hiçbir engelle karşılaşmadan ulaşabilmeleri vurgusunu açıkça ortaya koymaktadır.

Güngör çalışmasında “Erişilebilirlik” kavramının ortaya çıkışından; “Amerikan'ın Illinois Üniversitesi, Champaign ve Urbana ikiz kasabaları kampusunda gerçekleştirilen deneysel ‘rehabilitasyon eğitimi’ çalışmalarına rastlar. 1940'lı yılların sonunda fakülteye kayıt yaptıran engelli öğrencilerin çoğunluğunu savaş yaraları ile engelli duruma düşmüş kişiler oluşturmaktaydı. Amerikan gaziler federasyonu ve benzeri kurumların destekleri ile sürdürülebilen çalışmalar sonucunda Tim Nugent' in yürüttüğü “rehabilitasyon eğitimi” çalışması yankı uyandırmayı başarmıştır. Bu çalışmasının temelinde Tim Nugent'in, tekerlekli sandalyeye bağımlı insanların da diğer insanların aldığı eğitim olanaklarına sahip olabilmesinin sağlanmasının gerekliliğine inancı ve ne kadar kötü bir sakatlığı olursa olsun engelli insanların, eğitim ve motivasyon ile kendi işlerini görebilecekleri duruma gelebilecekleri ideali yatmakta idi” şeklinde bahsetmiştir [7].

Akçalı'nın çalışmasında aktardığına göre; Dünyada erişilebilirlik standartlarına dair yapılan ilk çalışma, Amerikan Standartları Derneği tarafından 1961 yılında gerçekleştirilmiştir. Daha sonra Amerikan Ulusal Standartları Enstitüsü olarak değiştirilen kuruluş, “Bedensel Engelli tarafından Erişilebilir ve Kullanabilir Binalar Üretmek” başlıklı ilk erişilebilirlik standardını yayınlamıştır. ANSI A 117.1 engelsiz tasarım için yayınlanan ilk standart olması sebebiyle sonraki 30 yılı aşkın bir süre engelsiz tasarım için rehber olma özelliğini taşımıştır. Amerikalı Engelliler Kanunu Erişilebilirlik Rehberi (American Disabilities Act Accessibility Guide [ADAAG]), Adil Konut Kanunu (Fair Housing Act [FHA]) ve Birleşik Federal Erişilebilirlik Standartları (Uniform Federal Accessibility Standards [UFAS]) gibi erişilebilirliğe dair tüm standartlarda model kılavuz olarak kullanılmıştır. Amerika Birleşik Devletleri’nde 1973 yılında 49 eyalet, yönetmeliklerini ANSI’de yer alan standartlara göre erişilebilirliğe uygun hale getirmiştir (Hoke ve Ramsey, 1994). Fakat engelli kullanıcıların, bedensel engelliler grubuna indirgenmediği, diğer engel gruplarına dair farkındalığın henüz oluşmadığı görülmektedir [8].

1989’da gündeme getirilen son şekilde mevcut durumları erişilebilir olmayan kamu ve özel alanların kişisel haklar çerçevesinde herhangi bir ayrımcılığa sebebiyet vermemek için yeniden düzenlenmesini gerekli kılan değişiklikler ile. 12 Haziran 1990 tarihinde temsilciler meclisine gelen yasa büyük çoğunlukla geçti. 13 Temmuz’da da senatodan geçen yasa o dönemin başkanı George Bush tarafından, ayrımcılık duvarının yıkılışı olarak tanımlandı ve halka takdim edildi [7].

Ülkemizde 2004 Ekim ayında Başbakanlık tarafından alınan bir karar ile genelge yayınlanmıştır. Buna göre 2005 yılı “Özürlülerin İstihdamı Yılı” olarak ilan edilmiştir [9]. Bunun üzerine 2005 yılında yapılan çalışmalar yoğunlaştırılmış 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı kanunda erişilebilirlik tanımı yapılmış ve erişilebilirlik için Türk standartları bağlayıcı olarak gösterilmiştir. Bu kanun ile eğitim hakkı ile ilgili de düzenlemeler yapılmıştır. Madde 15’e göre: “Hiçbir gerekçeyle engellilerin eğitim alması engellenemez. Engelliler, özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak, yaşadıkları çevrede bütünleştirilmiş ortamlarda, eşitlik temelinde, hayat boyu eğitim imkânından ayrımcılık yapılmaksızın yararlandırılır. Genel eğitim sistemi içinde engellilerin her seviyede eğitim almasını sağlayacak bütünleştirici planlamalara yer verilir...” Bu kanunla birlikte her üniversitede “Engelliler Danışma ve Koordinasyon Birimi” kurulması zorunlu hale getirilmiştir [10].

25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle ise “özürlü” yerine “engelli” kelimesi kullanılmaya başlanmıştır [11].

Kamu kurum ve kuruluşlarına tanınan süre, 4/7/2012 tarihinde, 5378 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinde yer alan “yedi yıl” ibaresi “sekiz yıl” şeklinde değiştirilmiş ve ek madde ile bu Kanunun geçici 2 nci maddesinde yapılan uygulamaların denetimi her ilde Aile ve Sosyal Politikalar, İçişleri, Çevre ve Şehircilik, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlıkları ile engelliler ile ilgili konfederasyonların temsilcilerinden oluşan komisyon tarafından yapılacağı belirtilmiştir. Denetim sonucunda ilgili belediye ve kamu kurum ve kuruluşları ile umuma açık hizmet veren her türlü yapıların ve açık alanların malikleri ile toplu taşıma araçlarının sahiplerine eksikleri tamamlaması için birinci fıkrada belirtilen sürenin bitiminden itibaren iki 10 yılı geçmemek üzere ek süre verilebileceği de ek maddede yer almış ve bu eklenen sürelerle birlikte kamu kurum ve kuruluşlarına tanınan süre 5/7/2015 tarihine uzatılmıştı [12, 13].

02 Mart 2017’de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından “5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanunun Geçici 3 Üncü Maddesi Kapsamında Verilecek İdari Para Cezalarının Uygulanması ve Diğer Hususlar” konulu bir genelge yayınlanmıştır. Bu genelge kapsamında İdari Para Cezasının Muhatabına İlişkin Hususlar ve Denetimlere İlişkin Hususlar açıklanmıştır. Söz konusu genelgede para

cezasının miktarının belirlenmesi başlığı altındaki 1. maddeye göre idari para cezasının muhatapları; “Erişilebilirlikle ilgili yükümlülüklerini yerine getirmedeği denetim komisyonlarınca tespit edilen, umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ve açık alanlar ile toplu taşıma araçlarının sahibi olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişiler, Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve diğer kamu kurum ve kuruluşlar” şeklinde sıralanmıştır [14].

Erişilebilirlik ile ilgili görevleri düzenleyen ulusal mevzuat:

- 3194 Sayılı İmar Kanunu
 - İmar Yönetmelikleri
- 5378 Sayılı Engelliler Kanunu
 - Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği
 - Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Genelgesi
- 634 Sayılı Kat mülkiyeti Kanunu
 - Yapılarda Özürlülerin Kullanımına Yönelik Proje Tadili Komisyonları Teşkili, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
- Toplu taşımaya ilişkin mevzuat
 - Şehirler Arası Yolcu Taşıma Hizmeti İle Servis ve Turizm Taşımacılığı Hizmetinin Erişilebilir Hâle Getirilmesine Dair Yönetmelik

Türk Standartları Enstitüsü’nün Erişilebilirlikle İlgili Yayımladığı Standartlar:

- TS 9111 “Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Bireyler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri”
- TS 12576 “Kaldırım ve Yaya Geçitlerinde Ulaşılabilirlik İçin Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları”
- TS 12460 “Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 5: Özürlü ve Yaşlılar İçin Tesislerde Tasarım Kuralları”
- TS ISO 23599 “Görme Özürlü veya Az Görenler İçin Yardımcı Mamuller-Hissedilebilir Yürüme Yüzeyi İşaretleri”
- TS 13536 “TS ISO 23599’un Uygulanmasına Yönelik tamamlayıcı Standard”
- ISO 23600 “Görme ve işitme özürlüler için yardımcı mamuller-Yaya trafik ışıkları-Sesli ikazlar ve hissedilebilir yüzeyler”
- TS 13622 “Engelliler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Toplu Taşıma Sistemlerinde Erişilebilirlik Gerekleri ” şeklinde sıralanabilir.

2017 yılında Yüksek Öğretim Kurulu tarafından ülkemizde bulunan bütün üniversitelerin katılımlarıyla “Engelsiz Üniversiteler Semineri” düzenlenmiştir. 28 Şubat 2018 tarihinde engelli bireylerin tam, etkin ve eşit katılımını sağlamak için gerçekleştirilen çalışmaların tespiti ve başarılı bulunanların ödüllendirilmesi ayrıca kamuoyunda farkındalık oluşturulması adına “Engelsiz Üniversite Bayrakları” ve “Engelsiz Program Nişanları” verileceği duyurulmuştur. 2018 yılında bayrak ödülleri dağıtılmış, 2019 yılında ikinci kez başvuruları kabul etmiştir. Engelsiz Üniversite Bayrakları 3 kategoride dağıtılmaktadır;

- Mekânda Erişilebilirlik (Turuncu Bayrak)
- Eğitimde Erişilebilirlik (Yeşil Bayrak)
- Sosyo-Kültürel Faaliyetlere Erişilebilirlik (Mavi Bayrak)

Mekânda Erişilebilirlik (Turuncu Bayrak) ödülü başvurusunda, her yapı için TS 9111 standardında bulunan kriterlere göre oluşturulmuş formlara eksiksiz cevap verilmesi gerekmektedir [15].

Ülkenizdeki bu gelişmeler göz önünde bulundurulduğunda kamuoyunda farkındalık oluşturmak, kurumlarda ise denetimleri güçlendirmek için oldukça fazla yol kat edildiği gözlemlenmektedir.

2. YÖNTEM

Ulaşılabilirlik ile ilgili düzenlemelerin ülkemizde dikkate alınmasından önce ve sonra olmak üzere farklı dönemlerde projelendirilmiş iki farklı kampüs araştırma sahası olarak seçilerek, bu alanlarda gözlem ve incelemeler yapılacaktır. Bu incelemeleri yaparken belirleyici olan düzenleme ‘Türk Standartları ve ADA standartları’ olacaktır. Bu düzenlemelerdeki maddelere göre sorgulama formları oluşturarak, yapılı çevrede seçilen eylem alanlarına uygulanacaktır. Bu sorgulara göre sayısal değerler elde etmek ve yol gösterici sonuçlara ulaşmak hedeflenmiştir.

Araştırma kapsamında çalışmanın ilk etabında yer tespiti yapılmıştır. Çalışma alanı belirlendikten sonra aynı işlevli yapıların ve yakın çevrelerinin mimari verileri incelenmiştir. Her iki yapı için de mekânlar fonksiyonlarına göre ayrıştırılıp eylem alanları ve ilişkili oldukları alanlar belirlenerek uygun sorgulama formları oluşturulmuştur. Formlardan alınan cevaplara göre bina ulaşılabilirlik değerleri hesaplanmıştır.

Çizelge 2.1. Araştırma modeli

Araştırma modeli	İlişkisel Tarama Modeli
Evren	Fiziksel Engelli Bireyler
Örneklem Küme	Bartın Üniversitesi İİBF ve Mühendislik Fakültesi Binaları
Çalışma Evreni	Kamu Yapıları
Bağımlı Değişken	Ulaşılabilirlik
Bağımsız Değişken	TS 9111, TS 12576
Ara Değişken	Sorgulama Formları
Teknik	Gözlem, Veri Toplama, Karşılaştırma

2.1. Verilerin Toplanma Tekniği

İncelenen üniversite yapıları ve yakın çevrelerinde bulunan durak, yaya yolu, yaya geçidi, derslik, laboratuvar, teknik resim atölyesi, ofis, wc, kantin, merdiven, asansör, koridor gibi mekânsal ögeler, TS 9111 ve TS 12576 erişebilirlik standartlarında karşılık bulmaktadır. Bu standartlarda bulunan yönergelere göre hazırlanan sorgulama formları her iki binadaki mekânlara uygulanmıştır. Sorgulama formlarındaki soruların cevapları verilirken “EVET”, “HAYIR”, “UYGULANAMAZ” şeklinde 3 seçenek belirlenmiştir. U.D. için 0 ile 3 arasında değerler belirlenmiştir. “EVET” seçeneği formların uygulandığı mekânın sorulan soru bakımından ulaşılabilirliği olumsuz etkilemediğini göstermektedir. Bu sebeple U.D. olarak “0” seçilmiştir. “HAYIR” seçeneği sorgulama formlarındaki isteneni sağlamadığından ulaşılabilirliği olumsuz etkilemektedir ve U.D. “3” tür. “UYGULANAMAZ” seçeneği ise sorgulama formunda istenen durumun, uygulama yapılan mekânda bir karşılığı olmadığını gösterir.

İncelemeler sonucunda ortaya çıkan yüksek U.D. erişilebilirliğin düşük olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu çalışmada kullanılan sorgulama formlarının mekânlara uygulanıp sayısallaştırılması, Can Güngör’ün “Alışveriş Merkezlerinin Engelliler İçin Erişebilirlik Standartları Kapsamında İrdelenmesi” adlı doktora tezinde belirlediği teknikten yararlanarak oluşturulmuştur. Bununla birlikte “UYGULANAMAZ” seçeneğinin “1” olan U.D., sayısal değeri bakımından etki oluşturmayacak şekilde düzenlenerek, her form ve eylem alanı için “UYGULANAMAZ” cevabı alınan soru sayıları belirtilmiştir.

Oluşturulan formlar ve uygulandığı mekân ilişkisini Çizelge 2.2.’de gösterilmiştir.

Çizelge 2.2. Mekânlar ve sorgulama formları çizelgesi örneği

EYLEM ALAN ADI	ANA EYLEM ALANLARI	BAĞLIANTILI EYLEM ALANI	FORMLAR ve İLGİLİ OLDUKLARI DÜZENLEME KAPSAMLARI															Formlara göre ulaşılabilirlik Değerleri toplamı	Formlara göre ulaşılabilirlik Değerleri yüzdesi (%)
			DİŞ MEKAN ULAŞILABİLİR GÜZERGAH	OTOPARK ALANLARI	YOLCU İNDİRME-BİNDİRME ALANLARI	BİNA GİRİŞ ÇIKIŞLARI	KAPI DÜZENLEMELERİ	PENCERE DÜZENLEMELERİ	KORİDOR VE HOLLER	MERDİVENLER	RAMPALAR	ASANSÖRLER	ODALAR DERSLİKLER	TUVALETLER	İŞARETLEME	KAFETERYA YEMEKHANE			
			F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	F8	F9	F10	F11	F12	F13	F14			
KG	KAMPÜS GİRİŞİ	BİNA GİRİŞLERİ-OTOPARKLAR	105	21	27										24		177	9,7%	
GP	ANA GİRİŞ-1 (PERSONEL)	ÖĞR. ELM. ODALARI	87			21	18				3				30		159	8,7%	
G-Ö	ANA GİRİŞ-2 (ÖĞRENCİ)	ASANSÖR-KAFETERYA	105			30	24				3				30		192	10,5%	
YG-L	YAN GİRİŞ	LABORATUVAR-ATÖLYELER	105			30	24	39			3				30		231	12,6%	
Y	YATAY DOLAŞIM								9						30		39	2,1%	
Y-L	YATAY DOLAŞIM	LABORATUVARLAR							9								9	0,5%	
Y-D	YATAY DOLAŞIM	DERSLİKLER						21	6								27	1,5%	
Y-O	YATAY DOLAŞIM	ÖĞR. ELM. ODALARI						21	33								54	3,0%	
Y-F	YATAY DOLAŞIM	ÖĞR. ELM. ODALARI-FOTOKOPI							9								9	0,5%	
Y-K	YATAY DOLAŞIM	KAFETERYA							6							30	36	2,0%	
Y-T	YATAY DOLAŞIM	DEKANLIK-TOPLANTI SALONU						21	9								30	1,6%	
Y-W	YATAY DOLAŞIM	WC							9								9	0,5%	
DD	DÜŞEY DOLAŞIM	DEKANLIK-ÖĞR. ELM. O.										3			30		84	4,6%	
DL	DÜŞEY DOLAŞIM	DERSLİKLER-LABORATUVAR								45		9					54	3,0%	
L	LABORATUVAR-ATÖLYELER						6	42											
D	DERSLİKLER						9	42					24		27		99	5,4%	
													39		27		117	6,4%	
O	ÖĞR. ELM. ODALARI																		
							18	42					39		27		126	6,9%	
D	DEKANLIK	ÖĞR. ELM. ODALARI					12	42					39		27		120	6,6%	
K	KAFETERYA						9	42											
															27		78	4,3%	
F	FOTOKOPI	DEKANLIK					12						39				51	2,8%	
P	OTOPARK			21															
W	WC														27		48	2,6%	
	Uygulanan Form Sayısı	156												39	27		78	4,3%	
	Eylem Alanlarına göre Ulaşılabilirlik Değerleri Toplamı		402	42	27	81	144	312	90	96	9	12	180	39	363	30	1827	100,0%	
	Eylem Alanlarına göre Ulaşılabilirlik Değerleri Yüzdesi (%)		22,0%	2,3%	1,5%	4,4%	7,9%	17,1%	4,9%	5,3%	0,5%	0,7%	9,9%	2,1%	19,9%	1,6%	100,0%		

2.2. Sorgulama Formları

Şehir merkezinden gelen toplu taşıma araçlarından itibaren, yapıların kullanıcı kitlesi tarafından erişilmesi gereken her noktası göz önüne alınarak sorgulama formları oluşturulmuştur. Bu formlar oluşturulurken TS 9111 Bölüm 4 ve 5'te, TS 12576 Bölüm 5'te bulunan ana başlıklar, incelenen yapıların fonksiyonları dikkate alınarak düzenlenmiştir. Böylece incelenen iki eğitim yapısının TS 9111 ve TS 12576'ya uygunluk derecesinin ölçülebilmesi planlanmıştır. İlgili standartlardaki kriterler sorgulama formlarına dönüştürülürken TS 9111 "Bölüm 4.11 Mevcut Yapılar" göz ardı edilmiş, "Bölüm 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8" de bulunan temel ulaşılabilirlik kriterler dikkate alınmıştır. Sorgulama formları şu şekilde sıralanmıştır;

- Form1. Dış Mekân Ulaşılabilir Güzergâh
- Form 2. Otopark Alanları
- Form 3. Yolcu İndirme-Bindirme Alanları
- Form 4. Bina Giriş Çıkışları
- Form 5. Kapı Düzenlemeleri
- Form 6. Pencere Düzenlemeleri
- Form 7. Koridor ve Holler
- Form 8. Merdivenler
- Form 9. Rampalar
- Form 10. Asansörler
- Form 11. Odalar, Derslikler, Atölyeler
- Form 12. Tuvaletler
- Form 13. İşaretleme
- Form 14. Kafeterya Yemekhane

Sorgulama formları 5 farklı kritere göre sınıflandırılmıştır;

- Durum: İncelemenin yapıldığı esnada kullanımı etkileyen durumlar değerlendirilir. (Örneğin; Yaya güzergâhı kesici, çizici, delici ve yaralayıcı cinsten nesnelerden arındırılmamışsa, yapı bu bakımdan erişilemez olarak değerlendirilir.)

Çizelge 2.3. Sorgulama formu soru örneği (Durum)

Tuvaletler	DURUM	Uyumlu	Uyumsuz	Uygulanamaz
Soru: Tuvalet kapısı dışa doğru açılıyor mu?		☐	☐	☐

- Ölçü: İncelenen uygulamanın, olması gereken ölçülere göre değerlendirilir.

Çizelge 2.4. Sorgulama formu soru örneği (Ölçü)

Tuvaletler	ÖLÇÜ	Uyumlu	Uyumsuz	Uygulanamaz
Soru: Tuvalet kapı genişliği en az 90 cm mi?		☐	☐	☐

- Miktar: Sorgulanan bir kriterin yeteri kadar bulunup bulunmadığı değerlendirilir. (Örneğin; Otoparkların %5 'si kadar engelli otoparkı bulunuyor mu?)

Çizelge 2.5. Sorgulama formu soru örneği (Miktar)

Tuvaletler	MİKTAR	Uyumlu	Uyumsuz	Uygulanamaz
Soru: 50 kişiye en az 1 kadın ve 1 erkek engelli için hela, pisuvar ve lavabo bulunuyor mu?		☐	☐	☐

- Malzeme: Uygulama sırasında doğru malzeme seçilip seçilmediği değerlendirilir. (Örneğin; Yer kaplaması sert, sabit ve ıslak/kuru iken kaymaz özellikte midir?)

Çizelge 2.6. Sorgulama formu soru örneği (Malzeme)

Tuvaletler	MALZEME	Uyumlu	Uyumsuz	Uygulanamaz
Soru: Zemin malzemesi ıslak veya kuru olarak kaymayan malzemeden yapılmış mı?		☐	☐	☐

- İşaretleme: Gereken yerlerde işaretlemenin olup olmadığı, TS 9111'e uygunluğu değerlendirilir.

Çizelge 2.7. Sorgulama formu soru örneği (İşaretleme)

Tuvaletler	İŞARETLEME	Uyumlu	Uyumsuz	Uygulanamaz
Soru: Tuvaletlerin kapısında sembollerle işaretleme var mı?		☐	☐	☐

3. ALAN ÇALIŞMASI

3.1. Çalışma Alanın Seçimi

2013 Yılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Ulusal Engelliler Veri tabanında (ÖZVERİ) yayınlanan sonuçlara göre Türkiye geneli engelli birey nüfus oranını %2,08 iken, Bartın ilinde yaklaşık iki katı olan %3,47 gibi bir engelli birey nüfus oranına sahiptir. Eğitim yapılarının toplum yaşamındaki önemi ve kullanıcı profiline çeşitliliği dikkate alınarak alan çalışması için bir eğitim yapısı olan, kampüs düzeni içerisinde yer alan Bartın Üniversitesi tercih edilmiştir. Böylece engelliler için ulaşılabilirlik standartlarını kampüs ortamında sorgulama fırsatı bulunmuştur. Bartın Üniversitesi, Kurucaşile ve Ulus ilçelerinde bulunan yüksekokullar hariç, şehir merkezinde birbirine 11 km mesafe bulunan iki farklı kampüse yerleşmiş bulunmaktadır. Ağdacı Kampüsü'ndeki yapıların projelendirmesi ve yapımı 1992-2005 yılları arasında gerçekleştirilmiştir. Bu bakımdan "Erişebilirlik" bakımından olumsuz birer örnekler olarak değerlendirilebilir. 2011 yılından itibaren ise Kutlubey Kampüsü'ndeki yapıların projelendirilmesi ve yapımına başlanmıştır. Kutlubey Kampüsü'ndeki yapılar tasarlanırken güncel standartlar ve mevzuatlara tabi olduğundan bu çalışmanın sonuç ve öneriler bakımından her iki yapı farklılıklar gösterecektir. Bu çalışmanın projelendirilecek olan yeni yapılar için ise hem uygulamayı, hem de kampüs yerleşim planını doğrudan etkileyeceği düşünülmektedir. Bir yandan da bu çalışma güncel standartlara ve mevzuatlara ne ölçüde uyulduğunun sorgulanması bakımından etkili olacaktır.

3.2. Türkiye Geneli Engelli Birey Dağılımı

Ülkemizde Türkiye İstatistik Kurumu ve Başbakanlık Özürnlüler İdaresi'nin birlikte yürüttüğü "Türkiye Özürnlüler Araştırması 2002" sonuçlarına göre Türkiye toplam nüfusunun %12,29'unu engelli bireyler oluşturmaktadır. Bu oranın %5,022'sini kadınlar, %7,092'sini ise erkekler oluşturmaktadır.

Çizelge 3.1. Engelli nüfusun toplam nüfusa oranı (2002, TÜİK) [16]

Toplam	Kadın	Erkek
%12,29	%5,022	%7,092

3.2.1. Engelli bireylerin engel türüne göre dağılımı

“Türkiye Özürlüler Araştırması 2002” çalışmasına göre Türkiye Geneli Engelli birey oranı tüm nüfusa oranla %12,29’dur. Engel gruplarına bakıldığında ilk sırada gelen süreğen hastalıkları olan kişilerdir. Onu %1.25 oranla ortopedik engelli birey sayısı takip etmektedir.

Çizelge 3.2. Engelli nüfusun engel türüne göre dağılımı (2002, TÜİK) [16]

Ortopedik Engelli	Görme Engelli	İşitme Engelli	Dil ve Konuşma Engelli	Zihinsel Engelli	Süreğen Hastalık
%1.25	%0.60	%0.37	%0.38	%0.48	%9.70

“Engellilerin Sorun ve Beklentileri Araştırması, 2010” çalışmasına göre; engel gruplarına bakıldığında ilk sırada gelen zihinsel engelli bireylerin oranıdır. Onu %25,6 oranı ile süreğen hastalıkları olan bireyler takip eder. Bu çalışmada farklılık gösteren diğer konu, çoklu engelli birey oranının %18 olmasıdır. Bu kişiler birden fazla engel durumu veya engellerinin yanı sıra süreğen hastalıklarla mücadele etmektedir. Bu kişilerin evlerine kapanmak zorunda hissetmeleri bu durumlarının daha da zorlaşmasına sebep olmaktadır.

Çizelge 3.3. Engelli nüfusun engel türüne göre dağılımı (2010, TÜİK) [17]

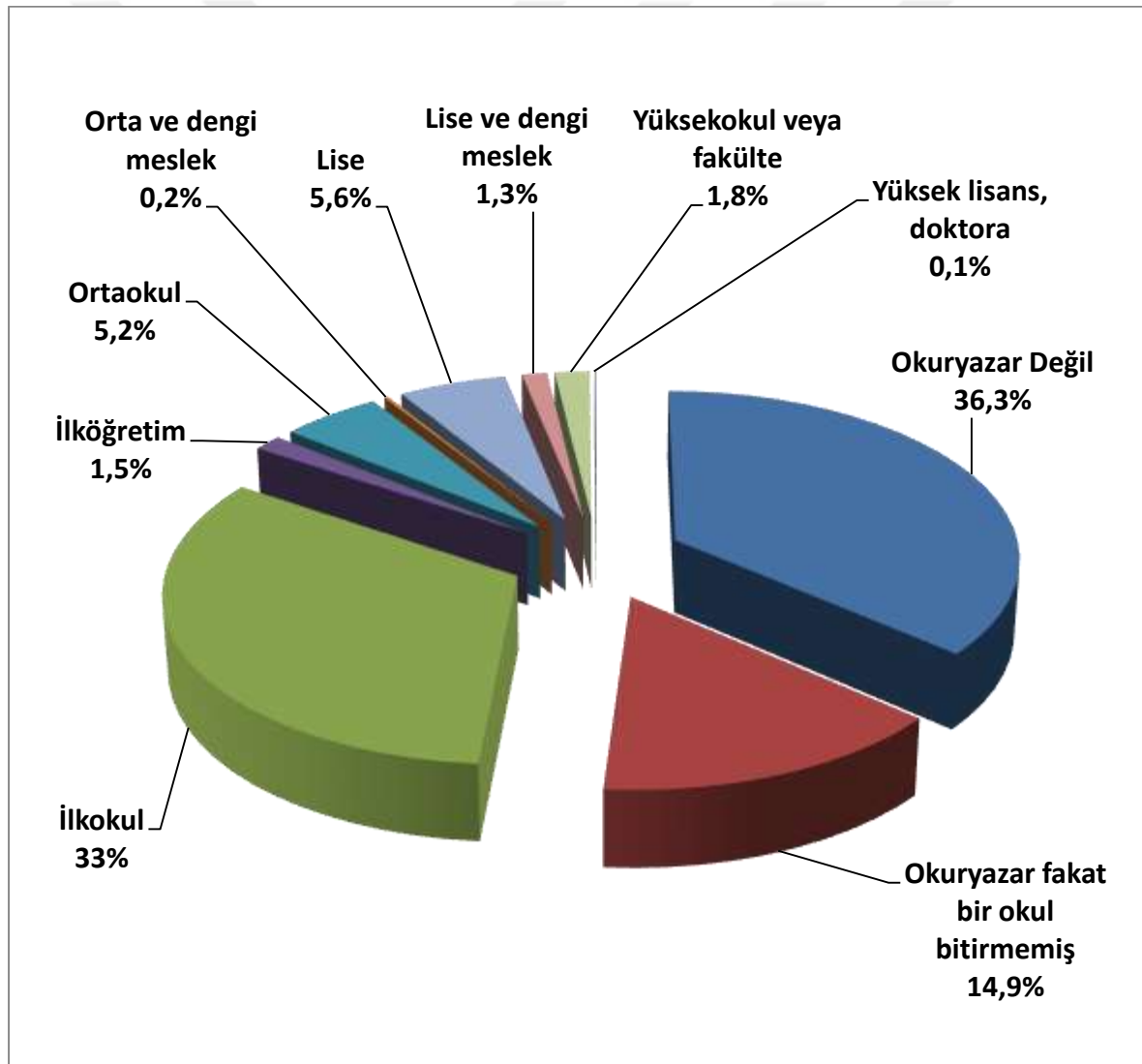
Ortopedik Engelli	Görme Engelli	İşitme Engelli	Dil ve Konuşma Engelli	Zihinsel Engelli	Süreğen Hastalık	Ruhsal ve Duygusal Engelli	Çoklu Engellilik
%8,8	%8,4	%5,9	%0,2	%29,2	%25,6	%3,9	18,0

Bu çalışma kapsamında ele alınacak olan ortopedik engel grubundaki engelli birey sayısının toplam engelli birey sayısına oranı %8,8’dir.

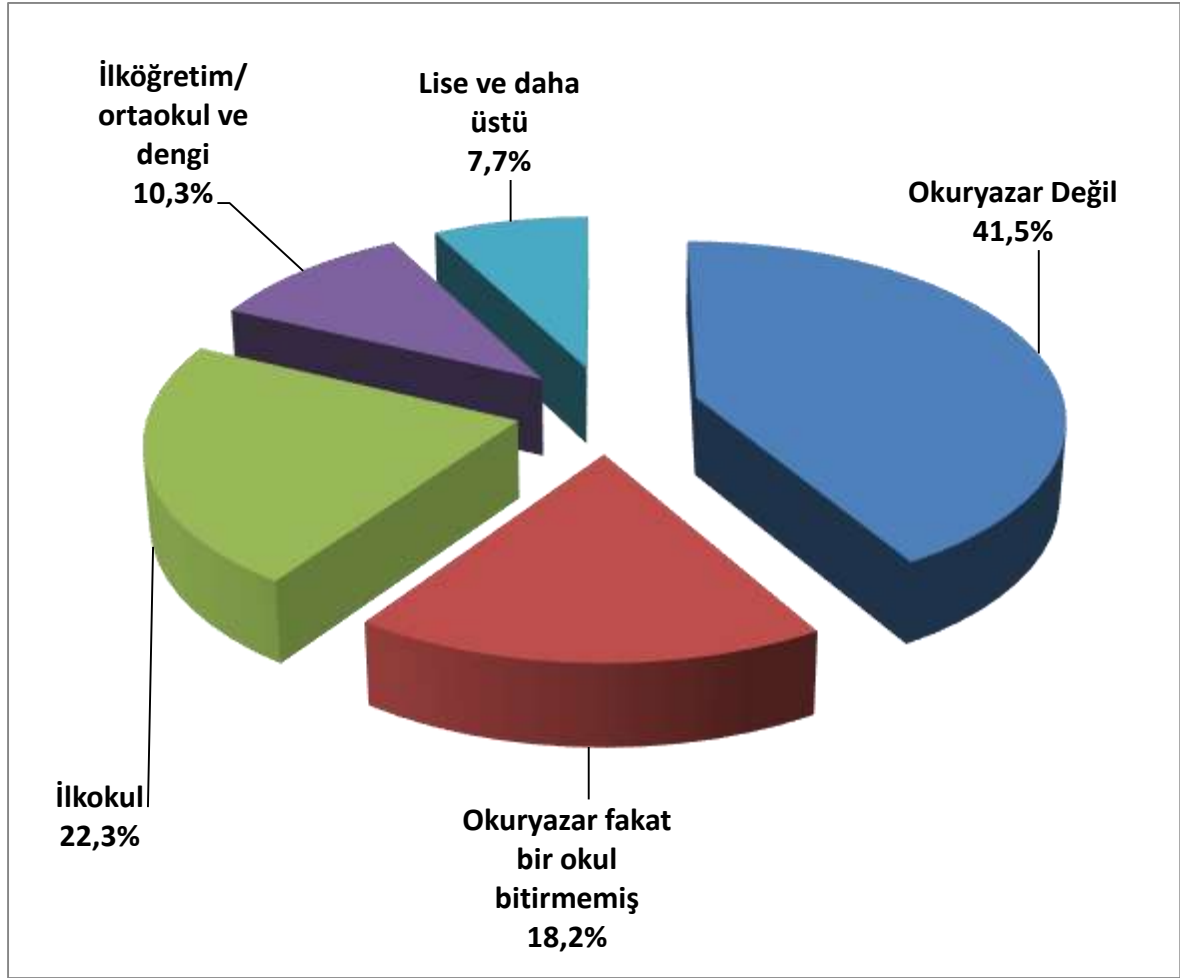
3.2.2. Engelli bireylerin eğitim durumuna göre dağılımı

TÜİK “Türkiye Özürlüler Araştırması 2002” çalışmasında ortaya çıkan verilere bakıldığında; Okuryazar olmayan engelli bireyleri sayısının %36,3 gibi büyük bir oran olduğu görülmektedir. Her yüz engelli bireyden biri veya ikisi üniversite eğitime kadar ulaşmakta iken, her bin engelli bireyden biri ise lisansüstü eğitim yapabilmektedir.

2010 yılında yapılan “Engellilerin Sorun ve Beklentileri Araştırması, 2010” çalışması incelendiğinde ise engelli bireylerin eğitim seviyelerinde düşüş olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 3.1. Engellilerin eğitim durumu dağılımı (2002, TÜİK) (Bu veriler, “Türkiye Özürlüler Araştırması 2002” çalışmasından elde edilmiş ve grafik haline getirilmiştir.) [16]

Şekil 3.2. Engellilerin eğitim durumu dağılımı (2010, TÜİK) (Bu veriler, “Engellilerin Sorun ve Beklentileri Araştırması, 2010” çalışmasından elde edilmiş ve grafik haline getirilmiştir.) [17]

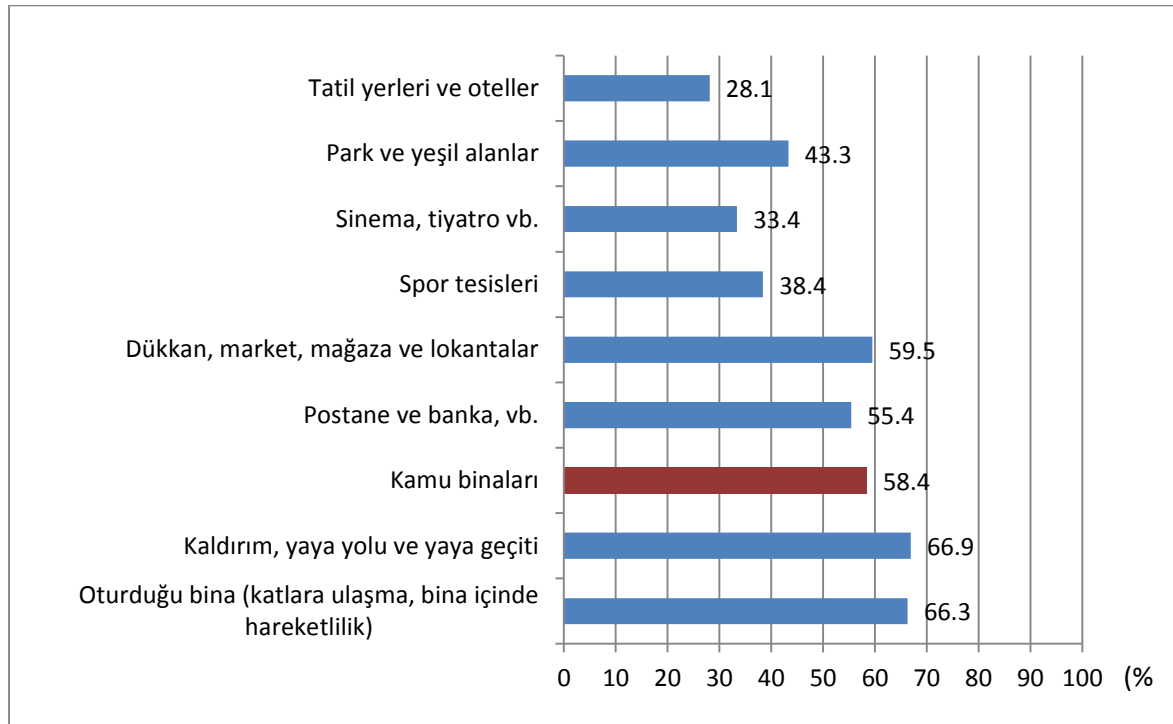
3.2.3. Engelli bireylerin yaşadıkları coğrafi bölgeye göre dağılımı

“Türkiye Özürlüler Araştırması 2002” çalışmasında ortaya çıkan verilere bakıldığında; toplam engelli birey sayısının %22,7’si Marmara Bölgesinde, %17,3’ü İç Anadolu Bölgesi’nde yaşamaktadır. %14,9 oranıyla Karadeniz Bölgesi üçüncü sıradadır. Ancak coğrafi bölgelerin nüfus yoğunlukları göz önüne alındığında Karadeniz Bölgesi’ndeki engelli birey sayısının, toplam nüfusa oranının oldukça fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.4. Türkiye’deki engellilerin coğrafi bölgelere göre dağılımı (2002, TÜİK) [16]

Bölge	Sayı	Yüzde %
Marmara	402619	22,7
Ege	232341	13,1
Akdeniz	230668	13
İç Anadolu	307133	17,3
Karadeniz	264380	14,9
Doğu Anadolu	155475	8,8
Güneydoğu Anadolu	179688	10,1
Toplam	1772304	100

Engelli bireylerin günlük yaşam içindeki sorun ve beklentileri tespit edilmek üzere ülkemizde ilk defa 2010 yılında Ulusal Özürlüler Veri Tabanında kayıtlı olan özürlü bireylere yönelik olarak, “Özürlülerin Sorun ve Beklentileri Araştırması” gerçekleştirilmiştir.

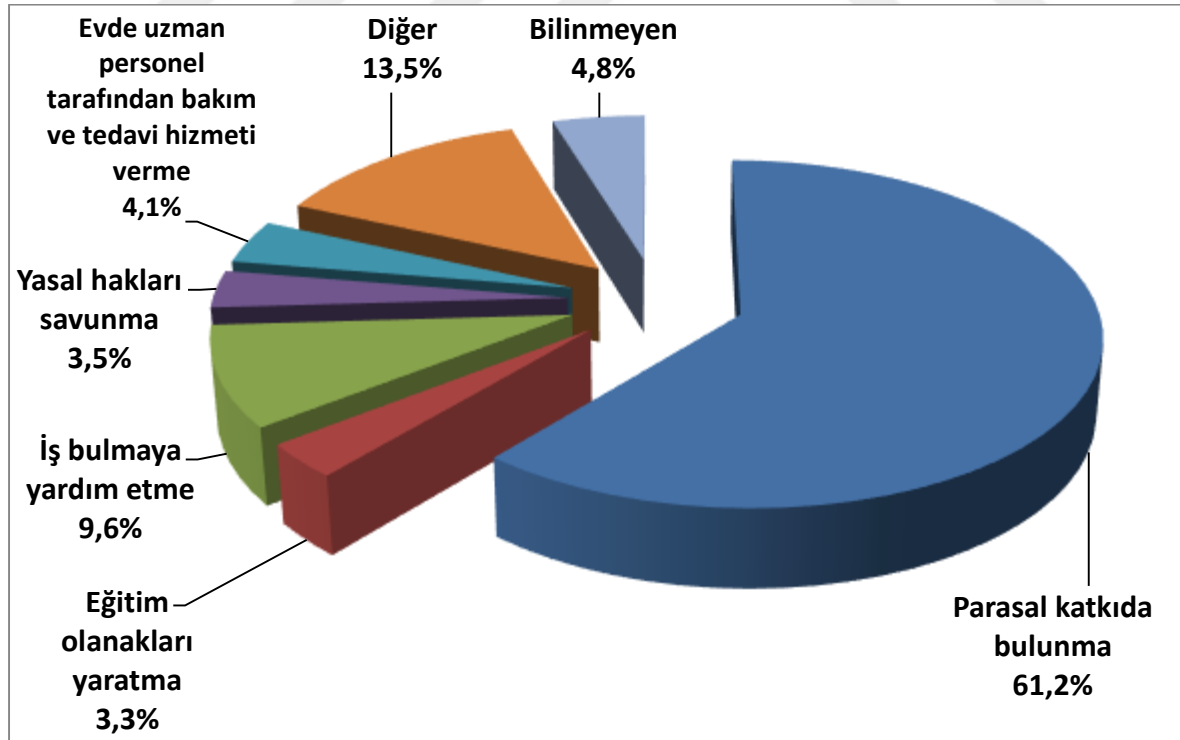

Şekil 3.3. Fiziksel çevre düzenlemelerinin özürlü bireyin kullanımına uygun olmadığını düşünenler, 2010. (Bu veriler, Türkiye İstatistik Kurumu Resmi internet sitesinden elde edilmiş ve tablo haline getirilmiştir.) [17]

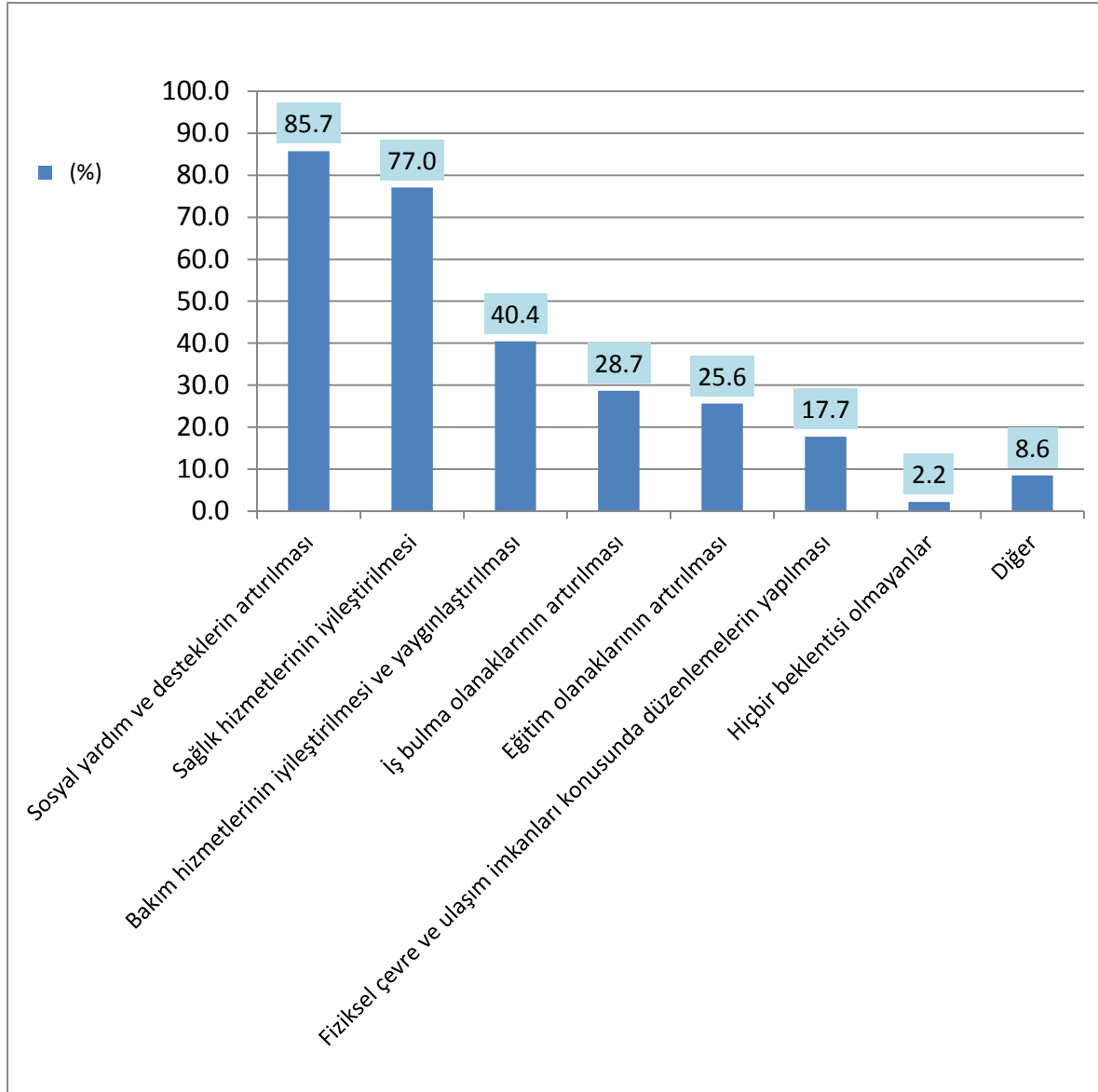
2010 yılında başlatılan bu çalışma 7 Nisan 2011’de sonuçlanmıştır. Bu sonuçlara göre kayıtlı olan engelli bireylerin %66,9’u kaldırımların, yaya yollarının ve yaya geçitlerinin özürlü bireyin kullanımına uygun olmadığını düşünmektedir. Yaşadıkları yerdeki fiziksel çevre düzenlemeleri ile ilgili olarak, kayıtlı olan özürlü bireylerin %66,3’ü oturdukları binanın, %59,5’i dükkân, market, mağaza ve lokantaların, %58,4’ü kamu binalarının, %55,4’ü postane ve banka benzeri yerlerin özürlü bireyin kullanımına uygun olmadığını belirtmiştir [18].

3.2.4. Engelli bireylerin beklentilerine göre dağılımı

TÜİK tarafından engelli bireylerin kamu kurum ve kuruluşlarından beklentilerini tespit için 2002 ve 2010 yıllarında farklı iki çalışma yapılmıştır. 2002 yılındaki araştırma sonucuna göre “Eğitim olanakları yaratma” beklentisi %3,3 iken, 2010 yılında yapılan araştırma sonucuna göre ise bu oran %25,6’dır. Aradaki fark dikkat çekicidir. Bu artışın sebeplerinden biri, ülkemizde son yıllarda bu konu ile ilgili yapılan çalışmaların engelli bireyler ve aileleri üzerinde olumlu etkiler uyandırması olarak düşünülebilir.

Şekil 3.4. Engelli bireylerin kurum ve kuruluşlardan beklentilere göre engelli nüfus oranı, 2002. (Bu veriler, Türkiye İstatistik Kurumu Resmi internet sitesinden elde edilmiş ve tablo haline getirilmiştir.) [16]

Şekil 3.5. Kayıtlı olan engelli bireylerin kamu kurum ve kuruluşlarından beklentilerinin engel türüne göre dağılımı, 2010. Bu araştırma için bir kişi birden fazla seçenek işaretleyebildiği için, sütun toplamaları 100'ü vermemektedir. (Bu veriler, Türkiye İstatistik Kurumu resmi internet sitesinden elde edilmiş ve tablo haline getirilmiştir.) [17]

Her iki araştırma karşılaştırıldığında parasal destek, sosyal yardım gibi maddi beklentilerin her iki dönemde de ilk sırada gelen beklenti olarak karşımıza çıkmaktadır. 2002 yılındaki %61,2 oranına göre 2010 yılında %85,7 oranıyla artış göstermektedir. Bu artışın sebeplerinden biri 2010 yılında yapılan araştırmada bir kişinin birden fazla seçenek işaretleyebilmesi olabilir. Öte yandan her iki dönemde de parasal beklentilerin ilk sırada olması, engelli bireylerin yaşamlarında birçok fiziksel ve donanımsal eksiklerinin olduğunun göstergesi olarak yorumlanabilir.

3.3. Bartın İli Engelli Birey Dağılımı

Resim 3.1. Bartın İli [20]

2013 yılında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Ulusal Engelliler Veri tabanı (ÖZVERİ) üzerinden yayınlanan verilere göre Türkiye’deki engelli birey nüfusu 1.599.222’dir. Bu verilere göre Bartın’da yaşayan engelli birey nüfusu ise 6.571’dir. 2013 Yılı TÜİK verilerine göre Türkiye nüfusu 76.667.864, Bartın nüfusu ise 189.139 olduğundan, 2013 yılı engelli bireylerin toplam nüfusa oranı Türkiye geneli için %2,08 iken, Bartın ili için bu oran %3,47’dir.

Çizelge 3.5. Engelli nüfusun toplam nüfusa oranı (2013, ÖZVERİ)

	Toplam	Engelli	Oran (%)
Türkiye	76.667.864 (TÜİK)	1.599.222	%2,08
Bartın	189.139 (TÜİK)	6.571	%3,47

2013 yılında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Ulusal Engelliler Veri tabanı (ÖZVERİ) üzerinden yayınlanan verilere göre Türkiye’deki engelli birey nüfusu 1.599.222’dir. Bu verilere göre Bartın’da yaşayan engelli birey nüfusu ise 6.571’dir. 2013 Yılı TÜİK verilerine göre Türkiye nüfusu 76.667.864, Bartın nüfusu ise 189.139 olduğundan, 2013

yılı engelli bireylerin toplam nüfusa oranı Türkiye geneli için %2,08 iken, Bartın ili için bu oran %3,47'dir.

Nisan 2015'te yapılan "Bartın'da Engellilerin Tespiti ve Analizi" çalışması kapsamında Bartın'daki engelli bireylerin sayılarını ve adreslerini belirlemek amacıyla Bartın Devlet Hastanesi, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, İşkur, Türkiye Sakatlar Derneği, Halk Sağlığı Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Muhtarlıklar gibi kurum ve kuruluşlardan veri talebinde bulunulmuş ve elde edilen veriler birleştirilmiştir. Bu verilere göre 7.994 engelli birey kaydına ulaşılmıştır. Buna göre Bartın nüfusunun %4,22 oranında engelli bireylerden oluştuğu görülmektedir. Bu oran Adrese Dayalı Bilgi Sistemine Göre %2,41 olan Türkiye Geneli oranın çok üzerindedir [19].

Çizelge 3.6. Bartın'daki engelli mevcutları, 2015 [19]

	Hastane	Sydv	İşkur	Tsd	Sağ. Halk Md.	Asp M.	Muhtarlık	Kayıt dışı	Vefat	Toplam
Merkez	2.479	658	755	78	496	72	457	333	-356	5.328
Ulus	520	720	64	3	90	8	141	62	-47	1.608
Amasra	221	200	57	5	30	6	52	30	-38	601
Kurucaşile	127	142	17	3	13	9	30	12	-22	353
Tespit Edilemeyen*	492	75	0	0	0	0	0	0	0	567
Toplam	3.839	1.795	893	89	629	95	680	437	-463	7.994
*Adresi Tespit Edilemeyen Engelliler; Adres Verilerinin Standart Olmaması, Yazım Hatası ve Adres Belirtilmemesi Gibi Nedenlerle Ortaya Çıkmıştır.										

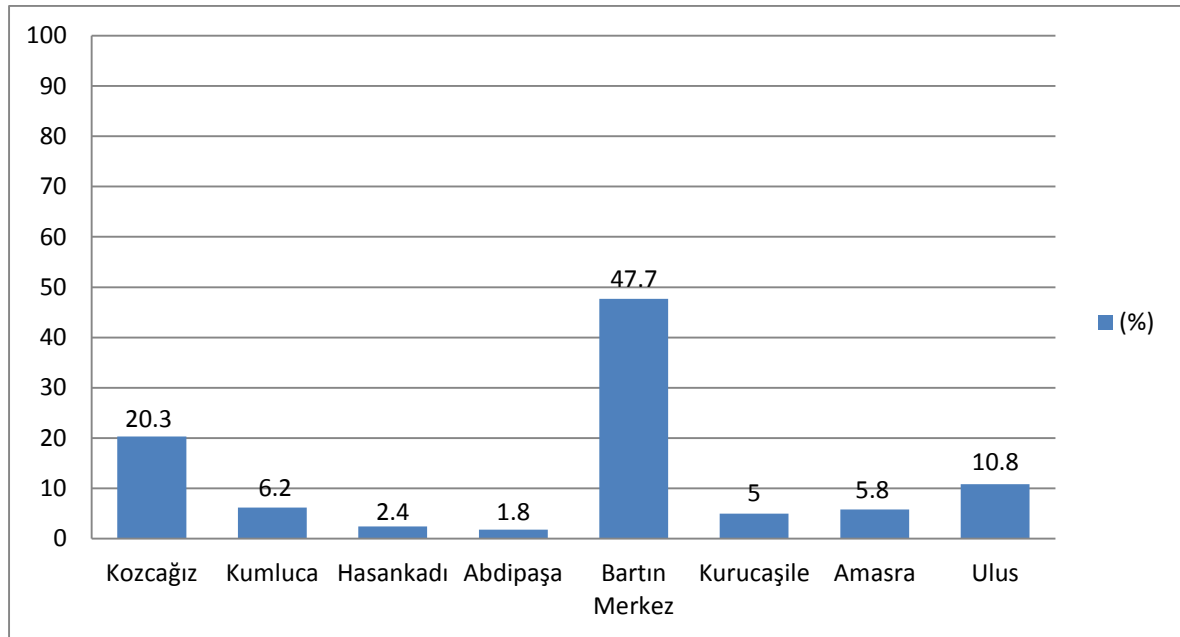
Çizelge 3.7. Türkiye ve Bartın'ın Adrese Dayalı Bilgi Sistemine göre nüfus dağılımı ile engellilerin nüfus içindeki oranı, 2015 [19]

	Toplam	Toplam Engelli	Oran
Türkiye Toplam Nüfus	77.695.904	1.869.521	%2.41
Bartın İl Genel	189.405	7.994	%4.22

Bartın Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi tarafından 2015 yılında "Bartın'da Engellilerin Tespiti ve Analizi" adlı proje kapsamında Adrese Dayalı Bilgi Sistemine Göre %2,41 olan Türkiye Geneli engelli nüfus oranı Bartın İli için %4,22'dir [19].

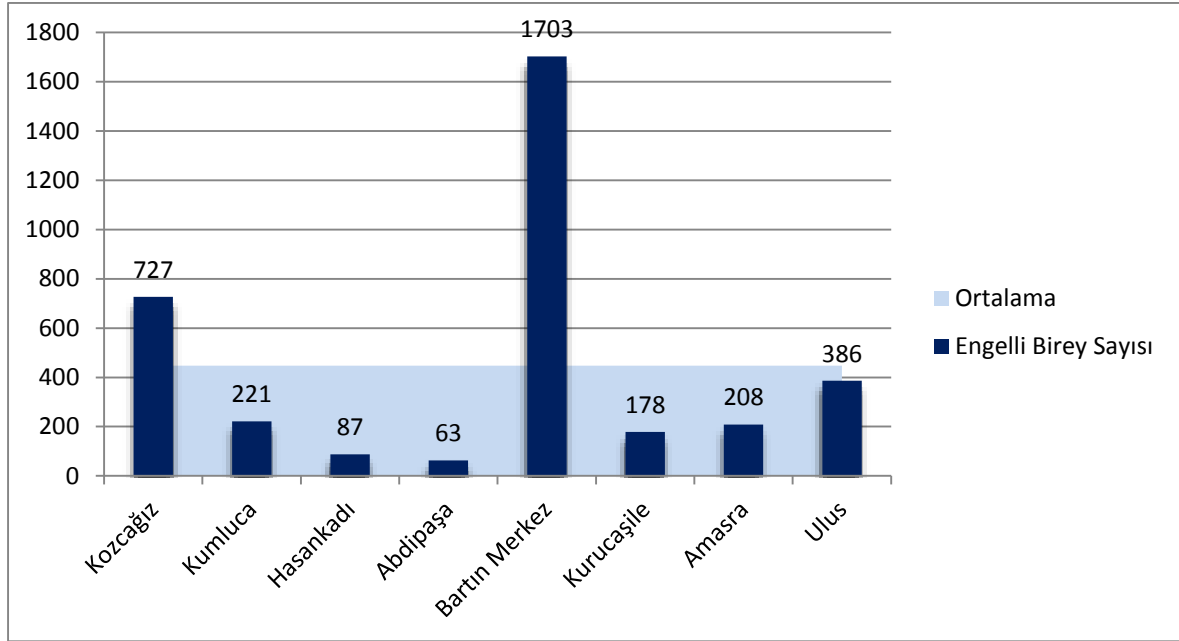
3.3.1. Engelli bireylerin beldelere göre dağılımı

Bartın'da Engellilerin Tespiti ve Analizi çalışmasına göre Bartın'da yaşayan ve bilgilerine ulaşılabilen ve anketlere katılan engelli bireylerin %47,7'si şehir merkezinde yaşamaktadır. Beldelerdeki engelli nüfusa bakıldığında ise %20,3 oranıyla ilk sırada Kozcağız gelmektedir.

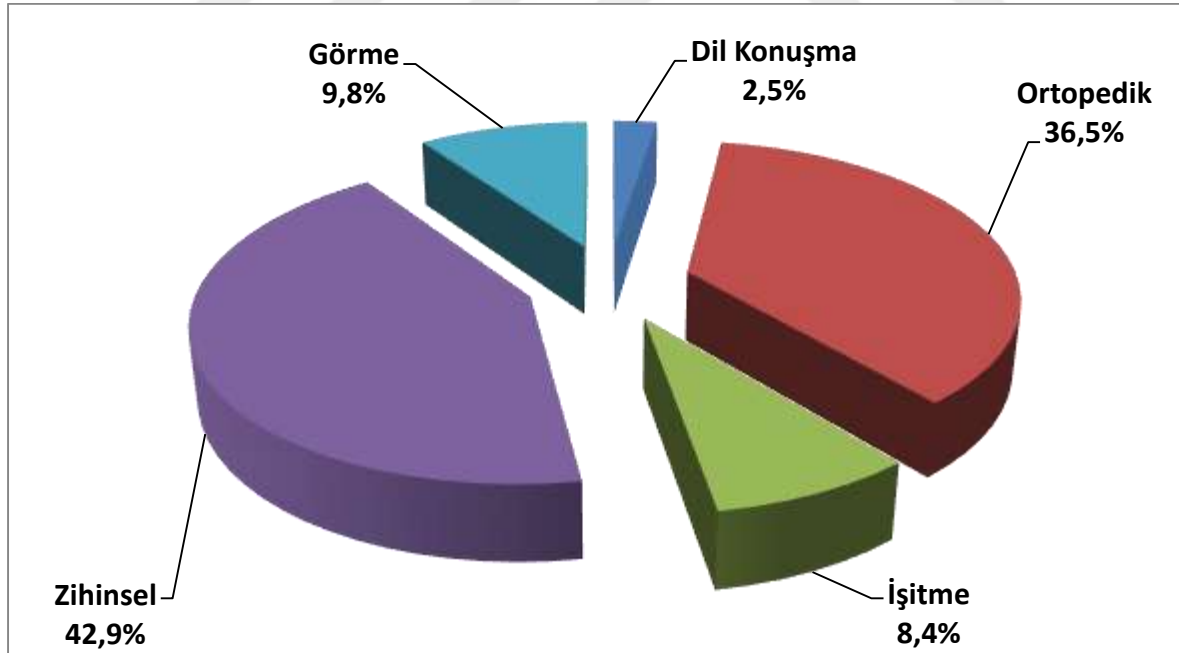

Şekil 3.6. Bartın beldelerindeki engelli nüfus oranları, 2015 [19]

Ayrıca bu bilgi sistemine göre yapılan analizde ulaşılan engelli bireylerin %47,7'si Merkezde, %20,3'ü Kozcağız'da, %10,8'i ise Ulus'ta yaşamaktadır [19].

Şekil 3.7. Bartın beldelerindeki engelli birey sayıları, 2015. (Bu veriler, Bartın'da Engellilerin Tespiti ve Analizi (Bartın Üniversitesi-İİBF 2015)'nden elde edilmiş ve grafik haline getirilmiştir.) [19]

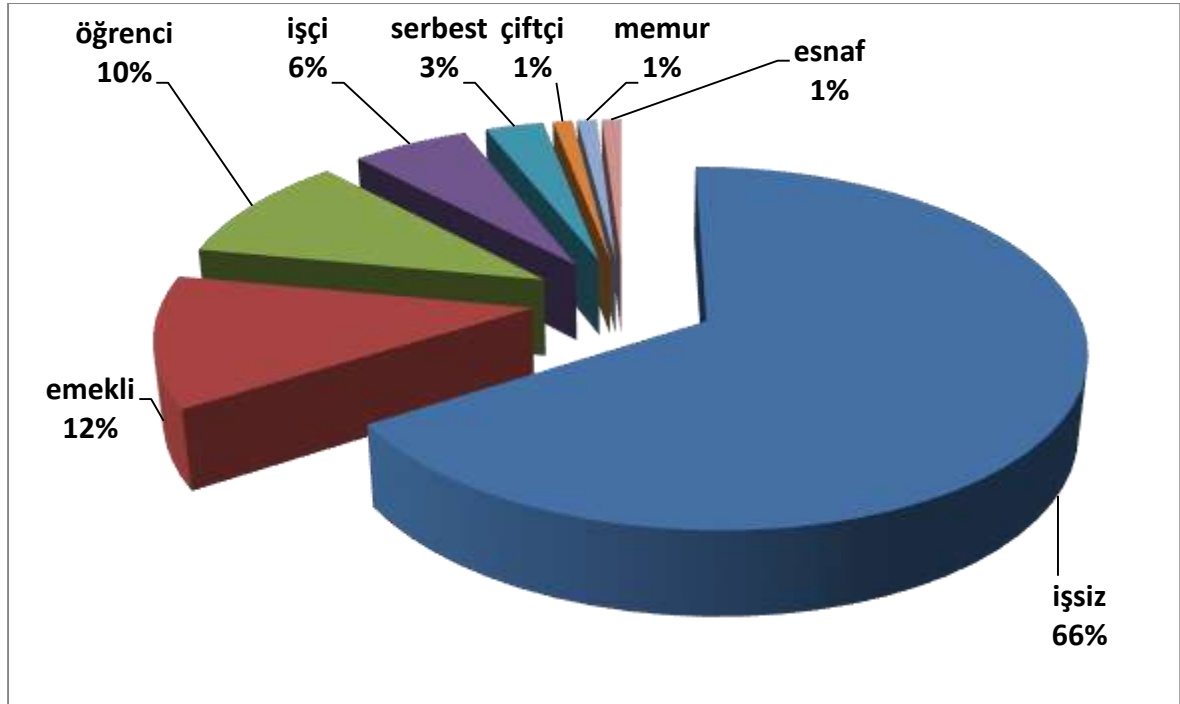
Şekil 3.8. Bartın'daki engelli bireylerin engel türü genel dağılımı, 2015 [19]

Yapılan analizde ulaşılan engelli bireylerin %43'ünün zihinsel engelli, %36'sının ortopedik engelli, %10'unun görme engelli, %8'inin işitme engelli ve %3'ünün dil konuşma engelli bireyler olduğu tespit edilmiştir [19].

Çizelge 3.8. Bartın'daki engelli bireylerin yaş dağılımı [19]

Yaş	Frekans	Yüzde
0-9 yaş	184	5,1
10-19 yaş	347	9,7
20-29 yaş	449	12,6
30-39 yaş	678	19,0
40-49 yaş	625	17,5
50-59 yaş	465	13,0
60-69 yaş	302	8,5
70+	523	14,6
Toplam	3573	100,0

Kayıtlı olan özürlü bireylerin % 5,1'i 0-9 yaş, %9,7'si 10-19 yaş, %12,6'sı 20-29 yaş, %19'u 30-39 yaş, %17,5'i 40-49 yaş aralığındadır. Ülkemizde 4-24 yaş aralığının aktif olarak eğitim süreci içinde olduğunu düşündüğümüzde 0-9, 10-19, ve 20-29 yaş gruplarının toplamı yani Bartın'da ulaşılan engelli bireylerin %27,4 'ü eğitim yapılarını aktif olarak kullanabilmelidir.

Şekil 3.9. Bartın'daki engelli bireylerin meslek dağılımı, 2015 [19]

Proje kapsamında kayıtlı olan ve görüşülen engelli bireylerin % 55,7'sinin ağır fiziksel iş ve güç gerektirmeyen işlerde çalışmayı istediği, %27,6'sının ise yarı zamanlı işte çalışmayı istedikleri ifade edilmektedir [19].

3.4. Bartın Üniversitesi

Bartın Üniversitesi 22 Mayıs 2008 tarihinde Zonguldak Karaelmas Üniversitesi'nden ayrılarak kurulmuştur. Merkez Ağdacı Köyü'nde bulunan 112.520,00 m² alana sahip mevcut kampüsünde eğitime başlamıştır. Başlangıçta Orman Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Fen Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Ağdacı Kampüsü'nde bulunan üç adet eğitim binasını paylaşarak eğitimlerini sürdürmüşlerdir. 2011 yılından itibaren 1.091.369,08 m² alana sahip Kutlubey Kampüsü'ndeki kamulaştırma işlemleri bitmiş, projelendirme çalışmaları başlamıştır. 2013 yılından itibaren yeni kampüse taşınmalar başlamıştır. Her iki kampüs arasında 11 km mesafe bulunmaktadır.

Resim 3.2. Bartın İli Ağdacı Köyü ve Kutlubeyyazıcılar Köyü kampüs ilişkileri [21] (Hazırlayan: Gülden Aslan Köse)

Bu çalışma kapsamında Bartın Üniversitesi'nde bulunan iki yapı, yakın çevreleri ve kampüs girişi ile bağlantıları incelenmiştir. Karşılaştırmalı olarak her iki yapının seçilmesinin sebebi; projelendirildikleri ve yapımlarının gerçekleştirildiği dönemler itibariyle farklılık göstermeleridir.

3.4.1. Bartın Üniversitesi Ağdacı Kampüsü

Bartın Üniversitesi Ağdacı Kampüsü 2008'e kadar Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Orman Fakültesi'nin kullandığı bir kampüsken, 2008'den itibaren Bartın Üniversitesi bünyesinde kullanılmaya başlanmıştır. Kampüs 112.520,00 m² alana sahiptir. Ağdacı Kampüsü içerisinde Rektörlük, Orman Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yabancı Diller Yüksekokulu, Enstitüler, Kapalı Spor Salonu, Kütüphane, Yemekhane, İki Adet Prefabrik Derslik ve Ofis, Prefabrik Kreş, Mobilya Atölyesi, Bir Açık Futbol Sahası, Bir Brandalı Basketbol Sahası, üç blok halinde Kız Öğrenci Yurdu, Yurt Yönetim Binası, Nizamiye Binası, Kazan Dairesi Binası ve Trafo Binası bulunmaktadır.

Resim 3.3. Bartın Üniversitesi Ağdacı Kampüsü ve çevresi [20] (Hazırlayan: Gülden Aslan Köse)

Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Binası

Resim 3.4. Bartın Üniversitesi Ağdacı Kampüsü ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Binası ilişkisi [22] (Hazırlayan: Gülden Aslan Köse)

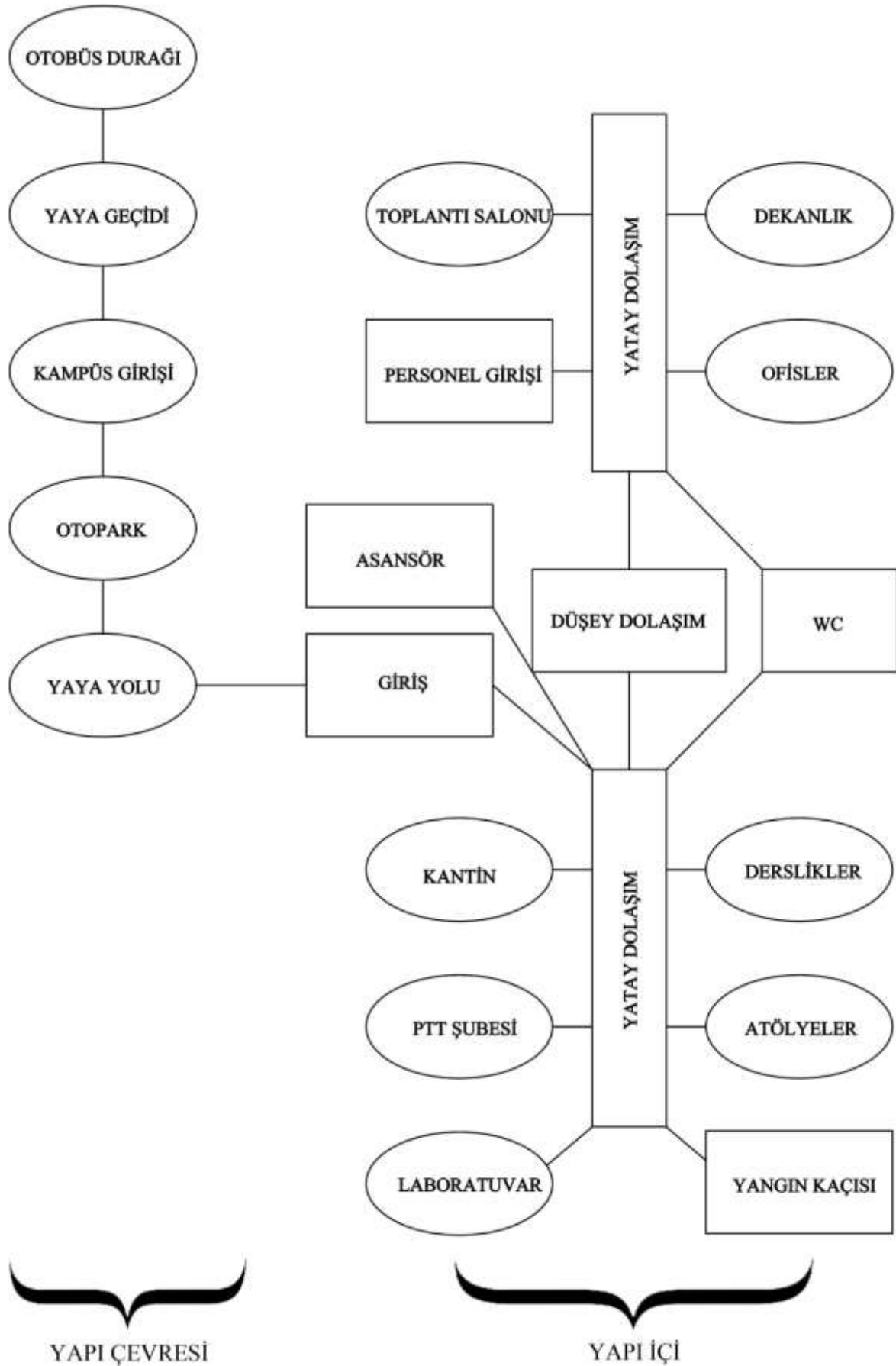

Resim 3.5. Bartın Üniversitesi İİBF Binası (1 Mayıs 2019 tarihinde Gülden Aslan Köse tarafından fotoğraflanmıştır.)

Yapı 1992-1993 yılları arasında Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından yaptırılmış olup mimarı bilinmemektedir. O dönemki Milli Eğitim Bakanlığı 18 derslikli tip ilkokul binası

projesi kullanılarak yapımı gerçekleştirilmiştir. Yapının taban alanı 917 m², toplam kapalı alanı 3730 m²'dir. Zemin + 3 Kattan oluşmaktadır. Derslikler ve ofisler in olduğu iki bloktan oluşmaktadır. Derslik bloğu daha büyük olup, zemin katta atölyeler, kantin ve PTT gibi birimler bulunmaktadır. Yapıda yıllar içerisinde birçok tadilat gerçekleştirilmiştir. Mekânlarda bölünmeler ve işlev değişiklikleri olmuştur.

Şekil 3.10. Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi mekânsal işlev şeması

3.4.2. Bartın Üniversitesi Kutlubey Kampüsü

Bartın Üniversitesi Kutlubey Kampüsü şehrin batı girişinde, şehir merkezine 8 km uzaklıktadır. Kredi Yurtlar Kurumu'na tahsis edilen alan hariç, içerisinde bulunan orman ve derelerle birlikte, 1.091.369,08 m² alana sahiptir. Kutlubey Kampüsü içerisinde; Mühendislik Fakültesi, Fen Fakültesi, Edebiyat Fakültesi, Eğitim Fakültesi, İslami İlimler Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Merkezi Araştırma Laboratuvarı, Mehmet Akif Ersoy Dersliği, Mimar Sinan Dersliği (Sayısal Derslik), Yemekhane, Yaşam Merkezi, Yapı İşeri ve Teknik Daire Başkanlığı ve Lojman (tek blok) Binaları bulunmaktadır.

Resim 3.6. Bartın Üniversitesi Kutlubey Kampüsü ve çevresi [20] (Hazırlayan: Gülden Aslan Köse)

Bartın Üniversitesi Mimar Sinan Dersliği Binası

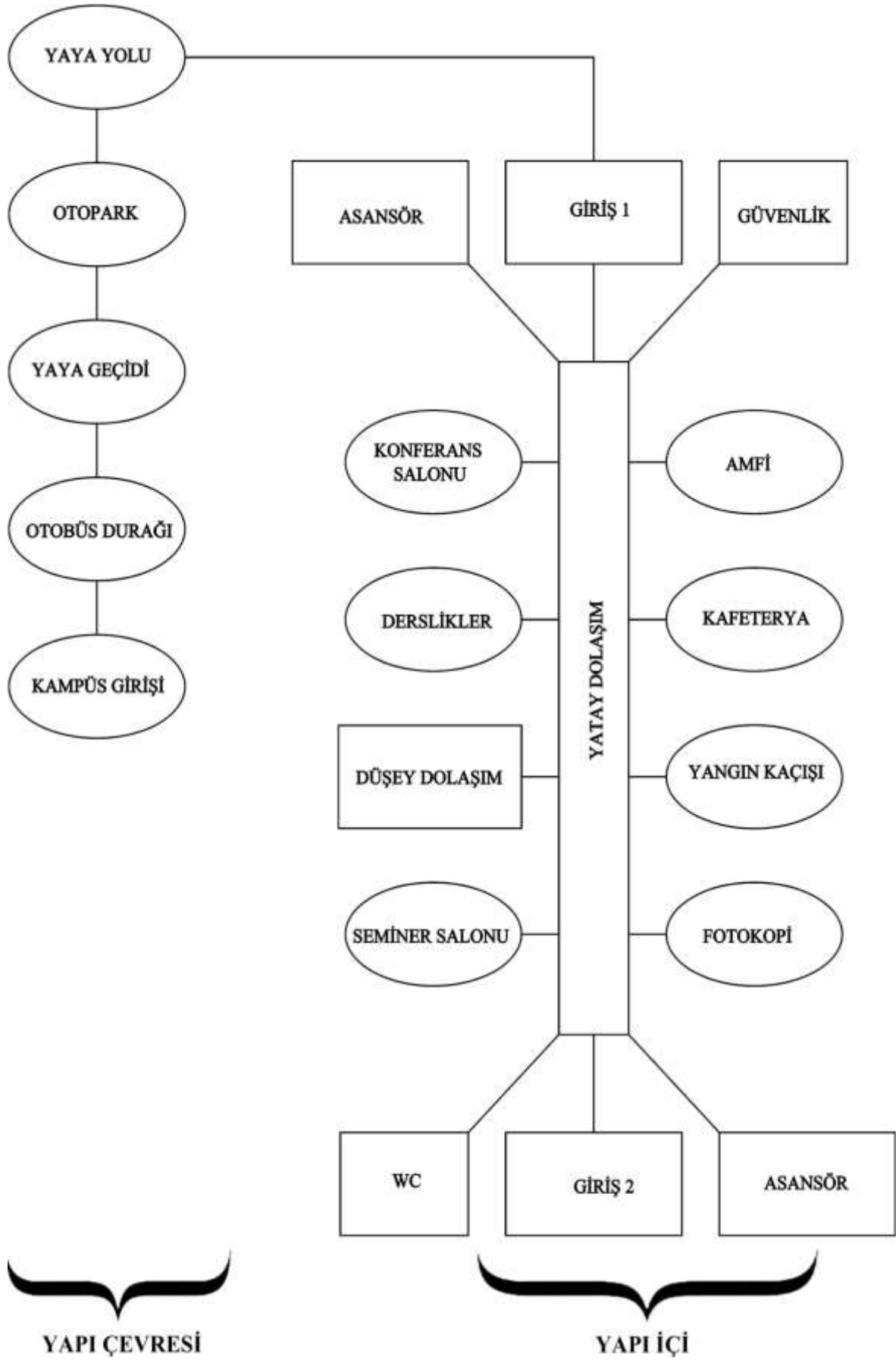
Resim 3.7. Bartın Üniversitesi Kutlubey Kampüsü ve Mimar Sinan Dersliği Binası ilişkisi [22] (Hazırlayan: Gülden Aslan Köse)

Resim 3.8. Bartın Üniversitesi Mimar Sinan Dersliği Binası (17 Şubat 2019 tarihinde Gülden Aslan Köse tarafından fotoğraflanmıştır.)

Yapı 2012-2013 yılları arasında inşa edilmiş, 2013-2014 Eğitim öğretim yılı Güz döneminde faaliyete girmiştir. Mimarı Özcan YILDIZLI'dır. Yapının taban alanı 2349 m², toplam kapalı alanı 7652 m²'dir. Bodrum+ Zemin + 2 Kattan oluşmaktadır. Derslikler ve ofisler in olduğu iki bloktan oluşmaktadır. Yapı içerisinde derslikler, amfiler, teknik çizim stüdyoları, bilgisayar laboratuvarları, konferans salonu, kantin, ofisler, bankamatikler, wc'ler bulunmaktadır.

Şekil 3.11. Bartın Üniversitesi Mimar Sinan Dersliği mekânsal işlev şeması

4. ELDE EDİLEN BULGU VE DEĞERLENDİRMELER

Bartın Üniversitesi'nin iki farklı kampüsünde, iki farklı yapı ve yakın çevreleri TS 9111 ve TS 12576 kapsamındaki kullanımlar ile sınırlı kalarak sorgulanmıştır. Bu sorgulamaları yorumlamanın amacı; yapıların ulaşılabilirlik seviyelerini tespit etmek ve tasarımcılara veri sağlamaktır. Her iki yapıya ait sorgulama formları Ek-1'de ve Mekân-Sorgulama Formu Tabloları Ek-2 ve Ek-3'te gösterilmiştir.

4.1. İİBF Binasının Sorgulama Formlarına Göre Değerlendirilmesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Binası, sorgulama formlarına göre değerlendirildiğinde G.U.D. 1827'dir. Ek-2'deki Mekân-Sorgulama Formu Tablosu incelendiğinde en çok olumsuz cevap alınan formların sırasıyla; “Form 1: Dış Mekân ve Erişilebilir Güzergâh Düzenlemeleri”, “Form 14: İşaretlemeler”, “Form 6: Pencere Düzenlemeleri”, “Form 11: Odalar, Derslikler, Atölyeler” olduğu görülmektedir.

Ana eylem alanları arasından en problemli yerlerin sırasıyla, giriş kapıları, kampüs girişi, öğretim elemanları odaları, derslikler, dekanlık ve merdivenler olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebebi; giriş kapılarında gerekli rampa düzenlemelerinin yapılmamış olması, rüzgârlıkların dar olması, dersliklerdeki ahşap platformlar ve sıraların konumları, öğretim elemanları ofislerinin kapı genişliklerinin kabul edilen ölçülerin altında olması, dekanlık biriminin ise asansörle bağlantılı olmamasıdır.

Ana eylem alanları birbirleri ile karşılaştırıldığında daha uyumlu olduğu tespit edilen alanların yatay dolaşım alanları, yani koridorlar ve holler olduğu gözlemlenmiştir. Bunun sebebi; yatay dolaşım güzergâhında seviye farklılıkları ve daralan geçiş mesafeleri bulunmayışıdır. Ancak birkaç noktada, duvarda ve yerde bulunan engeller, sorgulama formları ile uyumsuzluk göstermiştir.

4.1.1. İİBF binası “Form 1: Dış mekân ve erişilebilir güzergâh düzenlemeleri” değerlendirmeleri

G.U.D.'nin en büyük paydası olan %22'sini 402 U.D. ile Form1: Dış Mekân ve Erişilebilir Güzergâh Düzenlemeleri oluşturmaktadır. Bunun sebebi yapının 3 girişi olmasına rağmen,

otobüs duraklarından, kampüs giriş-kontrol noktasına, oradan da incelenen yapıya ait herhangi bir ulaşılabilir güzergâh bulunmayışdır. Bu duruma etki eden diğer faktörler ise; kaldırımların mevcut durumudur. Kampüs içerisinde bulunan kaldırımlar, 2011 yılında beton üzerine kalıp (baskı beton) uygulaması ile yapılmış olup, üzeri verniklenmiştir. Zaman içerisinde vernik özelliğini yitirse de, özellikle yağışlı zamanlarda oldukça kayganlaşmaktadır. Minimum genişliği 150 cm x 150 cm'i sağlayan kaldırımlar süreklilik arz etmemektedir. Öte yandan kampüs içindeki ağaç dalı, dikenli bitki, tabela direkleri ulaşılabilir olması gereken 0-220 cm yüksekliğindeki mesafeye taşıdığı noktalar bulunmaktadır. Kaldırım rampaları ilgili standartlara uygun değildir.

Form 1 için 4 eylem alanına 53'er soru sorulmuştur. 212 sorunun 28'inin incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.1.2. İİBF binası “Form 2: Açık otopark alanları ile ilgili düzenlemeler” değerlendirmeleri

Yapının Form 2: Açık Otopark Alanları İle İlgili Düzenlemeler bakımından U.D. 42 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.'nin %2,3'üdür. Ağdacı kampüsünde ve incelenen yapı yakın çevresinde engelli otoparkı bulunmamaktadır. Kampüs içerisinde ve yapı girişi önünde inme-binme alanları için uygun mesafeler olsa da, engelli bireyler için standartlara uygun alanlar olmadığından, güvenle inme-binme sağlanması mümkün olamamaktadır.

Form 2 için 2 eylem alanına 17'şer soru sorulmuştur. 34 sorunun 14'ünün incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.1.3. İİBF binası “Form 3: Yolcu indirme bindirme alanları ile ilgili düzenlemeler” değerlendirmeleri

Yapının Form 3: Yolcu İndirme Bindirme Alanları İle İlgili Düzenlemeler bakımından U.D. 27 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.'nin %1,5'idir. Otobüs durakları kampüs giriş kapısının yakınında ancak dışındadır. Kampüs ile otobüs durakları arasındaki bağlantı yaya geçidi ile sağlanmaktadır. Duraklar ve durakların bulunduğu kaldırımlar standartlara uymamaktadır. Ağdacı Kampüsüne hizmet veren tüm toplu taşıma araçlarında otomatik rampa ve engelli bireyler için ayrılmış alan bulunmaktadır. Ancak otobüsler kampüs içinde

hizmet veremediğinden, toplu taşıma hizmetleri bakımından ulaşılabilir güzergâh bağlantısı kesintiye uğramaktadır.

Form 3 için 1 eylem alanına 17 soru sorulmuştur. 17 sorunun 3'ünün incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.1.4. İİBF binası “Form 4: Bina giriş çıkışları” değerlendirmeleri

Yapının Form 4: Bina Giriş Çıkışları bakımından U.D. 81 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.'nin %4,4'üdür. Yapıda 3 giriş kapısı bulunmaktadır. Bunlardan biri personel girişidir ve bu girişe erişim 12 basamaklı bir merdivenle sağlanmaktadır. Diğer iki giriş kapısına ise merdivensiz erişim sağlanabilmektedir ancak her iki kapı için de 15'er cm'lik kaldırım ve zemin döşemesi kot farklılığı bulunmaktadır. Bu kot farklılıkları rampa, platform asansörü veya normal asansör ile giderilmemiştir.

Personel girişinde bulunan kapı, çift kanatlı, fotoselli kapıdır ve açıldığında 140 cm açıklık oluşturmaktadır. Ancak bu girişteki ikinci kapı ve diğer iki girişin rüzgârlıklarında bulunan çift kanatlı, camekânlı hiçbir kapıda tek kanadının genişliği en az 100 cm genişliği sağlamamaktadır. Zemin kaplamalarının kaymazlığı ve aydınlatma bakımından yapının tüm girişleri sorgulama formları ile uyumluluk göstermektedir.

Form 4 için 3 eylem alanına 15'er soru sorulmuştur. 45 sorunun 3'ünün incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.1.5. İİBF binası “Form 5: Kapı düzenlemeleri” değerlendirmeleri

Yapının Form 5: Kapı Düzenlemeleri bakımından U.D. 144 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.'nin %7,9'udur. Yapıdaki kapılar kolay açılabilmesi ve kapı açıklıklarının ve kapı kollarının uygun yükseklikte olması bakımından uyumludur. Öte yandan kapı genişlikleri, kapı işaretlemeleri ve eşik kullanımı bakımından uyumsuzluklar tespit edilmiştir.

Form 5 için 10 eylem alanına 16'şar soru sorulmuştur. 160 sorunun 9'unun incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.1.6. İİBF binası “Form 6: Pencere düzenlemeleri” değerlendirmeleri

Yapının Form 6: Pencere Düzenlemeleri bakımından U.D. 312 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.’nin %17,1’idir. Yapı içerisinde vasistas pencere, ya da pencerelerde kullanımını zorlaştıran kepenk, panjur gibi aksesuarlar bulunmamaktadır. Ayrıca pencere kanatları kolayca açılabilir. Bu bakımdan pencereler standartlara uyum göstermektedir. Ancak birçok eylem alanında ispanyoletlerin yüksekliği, pencerelere önden ve yandan yaklaşım için uygun alan bırakılmamış olması gibi uyumsuzluklar tespit edilmiştir.

Form 6 için 9 eylem alanına 23’er soru sorulmuştur. 207 sorunun 30’unun incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.1.7. İİBF binası “Form 7: Koridor ve holler” değerlendirmeleri

Yapının Form 7: Koridor ve Holler bakımından U.D. 90 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.’nin %4,9’udur. Yapıda 275 cm’den daha dar koridor bulunmamaktadır. Ancak neredeyse her koridorda duvarda sabitlenmiş bir engel bulunmaktadır. 10 cm derinliğini aşan duyuru panoları, yangın söndürme tüpleri, yangın dolapları gibi öğeler binanın erişilebilirliğini olumsuz yönde etkilemiştir.

Form 7 için 8 eylem alanına 22’şer soru sorulmuştur. 176 sorunun 42’sinin incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.1.8. İİBF binası “Form 8: Merdivenler” değerlendirmeleri

Yapının Form 8: Merdivenler bakımından U.D. 96 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.’nin %5,3’üdür. Bina içinde 2 tane merdiven çekirdeği bulunmaktadır. Biri ana merdiven diğeri de yangın kaçıışı olarak planlanmış dersliklerle, laboratuvar atölye bağlantısını kuran merdivendir. Merdivenlerin genişlikleri ve basamakları ölçü bakımından uyumludur. Yürüyüş istikametine dik konumda yerleşmek bakımından ana merdiven uyumsuzluk gösterirken, diğer merdiven bu bakımdan uyumludur. Ancak korkuluk ve küpeşterleri, rıht çıkıntıları, kaydırmaz bantlar ve işaretlemeler bakımından incelendiğinde, her iki merdivenin de sorgulama formları ile uyumsuzluk gösterdiği tespit edilmiştir.

Form 8 için 2 eylem alanına 31'er soru sorulmuştur. 62 sorunun 9'unun incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.1.9. İİBF binası “Form 9: Rampalar” değerlendirmeleri

Yapının Form 9: Rampalar bakımından U.D. 9 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.'nin %0,5'idir. Yapı içerisinde rampa bulunmamaktadır. Bu değer ortaya çıkmasının sebepleri; 3 girişten ikisinin rampa kullanımını gerektirdiği halde rampa olmayışı ve yatay dolaşımlarda rampa gerektiren seviye değişikliklerine rastlanmamış olmasıdır.

Form 9 için 3 eylem alanına 15'er soru sorulmuştur. 45 sorunun 42'sinin incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.1.10. İİBF binası “Form 10: Asansörler” değerlendirmeleri

Yapının Form 10: Asansörler bakımından U.D. 12 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.'nin %0,7'sidir. İncelenen yapı asansörsüz olarak tasarlanmış bir yapıdır. Ancak 2010 yılında fiziksel engelli bir öğrencinin “Tercih kılavuzunda, okulda asansör olduğu belirtildiği için tercih etmişim.” diyerek asansör talep etmesi üzerine binaya bir adet asansör kabini dış cephe yüzeyinden binaya entegre edilmiştir. Binada bulunan merdiven çekirdeği, yarım kat yüksekliğinde kot farkı olan iki bloğu birbirine bağlamaktadır. Binaya entegre edilen 1 adet asansör, derslik bloğunda bulunan katlar arasında hizmet vermektedir. Engelli kullanıcılar diğer blokta bulunan Dekanlık, Öğrenci İşleri, Öğretim Elemanı Odaları, Fotokopi gibi birimlere ulaşamamaktadır.

Mevcut asansör, sorgulama formları dikkate alındığında, ölçüleri bakımından uyumlu ancak işaretlemeler ve işletme engelli bireyler için manyetik alan oluşturmak için gerekli olan Loop sistem bakımından uyumsuzdur.

Form 10 için 2 eylem alanına 13'er soru sorulmuştur. 26 sorunun 12'sinin incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.1.11. İİBF binası “Form 11: Odalar, derslikler, atölyeler” değerlendirmeleri

Yapının Form 11: Odalar, Derslikler, Atölyeler bakımından U.D. 180 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.’nin %9,9’udur. Dersliklerin tamamında yazı tahtası önünde 15 cm yüksekliğinde ahşap platformlar bulunmaktadır. Derse hâkimiyet ve görsel ilişki bakımından yarar sağlayacağı düşünülerek sonradan imal ettirilmiş olan bu platformlar hem dersliklere girerken, hem de yazı tahtasına ulaşmaya çalışırken engel oluşturmakta ve ulaşılabilirliği kesintiye uğratmaktadır. Bununla birlikte sıralar, yazı tahtasına çok yakın ve yer döşemesine sabitlenmiş şekilde konumlandırılmıştır. Derslik içinde engelli birey için uygun ölçülerde, hareketli bir masa konulması mümkün olamamaktadır. Derslikler bu yönleriyle sorgulama formlarına uyumsuzluk göstermektedir.

Zemin katta bulunan atölyelerin ve laboratuvarın dersliklere nispeten daha uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebebi çalışma alanlarının uygun ölçüde ve hareketli olmasıdır. Ancak raf ve tezgâhlar uygun ölçülerde olmadığından uyumsuzluklar tespit edilmiştir.

Form 11 için 5 eylem alanına 17’şer soru sorulmuştur. 85 sorunun 4’ünün incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.1.12. İİBF binası “Form 12: Tuvaletler” değerlendirmeleri

Yapının Form 12: Tuvaletler bakımından U.D. 39 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.’nin %2,1’idir. Yapı projelendirilirken her hangi bir noktaya engelli tuvaleti konumlandırılmamıştır. Ancak 2013 yılında yapılan bakım-onarım çalışması kapsamında, yapı içinde, zemin katta, depo olarak kullanılan bir bölüm, bağımsız girişli bir engelli tuvaletine dönüştürülmüştür. Bu tuvalet, kapı ölçüsü ve iç mekân ölçüleri bakımından uyumluluk gösterir. Fakat engelli tuvaletinin yanındaki mescit kapısı önüne konulmuş olan 1,5-2 cm yüksekliğindeki ahşap plaka, mekâna girişi olumsuz yönde etkilemektedir. Bunun yanında tutamaklar kullanıma uygun şekilde yerleştirilmemiştir. Acil çağrı sistemi bulunmamaktadır. Lavabo üzerine takılan ayna uygun ölçülerde ve eğimli değildir. Lavabo yanında sabunluk bulunmamaktadır. Engelli tuvaleti, bu konularla ilgili olarak sorgulama formlarıyla uyumsuzluk göstermektedir.

Form 12 için 1 eylem alanına 56 soru sorulmuştur. 56 sorunun 5'ünün incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.1.13. İİBF binası “Form 13: İşaretleme” değerlendirmeleri

Yapının Form 13: İşaretleme bakımından U.D. 363 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.'nin %19,9'udur. İşaretleme konusu yapının en sorunlu olduğu konulardan biridir. Yapı içerisinde yangın dolapları, elektrik panoları ve bağımsız bölüm isimleri dışında hiçbir harita, yönlendirme işareti, uyarı işareti, vs. bulunmamaktadır. Bu sebeple sorulan sorulara çok sayıda “UYGULANAMAZ” cevabı verilmiştir. Kullanılan uyarı ve kapı işaretlemeleri, renkleri bakımından sorgulama formlarıyla uyumlu ise de, konumlandırılmaları, harf yükseklikleri, yazı tipleri ve Braille alfabesi kullanımı bakımından uyumsuzluk göstermektedir.

Form 13 için 13 eylem alanına 46'şar soru sorulmuştur. 598 sorunun 337'sinin incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.1.14. İİBF binası “Form 14: Kafeterya, Yemekhane” değerlendirmeleri

Yapının Form 14: Kafeterya, Yemekhane bakımından U.D. 30 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.'nin %1,6'sıdır. Kafeterya otoparka yakın ve merdivensiz olan öğrenci girişi ile, aynı zamanda asansörün bulunduğu koridor ile bağlantılıdır. Öte yandan kafeteryaya çift kanatlı bir kapı ile giriş sağlanmaktadır. Bu sebeplerle kafeteryaya erişim diğer eylem alanlarına göre nispeten olumludur. Kafeterya içerisinde bulunan masalar servis bankosuna erişimi engellememektedir ancak çok sık aralıklarla yerleştirildiğinden kafeteryanın her noktasına ulaşmak mümkün olmamaktadır. Bunun yanında kafeterya içerisinde, masa altının yerden yüksekliği en az 75 cm olan masa bulunmamaktadır. Paketli gıdaların bulunduğu raflar, yandan ve önden yaklaşım için gerekli ölçülerin dışına taşmaktadır. Servis bankosu yüksekliği de, en fazla 86 cm sınırını aşmaktadır. Bu sebeplerle, engelli bir bireyin yardım almadan yiyecek içecek almasının mümkün olmadığı tespit edilmiştir.

Form 14 için 1 eylem alanına 16 soru sorulmuştur. 16 sorunun 2'sinin incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.2. Mimar Sinan Dersliğinin Sorgulama Formlarına Göre Değerlendirilmesi

Mimar Sinan Dersliği, sorgulama formlarına göre değerlendirildiğinde G.U.D. 948’dir. Ek-3’deki Mekân-Sorgulama Formu Tablosu incelendiğinde en çok olumsuz cevap alınan formların sırasıyla; “Form 14: İşaretlemeler”, “Form 1: Dış Mekân ve Erişilebilir Güzergâh Düzenlemeleri”, “Form 6: Pencere Düzenlemeleri”, “Form 7: Koridor ve Holler”, olduğu görülmektedir. “Form 6: Pencere Düzenlemeleri” ile ilgili olumsuz cevapların ise, yine işaretlemeler ile ilgili olduğu gözlemlenmiştir.

Ana eylem alanları arasından en problemlili yerlerin sırasıyla, kampüs girişi, giriş kapıları, konferans salonu ve merdivenler olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebebi; Kutlubey Kampüsünün topoğrafik yapısının oldukça dik olması, kaldırımların niteliği ve iki giriş kapısındaki rampa eğimlerinin standarda uygun olmaması, konferans salonunda bulunan ahşap platform ve basamaklarda çıkıntılı rıhtların bulunması gibi durumlardır.

Ana eylem alanları birbirleri ile karşılaştırıldığında daha uyumlu olduğu tespit edilen alanların yatay dolaşım alanları, yani koridorlar ve holler olduğu gözlemlenmiştir. Bunun sebebi; yatay dolaşım güzergâhında seviye farklılıkları ve daralan geçiş mesafeleri bulunmayışıdır. Ancak birkaç noktada, duvarda ve yerde bulunan engeller, sorgulama formları ile uyumsuzluk göstermiştir. Uyumlu olduğu tespit edilen diğer eylem alanı ise dersliklerdir. Bunun sebebi ise; her bir derslikte engelli öğrencilere yer ayrılmış olması, derslik kapı geçişlerinin standarda uygun olması ve yazı tahtası önünde herhangi bir engel bulunmayışı gibi durumlardır.

4.2.1. Mimar Sinan dersliği “Form 1: Dış mekân ve erişilebilir güzergâh düzenlemeleri” değerlendirmeleri

Yapının Form 1: Dış Mekân ve Erişilebilir Güzergâh Düzenlemeleri bakımından 186 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.’nin %19,6’sıdır. Bunun sebebi; Kutlubey Kampüsü topoğrafik yapısının oldukça dik olması, kaldırımların ölçü itibarıyla sorgulama formları ile uyumluluk göstermesine rağmen, kaldırım rampalarının ilgili standarda uygun olmaması gibi durumlardır. Öte yandan bahçe yollarının net 200 cm’nin altında olduğu yerler vardır ve kampüs içinde kılavuz iz bulunmamaktadır.

Bu yapı için en dikkat çekici olumsuzluk öğretim elemanları odalarının başka bir binada olmasıdır. Her iki yapı arasında ulaşılabilir bir yaya bağlantısı bulunmamaktadır. Bununla birlikte iki yapıyı bağlayan güzergâhların (ön girişten kaldırım bağlantısı ve arka girişten merdiven bağlantısı olmak üzere) üst örtüsü olmadığından, kullanıcılar hava şartlarından etkilenmektedir.

Form 1 için 3 eylem alanına 53'er soru sorulmuştur. 159 sorunun 7'sinin incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.2.2. Mimar Sinan dersliği “Form 2: Açık otopark alanları ile ilgili düzenlemeler” değerlendirmeleri

Yapının Form 2: Açık Otopark Alanları İle İlgili Düzenlemeler bakımından U.D. 18 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.'nin %1,9'udur. Kutlubey kampüsünde ve incelenen yapı yakın çevresinde engelli otoparkı bulunmamaktadır. Kampüs içerisinde inme-binme alanları için uygun mesafeler olsa da, engelli bireyler için standartlara uygun alanlar olmadığından, güvenle inme-binme sağlanması mümkün olamamaktadır. Bina ana girişinde rampa önünde uygun ölçülerde park etme ve inme-binme için yer ayrılmıştır, ancak bu bölümde herhangi bir işaretleme bulunmamaktadır, öte yandan bölüm seyyar dubalı uyarı dikmeleri ile ayrılmıştır.

Form 2 için 2 eylem alanına 17'şer soru sorulmuştur. 34 sorunun 2'sinin incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.2.3. Mimar Sinan dersliği “Form 3: Yolcu indirme bindirme alanları ile ilgili düzenlemeler” değerlendirmeleri

Yapının Form 3: Yolcu İndirme Bindirme Alanları İle İlgili Düzenlemeler bakımından U.D. 27 olarak belirlenmiştir. Bu değer Ağdacı Kampüsü durağı ile aynıdır ve Mimar Sinan Dersliği G.U.D.'nin %2,8'idir. Ancak olumlu ve olumsuz yönler farklıdır. Otobüs durakları kampüs içerisinde, Topoğrafik durum, kampüsün büyüklüğü, binaların birbirine olan uzaklıkları göz önünde bulundurulduğunda bu durumun erişilebilirlik üzerinde olumlu etkisi gözlemlenmiştir. Yapı ile otobüs durakları arasındaki bağlantı yaya geçidi ile sağlanmaktadır. Duraklar ve durakların bulunduğu kaldırımlar standartlara uymamaktadır. Kutlubey Kampüsüne yapılan toplu taşıma hizmeti iki farklı hat tarafından

sağlanmaktadır. “Terminal-Kutlubey Kampüsü” hattı araçlarında otomatik rampa ve engelli bireyler için ayrılmış alan bulunmakta iken “Esenyurt” hattındaki araçlarda bulunmamaktadır.

Form 3 için 1 eylem alanına 17 soru sorulmuştur. 17 sorunun 3’ünün incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.2.4. Mimar Sinan dersliği “Form 4: Bina giriş çıkışları” değerlendirmeleri

Yapının Form 4: Bina Giriş Çıkışları bakımından U.D. 18 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.’nin %1,9’udur. Yapıda 2 giriş kapısı bulunmaktadır. Her iki giriş kapısında da uygun genişliklerde rampa bulunmaktadır. Ancak rampa eğimleri standart değer üzerinde.

Bina ana giriş kapısında bir çift kanatlı, fotoselli kapı, bir de çift kanatlı camekân kapı bulunmaktadır. Fotoselli kapı ölçüleri genişlik ve yükseklik bakımından sorunsuzdur, ancak her iki girişte bulunan çift kanatlı kapıların tek kanat net ölçülerinin, en az 100 cm olması gerekirken, 87 cm oldukları tespit edilmiştir.

İncelenen yapı girişleri, zemin kaplamalarının ıslak ya da kuru hava şartlarında kaymazlığı, rüzgârlık ölçüleri ve yeterli aydınlatma bakımından yapının her iki girişi de sorgulama formları ile uyumludur.

Form 4 için 2 eylem alanına 15’er soru sorulmuştur. 30 sorunun 4’ünün incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.2.5. Mimar Sinan dersliği “Form 5: Kapı düzenlemeleri” değerlendirmeleri

Yapının Form 5: Kapı Düzenlemeleri bakımından U.D. 39 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.’nin %4,1’idir. Yapıdaki kapılar, yardım gerektirmeden kolay açılabilmesi, kapı açıklıklarının ve kapı kollarının uygun yükseklikte olması, kapı geçişlerinde eşikten kaçınılmış olması bakımından sorgulama formları ile uyumludur.

Bina içinde sadece WC kapıları tek kanattır ve kapı net genişliği en az 90 cm ölçüsünü sağlamaktadır. Derslikler, konferans salonu, çalışma salonu, kafeterya girişlerindeki çift kanatlı kapıların toplam net genişlikleri 170 cm olsa da, tek kanat net genişlikleri 85 cm olduğundan sorgulama formları ile uyumsuzluk göstermektedir. Öte yandan kapılarda bulunması gereken işaretlemeler bulunmamaktadır.

Form 5 için 9 eylem alanına 16'şar soru sorulmuştur. 144 sorunun 9'unun incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.2.6. Mimar Sinan dersliği “Form 6: Pencere düzenlemeleri” değerlendirmeleri

Yapının Form 6: Pencere Düzenlemeleri bakımından U.D. 87 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.'nin %9,2'sidir. Yapı içerisinde pencerelerde kullanımını zorlaştıran kepenk, panjur gibi aksesuarlar bulunmamaktadır. İspanyoletlerin yüksekliği standartlara uygun aralıkta olup, pencere kanatları 22,2 N'dan daha çok güç gerektirmeden açılabilir. Ayrıca derslik ve konferans salonlarında genel yaklaşım; pencere önlerinde engel bulunmamasıdır. Ancak kafeterya ve seminer salonunda bu durum farklılık göstermektedir. Form 6 için 4 eylem alanına 23'er soru sorulmuştur. 92 sorunun 20'sinin incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.2.7. Mimar Sinan dersliği “Form 7: Koridor ve holler” değerlendirmeleri

Yapının Form 7: Koridor ve Holler bakımından U.D. 75 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.'nin %7,9'udur. Yapıda koridorlar ile amfilerin yangın kaçış holleri arasında 75 cm seviye farklılığı (5 basamak) bulunmaktadır, ancak amfideki engelli girişi ile yangın kaçışı arasında seviye farklılığı bulunmamaktadır. Ana koridorların en dar kısımları 365 cm iken, kaçış holleri 250 cm genişliğindedir. Bu bakımdan bina içinde, standarda uygun boşluk, kesintisiz şekilde devam etmektedir. Koridorlarda bulunan yangın dolapları ve elektrik panoları, duvara gömme şekilde yerleştirilmiştir. Yapı içindeki ilan panoları ise yerden 110 cm yüksekliğinde ve 10 cm derinliğindedir. Bu yüzden, duvarda asılı olan elemanlar, yatay dolaşıma engel teşkil etmemektedir. Ancak koridorlara, banklar ve çöp kutuları, yangın tüpleri bulunduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca iki noktada yangın dolabı 25 cm kadar dışarı taşmaktadır. Bununla birlikte zemin kat koridorunda, üst kata çıkan merdivenin altında, yüksekliğin 220 cm'in altında olduğu bir alan oluşmuştur. Bu alan dolaşım alanına

dâhil olduğu halde, bastonla hissedilebilir bir güvenlik korkuluğu bulunmamaktadır. Ayrıca zemin kaplaması olarak doğal granit zemin kaplaması uygulandığı için, binanın zemini ıslak veya kuru iken kaymaz özellikte değildir. Koridor ve holler, bu yönleri ile sorgulama formları ile uyumsuzluk göstermektedir.

Form 7 için 7 eylem alanına 22’şer soru sorulmuştur. 154 sorunun 31’inin incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.2.8. Mimar Sinan dersliği “Form 8: Merdivenler” değerlendirmeleri

Yapının Form 8: Merdivenler bakımından U.D. 60 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.’nin %6,3’üdür. Bina içinde 3 adet merdiven çekirdeği bulunmaktadır. Biri ana merdiven diğeri ikisi ise yangın kaçıışı olarak planlanmış merdivenlerdir. Ana merdivenlerin basamak ve sahanlık genişlikleri ölçü bakımından uyumludur. Yürüyüş istikametine dik konumda yerleşmek bakımından ana merdiven uyumsuzluk gösterirken, diğer merdiven bu bakımdan uyumludur. Ana merdiven basamaklarında kaydırmaz bant kullanılmıştır, fakat kaçış merdivenlerinde kaydırmaz bant bulunmamaktadır. Ancak her üç merdiven de rıht çıkıntıları ve işaretlemeler bakımından incelendiğinde, sorgulama formları ile uyumsuzluk gösterdikleri tespit edilmiştir. Ayrıca kaçış merdiveninde duvar tarafında küpeşte bulunmamaktadır ve merdivenin basamak ve sahanlık genişlikleri 115 cm ile 122 cm arasında değişmektedir. Bu değerler standartta bulunan “en az 150 cm” kriterini sağlamamaktadır.

Form 8 için 2 eylem alanına 31’er soru sorulmuştur. 62 sorunun 1’inin incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.2.9. Mimar Sinan dersliği “Form 9: Rampalar” değerlendirmeleri

Yapının Form 9: Rampalar bakımından U.D. 24 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.’nin %2,5’idir. İki giriş kapısında da dış mekân ile iç mekân arasındaki bağlantı rampa ile sağlanmaktadır. Her iki rampa da uygun genişliklerde olmasına rağmen, uygun eğime sahip değildir. Standartta göre %5 olması gereken eğim, her iki rampa için %12 olarak tespit edilmiştir. Rampaların her iki tarafında da korkuluk bulunmaktadır fakat rampa başlangıç ve bitişinden 30 cm taşmamakta, 90 cm yüksekliğinde küpeşte

bulunmakta olup, 70 cm yüksekliğinde bulunmamaktadır. Her iki rampanın da zemin kaplaması, ıslak ve kuru halde kaymaz bir malzeme olan andezit zemin kaplamasıdır.

Form 9 için 2 eylem alanına 15'er soru sorulmuştur. 30 sorunun 4'ünün incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.2.10. Mimar Sinan dersliği “Form 10: Asansörler” değerlendirmeleri

Yapının Form 10: Asansörler bakımından U.D. 6 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.'nin %0,6'sıdır. Yapı içerisinde iki adet asansör bulunmaktadır. Her ikisi de her kata ulaşabilmektedir ve asansör önlerinde uygun boşluklar bulunmaktadır. Her iki asansörde de kabin boyutları, tutamakların yerleri, kontrol düğme yerleri, işaretlemeleri, uyarı yazıları, iki yönlü iletişim sisteminin bulunması bakımından sorgulama formları ile uyumluluk göstermektedirler. Ancak yapı içerisinde bulunan iki asansörde de işitme engelli bireyler için manyetik alan oluşturmak için gerekli olan Loop sistem bulunmamaktadır. Asansörler bu yönleri ile sorgulama formları ile uyumsuzluk göstermektedir.

Form 10 için 2 eylem alanına 13'er soru sorulmuştur. 26 sorunun tamamının incelenen mekânlarda karşılığı bulunmaktadır.

4.2.11. Mimar Sinan dersliği “Form 11: Odalar, derslikler, atölyeler” değerlendirmeleri

Yapının Form 11: Odalar, Derslikler, Atölyeler bakımından U.D. 39 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.'nin %4,1'idir. Dersliklerde sıralar ile yazı tahtası arası engelli öğrenciler için hareketli masa konulabilmesi için gereken açıklık bırakılmıştır ve yazı tahtası önünde platform bulunmamaktadır. Derslik girişleri ve içi tekerlekli sandalyenin dönerek giriş çıkış yapabileceği, yazı tahtasına yaklaşabileceği ölçülerdedir. Buna karşılık bina içerisinde bulunan, derslik, teknik resim atölyesi, amfilerde görme engelli bireyler için gerekli işaretlemeler bulunmamaktadır.

Yapı içerisindeki amfilerin kaçış kapıları ile koridor arasında 75 cm'lik kot farkı bulunmasına rağmen, bir rampa uygulaması bulunmamaktadır. Ancak amfilerin engelli

öğrenci bölümü ile koridor kotu aynı olduğu için, bu durumun erişilebilirliği aksatmadığı söylenebilir.

Form 11 için 3 eylem alanına 17’şer soru sorulmuştur. 51 sorunun tamamının incelenen mekânlarda karşılığı bulunmaktadır.

4.2.12. Mimar Sinan dersliği “Form 12: Tuvaletler” değerlendirmeleri

Yapının Form 12: Tuvaletler bakımından U.D. 72 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.’nin %7,6’sıdır. Yapı da her katta tuvalet olmasına rağmen, kafeterya, fotokopi ve çalışma salonlarının olduğu en üst katta engelli tuvaleti bulunmamaktadır. Bu durum erişilebilirliği olumsuz etkilemektedir. Mevcut engelli tuvaletleri, kapı genişlikleri ve vitrifiye malzemelerinin ve tutamakların ölçü ve nitelikleri bakımından sorgulama formları ile uyumluluk gösterse de, vitrifiye malzemelerinin ve tutamakların birbirlerine ve duvarlara olan mesafeleri bakımından uyumsuzdur. Sabit “L” tutamağın konumu, tekerlekli sandalye ile klozete yaklaşımı kesintiye uğratmaktadır. Ayrıca engelli tuvalet içerisinde acil çağrı sistemi, eğimli ayna, lavabo iki yanında olması gereken tutamaklar ve kâğıt havluluk ya da kurutma makinası bulunmamaktadır. Ayrıca bina içinde tuvalet yönlendirmeleri ve tuvalet kapılarında işaretlemeler bulunmamaktadır.

Form 12 için 3 eylem alanına 56’şar soru sorulmuştur. 168 sorunun 30’unun incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.2.13. Mimar Sinan dersliği “Form 13: İşaretleme” değerlendirmeleri

G.U.D.’nin en büyük paydası olan %28,8’ini 273 U.D. ile “Form 13: İşaretleme” oluşturmaktadır.

Yapı içerisinde kat planları, yangın dolapları, elektrik panoları ve bağımsız bölüm isimleri ve yangın kaçış yönü işaretleri dışında hiçbir yönlendirme uyarı işareti, vs. bulunmamaktadır. Bu sebeple sorulan sorulara çok sayıda “UYGULANAMAZ” cevabı verilmiştir. Kullanılan uyarı ve kapı işaretlemeleri, renkleri bakımından sorgulama formlarıyla uyumlu ise de, Braille alfabesi kullanımı bakımından uyumsuzluk göstermektedir.

Yapı içerisinde, her katta kat planı bulunmaktadır. Ancak bu kat planları standartta belirtilen lejant ve Braille alfabesi içermemektedir. Camedanlı kapılarda da gerekli işaretlemeler eksiktir.

Form 13 için 13 eylem alanına 46'sar soru sorulmuştur. 598 sorunun 208'inin incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

4.2.14. Mimar Sinan dersliği “Form 14: Kafeterya, yemekhane” değerlendirmeleri

Yapının Form 14: Kafeterya, Yemekhane bakımından U.D. 24 olarak belirlenmiştir. Bu değer, G.U.D.'nin %2,5'idir. Kafeteryanın bulunduğu kata asansör bağlantısı bulunmaktadır ve çift kanatlı bir kapı ile giriş sağlanmaktadır. Bu sebeplerle kafeteryaya erişim kesintiye uğramamaktadır. Ancak gün içerisinde yeme-içme ihtiyacının gerekliliği ve sıklığı göz önüne alındığında, kafeteryaların giriş kat dışındaki katlarda olmasının, binaların erişilebilirliği bakımından olumsuzluk oluşturabildiği gözlemlenmiştir. Bunun yanında, binada bir yük asansörü olmadığı için, kafeteryaya servis sağlayan personeller, merdivenleri kullanmaktadır. Bu durum da erişilebilirlik bakımından olumsuzluk teşkil etmektedir.

Kafeterya içerisinde bulunan masalar servis bankosuna erişimi engellememektedir ancak masa altlarının yerden yüksekliği en az 75 cm olan masa bulunmamaktadır. Paketli gıdaların bulunduğu raflar, yandan ve önden yaklaşım için gerekli ölçülerin dışına taşmaktadır. Servis bankosu yüksekliği de, en fazla 86 cm sınırı içerisinde, fakat tek bir noktadan alış veriş yapılabilmekte, bankonun diğer noktalarında çay kazanı, buzdolabı gibi engeller bulunmaktadır.

Bu sebeplerle, engelli bir bireyin yardım almadan yiyecek içecek alması mümkünken, paketli gıdalara ulaşımının ve masa kullanımının kısıtlı olduğu tespit edilmiştir.

Form 14 için 1 eylem alanına 16 soru sorulmuştur. 16 sorunun 3'ünün incelenen mekânlarda karşılığı bulunmamaktadır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada her ne kadar fiziksel engelli bireyler için değerlendirmeler yapılmış olsa da, çözüm önerileri yapılırken, standartlarda bulunan görme engelli ve işitme engelli bireyleri kapsayan kriterler de dikkate alınmıştır.

5.1. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Binasının ve Mimar Sinan Dersliğinin Sorgulama Formlarına Göre Değerlendirilme Sonucu ve Çözüm Önerileri

Bu çalışma kapsamında aynı üniversiteye ait, farklı kampüslerde bulunan ve farklı tarihlerde tasarlanmış iki yapı ele alınmıştır. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi G.U.D. 1827 iken, Mimar Sinan Dersliği G.U.D. 948'dir. Bu yapılar bulgu ve değerlendirmeler bölümünde ayrı ayrı ele alınmıştır. Ancak sonuçlara bakıldığında projelendirildikleri dönemlerdeki (1993-2011) bakış açıları ile ilgili karşılaştırmalı olarak fikir vermektedirler. Mimar Sinan Dersliğinde de çok sayıda uyumsuzluk tespit edilmiş olsa da, her iki yapı arasındaki fark dikkat çekicidir.

5.1.1. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi binasının sorgulama formlarına göre değerlendirilme sonucu ve çözüm önerileri

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi için erişilebilirliği etkileyen ana sorunlar ve çözüm önerileri şu şekilde sıralanabilir;

Sorun 1

Kampüs dışında bulunan durak, kampüs girişi ve bina girişleri arasında ulaşılabilir bir güzergâh bulunmamaktadır.

Çözüm önerileri 1

- Nizamiye binası önündeki kaldırıma kaldırım rampası yapılarak, durak kampüs bağlantısının sağlanması,
- Nizamiye binası yanında bulunan kontrol turnikelerinden ikisinin kaldırılarak, yerine engelli turnike geçişi sağlanması,

- Turnikelerle İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Binası arasında bulunan her iki kaldırıma da rampalar yapılması
- Turnike-kaldırım, kaldırım- İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi tretuvarı arasına yaya geçitleri eklenmesi,
- Kaldırımdaki ağaç ve çalılıkların sınırlarının belirlenip, görme engelliler için belirgin hale getirilmesi,
- Kaldırım zemin kaplamasının, ıslak kuru şartlarda kaymayan bir malzeme ile kaplanması,
- Oluşturulan erişilebilir güzergâh üzerinde, kaldırımlara hissedilebilir yüzey uygulaması yapılmasıdır.

Resim 5.1. Bartın Üniversitesi Ağdacı Kampüs içinden, giriş kapısı, nizamiye ve durakların görünüşü (27 Nisan 2019 tarihinde Gülden Aslan Köse tarafından fotoğraflanmıştır.)

Resim 5.2. Bartın Üniversitesi Ağdacı Kampüsü giriş kapısından, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi yaya bağlantısı (27 Nisan 2019 tarihinde Gülden Aslan Köse tarafından fotoğraflanmıştır.)

Sorun 2

Binanın 3 adet giriş kapısı vardır ancak erişilebilir giriş kapısı bulunmamaktadır.

Çözüm önerileri 2

- Yapının en az 1 erişilebilir giriş kapısı olabilmesi için, en sık kullanılan, Öğrenci Girişi önündeki seviye farklılıklarının giderilerek, standarda uygun ölçü ve donanımına sahip bir rampa yapılması,
- Öğrenci giriş kapısının tek kanadı 90° açıldığında, ez az 100 cm olacak şekilde değiştirilmesi,
- Bu girişte bulunan rüzgârlığın genişletilecek alanı bulunmadığı için kaldırılması,
- Bu giriş önünde bulunan otoparkta, metal babaların kaldırılarak, giriş kapısına en yakın iki araçlık bölümün, tek bir engelli otoparkına dönüştürülmesi,
- Öğrenci Girişinin hava şartlarından etkilenmesinin önüne geçmek için, kapı üzerine bir üst örtü yapılmasıdır.

Resim 5.3. Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrenci giriş kapısı ve otoparkı (28 Mayıs 2019 tarihinde Mehmet Said Köse tarafından fotoğraflanmıştır.)

Sorun 3

Binada blok geçişleri 175 cm'lik yarım katlara çıkan merdivenlerle sağlanmaktadır ancak yapıda tek bir asansör bulunmaktadır. Bu yüzden asansörün her katla bağlantısı bulunmamaktadır. Engelli bir öğrencinin talebi üzerine, binaya sonradan eklenen asansörün yerleşimi, engelli öğrencinin dersliklere, tuvalete ve kafeteryaya ulaşımı üzerine kurgulanmıştır. Ancak bu durum engelli kullanıcıların, dekanlık, öğrenci işleri, toplantı salonu, fotokopi gibi birimlere ulaşımına izin vermemektedir.

Erişilebilir güzergâhın kısıtlılığı, kullanıcıların fiziksel yapılı çevrenin sunduğu bir takım imkânlarına ulaşımına engel olmaktadır ve bu bir hak ihlalidir.

Çözüm önerileri 3

- Binada asansörle ulaşım sağlanamayan bloğa ikinci bir asansör yapılırsa bile, engelli kullanıcıların yarım katları çıkabilmek için, binanın neresinde olurlarsa olsunlar tekrar giriş katına inmeleri gerekeceği için, ikinci bir asansör tek başına çözüm teşkil

etmemektedir. Bu sebeple asansör duraklarının bulunduğu katlarla, diğer blok arasındaki merdivenlere, platform merdiven asansörü yapılmalıdır.

Resim 5.4. Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi derslikler ile dekanlık katı bağlantısı (28 Mayıs 2019 tarihinde Mehmet Said Köse tarafından fotoğraflanmıştır).

Sorun 4

Binada bulunan dersliklerin ve öğretim elemanı odalarının tamamı standarda uygun olan “kapı net genişliği en az 90 cm olmalıdır” kriterini sağlamamaktadır. Dersliklerde bulunan kapı net genişlikler 89 cm, öğretim elemanı odaları kapı net genişlikleri ise 76 cm olarak tespit edilmiştir.

Çözüm önerileri 4

- Yapı içinde bulunan tüm kapıların, net genişliği en az 90 cm olan kapılar ile değiştirilmesi gerekmektedir.

Resim 5.5. Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi derslik ve öğretim elemanı odası kapıları (28 Mayıs 2019 tarihinde Mehmet Said Köse tarafından fotoğraflanmış, Gülden Aslan Köse tarafından düzenlenmiştir.)

Sorun 5

Bina önünde engelli bireylerin güvenle inme-binme yapabilecekleri bir engelli otoparkı bulunmamaktadır.

Çözüm önerileri 5

- Bina ana giriş önünde bulunan rampa bitiminden itibaren kaldırıma kadar uzanan boş alana, standarda uygun ölçülerde (400 cm/650 cm boyutlarında) bir engelli otoparkı yapılmalıdır.

Sorun 6

Dersliklerde sınıfa hâkimiyeti sağlamak ve yazı tahtasını daha etkin kullanabilmek amacıyla, yazı tahtası önünde platform kullanımının oldukça yaygın olduğu gözlemlenmiştir. Bu durum hem dersliklere geçişi, hem de engelli öğrencilerin yazı tahtası kullanımını engellemektedir.

Çözüm önerileri 6

- Platform kullanımından vazgeçilmeli ve gerekiyorsa yazı tahtası montaj yükseklikleri gözden geçirilmelidir. Çok gerekli olan durumlarda, doğru rampa düzenlemesi yapılmış rampalar tasarlanmalıdır.

Resim 5.6. Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi dersliklerinde bulunan ahşap platformlar (28 Mayıs 2019 tarihinde Mehmet Said Köse tarafından fotoğraflanmış, Gülden Aslan Köse tarafından düzenlenmiştir.)

Diğer öneriler

- Yapı içerisindeki erişilebilir güzergâha hissedilebilir yüzey kaplaması yapılmalıdır.
- Engelli tuvaleti kapısı önünde bulunan ahşap plaka kaldırılmalı, tuvalet içinde bulunan vitrifiye ve tutamaklar standarda uygun şekilde yerleştirilmeli, uygun yüksekliklere eğimli ayna, lavabo yanı tutamaklar, sabunluk ve havluluk eklenmelidir. Ayrıca engelli tuvaleti içinde bir acil çağrı sistemi düzenlenmelidir.
- Kafeterya kapısı, tek kanat net genişliği en az 90 cm olacak şekilde değiştirilmelidir. Masaların en az %5'i, masa alt yüksekliği en az 75 cm olan masalarla değiştirilmeli, banko ve raf yükseklikleri standarda uygun şekilde düzenlenmelidir. Böylece engelli kullanıcıların yardım almadan yiyecek ve içecek alabilmeleri sağlanabilir.
- Dersliklerde sıraların aralarındaki boşluk artırılarak, tekerlekli sandalye hareket alanı sağlanmalıdır.

- Koridorlarda bulunan engeller standarda uygun ölçülerle sınırlandırılmalıdır.
- Yangın kaçış merdiveninin yangın kapısı ile koridordan ayrılıp, kaçış asansörü eklenerek yeniden düzenlenmesi.
- Durakların bulunduğu kaldırımların ve duraklarda bulunan oturma banklarının standarda göre düzenlenmesi (sırt bölümü eklenmesi, oturma yeri yüksekliğinin 41-46 cm arasında olması, yanında tekerlekli sandalye durabilmesi için boşluk oluşturulması vs.)
- Pencere ve camekânlı kapılarda gerekli işaretlemeler yapılmalıdır ve kapılar zıt renkte olmalıdır.

5.1.2. Mimar Sinan Dersliğinin sorgulama formlarına göre değerlendirilme sonucu ve çözüm önerileri

Mimar Sinan Dersliği için erişilebilirliği etkileyen ana sorunlar ve çözüm önerileri şu şekilde sıralanabilir;

Sorun 1

Durak ile yapıya yaklaşım sağlayan yaya yolu arasında bir bağlantı bulunmamaktadır.

Çözüm önerileri 1

- Durak ile yapı girişi arasına yaya geçidi yapılmalıdır.
- Durak ile bağlantı sağlayan kaldırım uygun eğime ve genişliğe getirilmeli, aydınlatma direkleri kaldırımın dışına alınmalıdır.

Resim 5.7. Bartın Üniversitesi Mimar Sinan Dersliği durak bağlantısı (28 Mayıs 2019 tarihinde Gülден Aslan Köse tarafından fotoğraflanmıştır.)

Sorun 2

Yapıda, yangın kaçış kapıları dışında 2 ana giriş kapısı vardır. Her iki giriş kapısı yakınında da bahçe kotu ile zemin kat arasındaki seviye farklığını gidermek için %12 ve %10 eğimlerinde iki rampa yapılmıştır. Ancak bu rampalar %5 eğim, 150 cm net genişlik, 90 cm ve 70 cm yüksekliklerinde ve rampa başlangıç ve bitişinden 30 cm taşan küpeşte gerekliliklerini sağlamamaktadır.

Çözüm önerileri 2

- Her iki rampanın standartlara uygun şekilde (%5 eğimli, en az 150 cm genişliğinde ve 9m’de bir sahanlık düzenlenmiş şekilde) tekrar yapılması gerekmektedir.

Resim 5.8. Bartın Üniversitesi Mimar Sinan Dersliği giriş rampaları (22 Şubat ve 28 Mayıs 2019 tarihlerinde Gülden Aslan Köse tarafından fotoğraflanmıştır.)

Sorun 3

Yapı içerisinde koridorlarda bulunan bank, çöp kutusu, net yüksekliği 220 cm'den düşük seviyede döşeme (140 cm yüksekliğinde sahanlık döşeme altı) bulunmaktadır.

Çözüm önerileri 3

- Koridorlarda bulunan banklar, yangın tüpleri ve çöp kutuları ana sirkülasyon hatlarından, ikincil sirkülasyon hattı olan hollere taşınmalıdır.
- Koridorlarda bulunan engeller standarda uygun ölçülerle sınırlandırılmalıdır.
- Zemin kat koridorunda bulun merdiven sahanlığı döşeme altı çevresinin bastonla hissedilebilir korkulukla çevrilmesi gerekmektedir.

Resim 5.9. Bartın Üniversitesi Mimar Sinan Dersliği I. kat holü (19 Mayıs 2019 tarihinde Gülден Aslan Köse tarafından fotoğraflanmıştır.)

Resim 5.10. Bartın Üniversitesi Mimar Sinan Dersliği zemin kat sahanlık döşeme altı (19 Mayıs 2019 tarihinde Gülден Aslan Köse tarafından fotoğraflanmıştır.)

Sorun 4

Yapı içerisinde bulunan derslikler, konferans salonu, çalışma salonu, kafeterya girişlerindeki çift kanatlı kapıların toplam net genişlikleri 170 cm olsa da, tek kanat net genişlikleri 85 cm olduğundan, ilgili standartta bulunan en az 90 cm şartını sağlamamaktadır.

Çözüm önerileri 4

- Tüm kapılar, kapı net genişliği en az 90 cm olacak şekilde değiştirilmelidir.
- Çift kanatlı kapılar, kasa sabit kalıp, kanatlar yavru kanat ve geniş kanat şekline dönüştürülebilir.

Resim 5.11. Bartın Üniversitesi Mimar Sinan Dersliği derslik kapısı (22 Şubat 2019 tarihinde Gülden Aslan Köse tarafından fotoğraflanmıştır.)

Sorun 5

Yapı içerisinde bulunan engelli tuvaletleri, diğer tuvaletlerin içinde bir kabin olarak çözülmüştür. Ancak bu durum hem ulaşımı zorlaştırmakta, hem de kabin büyüklüğünü ve kabin yaklaşımını olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca engelli tuvaletinde bulunan

vitrifiye malzemelerinin ve tutamakların birbirlerine ve duvarlara olan mesafeleri bakımından uyumsuzdur. Sabit “L” tutamağın konumu, tekerlekli sandalye ile klozete yaklaşımı kesintiye uğratmaktadır. Ayrıca engelli tuvalet içerisinde acil çağrı sistemi, eğimli ayna, lavabo iki yanında olması gereken tutamaklar ve kâğıt havluluk ya da kurutma makinası bulunmamaktadır.

Çözüm önerileri 5

- Engelli tuvaleti içerisinde bulunan vitrifiye elemanları doğru şekilde yerleştirilmelidir.
- Tuvalette bulunan ayna, ayarlanabilir, eğimli ayna ile değiştirilmelidir.
- Lavabonun yanlarında ayakta durmakta zorlanan kişiler için düzenlenen tutunma çubukları bulunmalıdır, doğru yüksekliklere tutamak, sabunluk ve havluluk eklenmesi gerekmektedir.
- Engelli tuvaletlerine acil çağrı sistemi eklenmelidir.
- Engelli tuvalet kabinini iptal edip, tuvalet kapısından itibaren bir hol oluşturarak, bağımsız engelli tuvaleti yapılması gerekmektedir.

Resim 5.12. Bartın Üniversitesi Mimar Sinan Dersliği engelli tuvaleti kabin girişi (22 Şubat 2019 tarihinde Gülден Aslan Köse tarafından fotoğraflanmıştır.)

Diğer öneriler

- Kampüs girişinden yapı girişi bağlantısını sağlayan kaldırımların kesintisiz olarak en az 200 cm genişliği sağlayacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.
- Yapı içerisindeki erişilebilir güzergâha hissedilebilir yüzey kaplaması yapılmalıdır.
- Kafeterya kapısı, tek kanat net genişliği en az 90 cm olacak şekilde değiştirilmelidir. Masaların en az %5'i, masa alt yüksekliği en az 75 cm olan masalarla değiştirilmeli, banko ve raf yükseklikleri standarda uygun şekilde düzenlenmelidir. Böylece engelli kullanıcıların yardım almadan yiyecek ve içecek alabilmeleri sağlanabilir.
- Dersliklerde sıraların aralarındaki boşluk artırılarak, tekerlekli sandalye hareket alanı sağlanmalıdır.
- Durakların bulunduğu kaldırımların ve duraklarda bulunan oturma banklarının standarda göre düzenlenmesi (sırt bölümü eklenmesi, oturma yeri yüksekliğinin 41-46 cm arasında olması, yanında tekerlekli sandalye durabilmesi için boşluk oluşturulması vs.)

5.2. Üniversite Yapılarının ve Kampüslerin Sorgulama Formlarına Göre Değerlendirilme Sonucu ve Çözüm Önerileri

TSE Standartlarının öngördüğü düzenlemeler dikkate alınarak oluşturulan sorgulama formlarının, sınıflandırılmış eylem alanlarına uygulanması ile yapıyı çevrenin ulaşılabilirlik değeri sayısallaştırılabildiği ve bu değerlerin problemler ve çözümlerinin tespitini yardımcı olduğu gözlemlenmiştir.

Eğitim yerleşkeleri, ADA ve Türk Standartları dikkate alınarak tasarlandığında, yapıyı çevre, temel ihtiyaç olan eğitim öğretim, sosyal ve kültürel etkileşim ihtiyaçlarına kesintisiz olarak cevap verebilir. Böylece engelsiz mekânlar oluşturulmuş olacaktır.

Fiziksel engelli öğrencilerin eğitim gördüğü binalarda geçici çözümler getirmek yerine kalıcı yapısal düzenlemeler yapmak, daha akılcı ve daha ekonomik olacaktır. Ayrıca engelli kullanıcılara, binaların kısmi kullanımı için imkân sağlanması bir hak ihlalidir ve bu durumun olumsuzluklara yol açtığı gözlemlenmiştir.

5.2.1. Tasarım ve planlama önerileri

Çalışma kapsamında yapılan gözlem ve değerlendirmeler sonucunda üniversite yerleşkelerinin birden çok olmasının erişilebilirliği olumsuz etkilediği tespit edilmiştir. Mekânlar arasındaki bağ zayıfladığından, bu durumun iş akışını yavaşlattığı, zaman ve kaynak tüketimine yol açtığı gözlemlenmiştir.

Elde edilen bulgular göz önüne alındığında, her üniversite yerleşkesi ve yapısını kapsayan sorun ve çözüm önerileri tespit edilmiştir. Bunların başında “Merkezi Derslik” ve “Merkezi İdari Bina” kullanımı konusu gelmektedir. Merkezi derslik anlayışının erişilebilirliği olumsuz etkilediği gözlemlenmiştir. Hem öğrenciler için, hem de öğretim elemanları için başka bir binaya gün içinde sık sık geçiş yapmak zorunda kalmak, ayrıca bu geçişler sırasında sıcak, soğuk ve yağışlı hava şartlarından etkilenmek, erişilebilirlik bakımından olumsuzluk teşkil etmektedir. Bu durum sadece engelli kullanıcıları değil, tüm kullanıcıları etkilemektedir. Bu sebeple üniversite yapıları tasarlanırken, projelendirilen yapıların erişilebilirliği açısından merkezi derslik anlayışından kaçınılmalıdır.

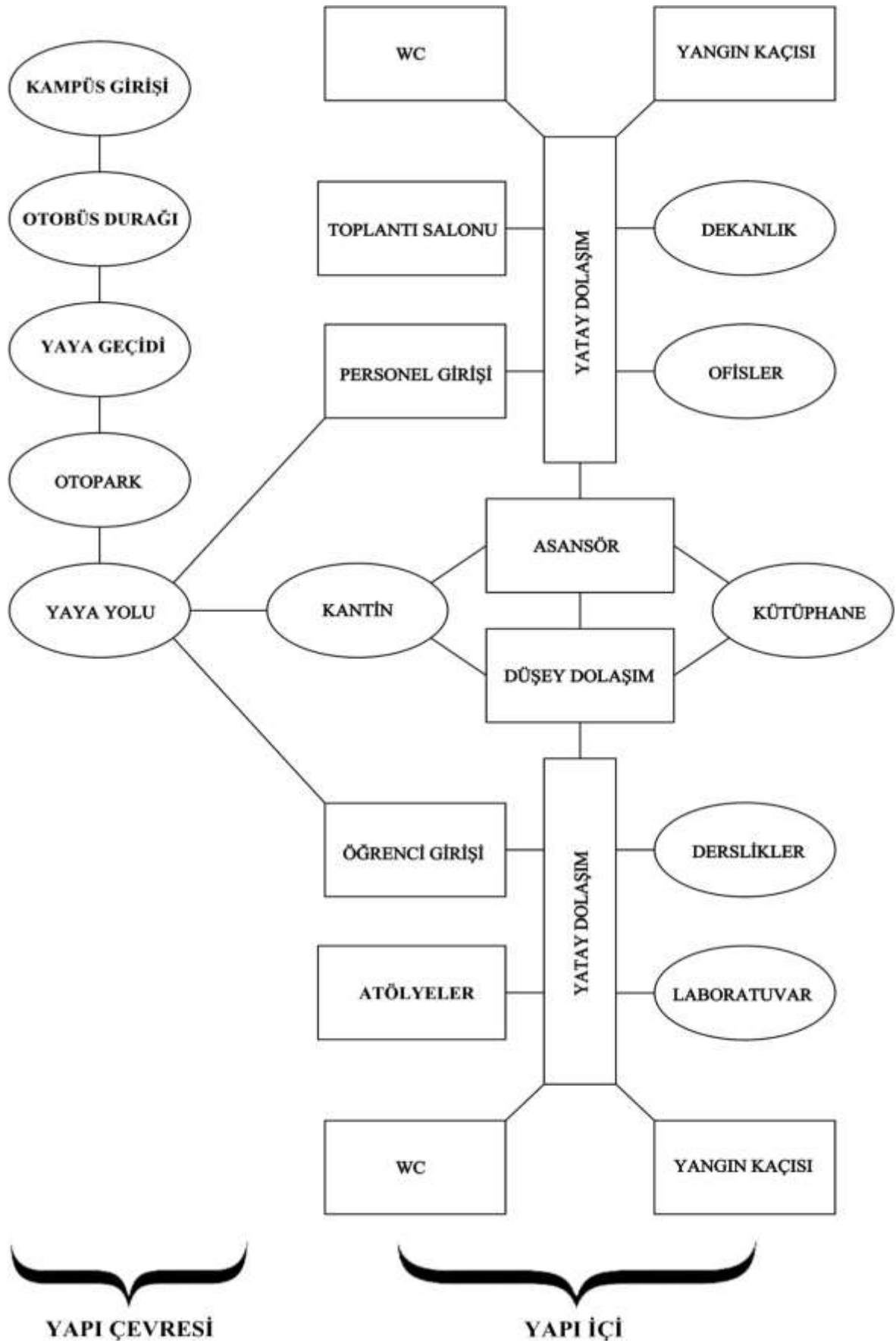
Fakülte yapıları projelendirilirken; her fakültede kütüphane, okuma salonu, çalışma salonu ve internet salonları tasarlanmalıdır. Gerekli kaynaklara kolay ulaşmak, internet erişimi ve merkezi kütüphane elektronik koleksiyonuna erişim sağlamak, erişilebilirlik bakımından katkı sağlayacaktır.

Bu çalışma kapsamında yapılan gözlem ve değerlendirmeler sonucunda, neredeyse her üniversite yapısında bulunan kafeteryaların konumlandırılmalarıdır. Kafeteryalar üst katlarda olması, yapı içerisinde kafeteryaya ulaşım sağlayan bir asansör olsa bile, buraya servis sağlayan personel için sıkıntılar doğurmaktadır. Her yapıda yük asansörü bulunmamaktadır. Yük taşımak için diğer asansörlerin kullanımı kısıtlanmaktadır. Öte yandan asansörün bozulması veya elektrik kesintisi gibi durumlarda, üst katlara yük taşımak zorlaşmaktadır. Bu sebeplerden dolayı, üniversite yapılarında, kafeteryaların zemin katlara yerleştirilmesi, hem servisin kolaylaşmasına, hem de kafeterya kullanımının açık havaya taşınmasına olanak sağlayacaktır.

5.2.2. Kullanım önerileri

Bu araştırma kapsamında dersliklerde, sınıfa hâkimiyeti sağlamak ve yazı tahtasını daha etkin kullanabilmek amacıyla, yazı tahtası önünde platform kullanımının oldukça yaygın olduğu gözlemlenmiştir. Hem dersliklere geçişi, hem de engelli öğrenci ve öğretim elemanlarının yazı tahtası kullanımını engellediği için platform kullanımından vazgeçilmeli ve gerekiyorsa yazı tahtası montaj yükseklikleri gözden geçirilmelidir. Çok gerekli olan durumlarda, doğru rampa düzenlemesi yapılmış rampalar tasarlanmalıdır. Ancak bu yapılırken, 15 cm'yi aşan yüksekliklerde, korkuluk kullanımının zorunlu olduğu unutulmamalıdır.

Sınıflarda, işitme engelli öğrenciler veya ses kısıklığı ya da ses kontrolünde zorluk yaşayan öğretim elemanları için ses yükseltici sistemler kurulmalıdır.

Şekil 5.1. Üniversite yapıları için mekânsal işlev şema önerisi

5.3. Erişilebilirlik ile ilgili Mimari Öneriler

Bu çalışma kapsamında elde edilen bulgular göz önüne alındığında, erişilebilir mimari tasarım ya da kapsayıcı tasarım adına yapılması gereken bir takım önerilerin ortaya konulması amaçlanmıştır.

5.3.1. Eğitim ve bilgiye erişim önerileri

Günümüzde TS 9111, TS 12576 gibi mimari anlamda belirleyici olan standartlar, tasarımcıların kendi girişimleriyle ve ücrete tabi olarak elde edilmektedir. Bu standartların, kamu kurumlarında çalışan, proje ve yapım işlerini yürütme ve denetleme görevleri olan tüm teknik personele ulaştırılıp, eğitimlerinin verilmesi gerekmektedir. Ayrıca özel sektörde çalışan mimarların da, ilgili bakanlıktan ve bağlı bulundukları, proje hizmeti sağladıkları kurum ve kuruluşlardan bu standartlara kolayca ulaşmaları sağlanmalıdır.

Engelli tuvaletlerinde kullanılan vitrifiye malzemeleri, tutamaklar, eğimli aynalar birkaç yıl öncesine kadar Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Poz listelerinde eksikken, 2019 yılı listesinde birçoğu bulunmaktadır. Bununla ilgili eksiklerin tamamen ortadan kaldırılması ve kamu kurumlarında çalışan teknik personellerin, konuyla ilgili bilgilendirilmeleri gerekmektedir.

Engelli bireylerin kullanımı için gerekli donanımların imalatı için kalifiye işçi yetiştirilmeli ve bu konuda uzman firmalara ya da işçilere sertifika verilerek, engelli kullanıcılarla ilgili yapım işlerinde, sertifika şartı aranmalıdır. Böylelikle doğru seçilmiş malzemelerin, yanlış montaj yapılarak erişilemez yapılar ortaya çıkması durumunun önüne geçilmiş olur.

5.3.2. Tasarım ve planlama önerileri

Günümüzde kamu kurumlarının erişilebilirliği ile ilgili koordinasyon sağlayan birim Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı olarak kurulmuş olan Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü'dür. Bu birimin internet üzerinden yayınlar yaptığı kurumsal sayfasında birçok mevzuat ve "Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Formları" bulunmaktadır. Bu formlar mevcut yapılarda erişilebilirlik ile ilgili olumlu ve olumsuzlukları belirlemek için oldukça etkili olmaktadır. Bunun yanında bu sayfada,

engelli kullanıcıları etkileyen mekânlar için, örnek, ilgili standartlara uyumlu detay proje havuzu oluşturulmalıdır. Bu detay projeler tasarımcılara yol gösterecek ve kamu yapılarının erişilebilirliği büyük ölçüde sağlanacaktır. (Ör: engelli tuvaleti detayı, Dış merdiven detayı, korkuluk detayı, merdiven basamak köşe birleşim detayı gibi).

Bir proje tasarlanırken, bitmiş imalattan değil, kaba imalattan ölçü verilir, ancak standartlarda önerilen ölçüler, bitmiş imalat dikkate alınarak verilen ölçülerdir. Bu detay dikkate alınmadığında, yapım sırasında sorunlarla karşılaşmaktadır. Tasarımcılar bunu dikkate alarak projelendirme yapmalıdırlar. Örneğin; TS 9111'e göre kabul edilen en az kapı net genişliği iç mekânlardaki kapılar için 90 cm'dir. Ancak bu net genişliğin elde edilmesi için, en az 105 cm'lik kapı projelendirilmelidir. Bununla birlikte standarda göre; klozet aksı ile en yakın duvar arasındaki mesafe en az 46 cm olmalıdır. Ancak bu koşulun sağlanması için, projelendirme sırasında bu mesafe, kaba imalat dikkate alınarak 50 cm olarak belirlenmelidir. Detay proje havuzu oluşturulması, bu konuyla ilgili karmaşayı ortadan kaldırmak için de yardımcı olacaktır.

Bu çalışma kapsamında ulaşılan diğer bir sonuç, engelli tuvaletlerinin bağımsız olarak değil de, diğer tuvaletler içinde, kabin olarak tasarlandığında çeşitli sorunlarla karşılaşılmasıdır. Kapı kanadı açıldığında kalan boşluk genellikle tekerlekli sandalye geçişine imkân vermemektedir. Kabin olarak tasarlanan engelli tuvaletlerinin farkedilmesi zorlaşmaktadır. Ayrıca engelli tuvaletleri bağımsız olarak tasarlanmadığında alan kısıtlaması daha çok yaşanmaktadır. Bu sebeplerden dolayı, projelendirme sırasında, engelli tuvaletlerinin bağımsız olarak tasarlanması tercih edilmelidir.

5.3.3. Malzeme seçimi önerileri

Tasarım sırasındaki malzeme seçimleri, yapının erişilebilirliği bakımından önem arz etmektedir. Yapıda ıslak kuru şartlarda kaymazlığı sağlayan zemin kaplamaları seçilmelidir.

Çarpma anında zarar vermeyecek ve kolay kavranabilecek, ucu yuvarlatılmış kapı ve pencere kolları, uygun çaplarda dairesel küpeşteler seçilmelidir.

5.3.4. Kullanım önerileri

Kamu yapısında engelli tuvaletlerinin temizliğinin aksatılmasının, ya da kilitli kalmasının yaygın bir davranış olduğu gözlemlenmiştir. Binalarda engelli kullanıcılara çok fazla rastlanmayışı, bu durumun sebeplerinden biridir. Ancak tuvaletlerin temizliği ve kilitli olması, kullanıma engel bir durum olduğundan, bu konuyla ilgili denetimlerin sıkı tutulması gerekmektedir.

Kabartma harf ve sayı kullanılan yüzeylerde, sadece Braille alfabesi değil, Türkçe yazılar ve rakamlar da kabartmalı olarak yazılmalıdır. Bunun sebebi, birçok görme engelli bireyin okuma yazma öğrendikten sonra görme yeteneğini kaybetmesidir.

Bankalardan kamu alanlarında kullanmak üzere bankamatik/ATM alımı yapılırken, engelli kullanımına uygun olan bankamatikler için anlaşma yapılmalıdır. Engelli bireyler göz ardı edilerek tasarlanan mekân veya donatılar hak ihlallerine sebep olurken, engelli bireyler göz önünde bulundurularak tasarlanan mekân veya donatıların herkes tarafından kullanılabilmesi unutulmamalıdır.

TS 9111, TS 12576 ve diğer standartlar, tasarımlarda yol göstermek ve kabul edilebilecek asgari koşulları sağlamak için düzenlenmiştir. Ancak bizler, standartların bizden beklediklerinden çok daha iyi koşullar oluşturmayı hedeflemeliyiz.

KAYNAKLAR

1. WHO. (1980). *International classification of impairments, disabilities and handicaps*. World Report on Disability, Geneva: World Health Organisation, 28.
2. İnternet: Dünya Sağlık Örgütü URL: <http://www.who.int/classifications/icf/en/>, Son Erişim Tarihi: 14.05.2019
3. Turcan Y., (1996). *Tarihsel süreç içinde yükseköğretim yapılarının mekânsal analizi*, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, 14, 76-78.
4. Turner P. V., (1987). *“Campus” An American planning tradition*, Massachusetts and London : The MIT Pres Cambridge, 25.
5. Yıldız D. ve Şener H., (2006). Binalarla tanımlı dış mekânların kullanım değeri analiz modeli, *İTÜ Dergisi/A Mimarlık, Planlama, Tasarım*, 5(1), 119.
6. Ertekin M. ve Çorbacı Ö. L. (2010). Üniversite kampüslerinde peyzaj tasarımı (Karabük Üniversitesi Peyzaj Projesi Örneği), *Kastamonu Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi*, 10 (1), 55.
7. Güngör C. (2007). *Alışveriş merkezlerinin engelliler için erişebilirlik standartları kapsamında irdelenmesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 76-77.
8. Akçalı Ş. (2015). *Görme engellilere yönelik tasarlanan mekânların erişebilirlik standartları kapsamında irdelenmesi: Görme engelli kütüphaneleri*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir, 52.
9. İnternet: Resmi Gazete No: 25659. 2005 Özürlülerin İstihdamı Yılı Hakkında Genelge 03/12/2004 (Genelge No 2004/28). URL:<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/12/20041203.htm>, Son Erişim Tarihi: 31.07.2019.
10. İnternet: Resmi Gazete No: 25868. Engelliler Hakkında Kanun (Kanun No 5378). 7 Temmuz.2005.URL:<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/07/20050707.htm>, Son Erişim Tarihi: 31.07.2019.
11. İnternet: Resmi Gazete No: 28713. Erişilebilirlik İzleme Ve Denetleme Yönetmeliği. 20 Temmuz.2013. URL: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/07/20130720.htm>, Son Erişim Tarihi: 31.07.2019.

12. İnternet: Resmi Gazete No: 28636. Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Yer Alan Engelli Bireylere Yönelik İbarelerin Değiştirilmesi Amacıyla Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Kanun No 6462). 3 Mayıs 2013. URL: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/05/20130503.htm>, Son Erişim Tarihi: 31.07.2019.
13. İnternet: Resmi Gazete No: 23804. Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği, Plansız Alanlar İmar Yönetmeliği, Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik, Gecekondu Kanunu Uygulama Yönetmeliği, Otopark Yönetmeliği, Sığınaklarla İlgili Ek Yönetmelik Değişiklikleri. 2.Eylül.1999. URL: <http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/23804.pdf>, Son Erişim Tarihi: 31.07.2019.
14. İnternet: 5378 Sayılı Kanun 3. Maddesi Kapsamında Verilecek İdari Para Cezalarının Uygulaması Ve Diğer Hususlar Hakkında Genelge, 02/03/2017 (Genelge No 2017/04). URL: <https://ailevecalisma.gov.tr/media/6169/5378-sayili.pdf>, Son Erişim Tarihi: 14.05.2019.
15. İnternet: Yüksek Öğretim Kurulu, Engelli Öğrenci Komisyonu, Engelsiz Üniversite Ödülleri Duyurusu 28 Şubat 2018, URL:https://engelsiz.yok.gov.tr/DuyuruBelgeleri/engelsiz_universite_bayrak_odulleri_Bilgi.pdf, Son Erişim Tarihi: 14.05.2019.
16. İnternet: TÜİK ve T.C Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı. Türkiye özürlüler araştırması 2002, URL: http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1017, Son Erişim Tarihi: 22.04.2019.
17. İnternet: Türkiye İstatistik Kurumu, Engellilerin sorun ve beklentileri araştırması, 2010 URL: http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1017, Son Erişim Tarihi: 22.04.2019.
18. İnternet: Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni “Özürlülerin Sorun ve Beklentileri Araştırması 2010”, Sayı 71,Nisan 2011, URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.tuik.gov.tr%2FHbPrint.do%3Fid%3D6370&date=2016-10-31>, Son Erişim Tarihi: 22.04.2019.
19. Ceritli İ., Ceyhan S. (Editörler) (2005), *Bartın'da engellilerin tespiti ve analizi*, Bartın Üniversitesi Yayınları, 52-75.
20. İnternet: Google haritalar, URL: <https://www.google.com/maps>, Son Erişim Tarihi: 05.08.2019.

21. İnternet: Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü parsel sorgulama uygulaması, URL: <https://parselsorgu.tkgm.gov.tr/>, Son Erişim Tarihi: 05.08.2019.
22. İnternet: İstanbul kentsel veritabanı, URL: <http://www.istanbulurbandatabase.com/>, Son Erişim Tarihi: 05.08.2019.
23. TS 9111, (2011). *Özürllüler ve hareket kısıtlılığı bulunan kişiler için binalarda ulaşılabilirlik gerekleri*, Ankara: Türk Standartları Enstitüsü.
24. TS 12576, (2012). *Şehir içi yollar- kaldırım ve yaya geçitlerinde ulaşılabilirlik için yapısal önlemler ve işaretlemelerin tasarım kuralları*, Ankara: Türk Standartları Enstitüsü.
25. Yılmaz B. (1998). *Bartın kenti açık ve yeşil alan sisteminin saptanması üzerinde bir araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bartın, 44-131.
26. Kaplan, H., Yüksel, Ü., Gültekin, A. B., Güngör, C., Karasu, N., Çavuş, M. (2011), *Yerel yönetimler için ulaşılabilirlik temel bilgiler el kitabı*, Ankara: T.C Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Özürllü ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 7-117.
27. Burcu, E.(2011). Türkiye’de engelli bireylere ilişkin kültürel tanımlamalar: Ankara örneğı, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 28 (1), 37-54.
28. Arslantaş, Ş, A. (2013). *Ankara’da belediye hizmet binaları ve çevrelerinin ulaşılabilirlikle ilgili Türk standartları bağlamında incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 9.
29. Dişyapar, C. (2015). *Lise yapılarının ve yakın çevrelerinin ulaşılabilirlikle ilgili Türk standartları bağlamında incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
30. Akatlı, G. (2016). *Ulaşılabilirlikle ilgili türk standartları bağlamında Ankara ilindeki halk kütüphanesi örneklerinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
31. Bitigen Sağlam, A. (2016). *Mersin Mezitli ve Akdeniz İlçe Belediye ana hizmet binaları ve çevrelerinin ulaşılabilirlikle ilgili Türk standartları bağlamında incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

32. Demiroğlu, D., Çoban, Ç., Özgür, D. (2011). Engelli bireylerin üniversite yerleşkelerinde ortak mekânları kullanabilmeleri üzerine örnek bir araştırma: Kilis 7 Aralık Üniversitesi Merkez Yerleşkesi, *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 6(13), 91-108.
33. Gümüş, D. Ç., (2007). Türkiye’de özürllüler için ulaşılabilirlik mevzuatı, *Tasarım ve Özgürlük: engelli insanlar ve herkes için tasarım*, Türkiye Mimarlar Odası Ankara Şubesi Dosya Bülteni, 4, 18-22.
34. Bekci, B. (2012). Fiziksel engelli kullanıcılar için en uygun ulaşım akslarının erişebilirlik açıdan irdelenmesi, *Bartın kenti örneği. Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 14, 26-36.
35. Yılmaz, B., Aydın, D., (2004). *Ortopedik engelliler için eğitim mekanları tasarımında malzemenin önemi*, 2. Ulusal Yapı Malzemesi Kongresi ve Sergisi, İstanbul, 1-10.
36. Yılmaz, B., (2005). Bedensel engelli çocukların temel eğitim okullarında eğitim alabilmesi için gereken mimari düzenlemeler, *Selçuk Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 20(3), 73-84.
37. Aykara A., (Nisan 2011). Kaynaştırma eğitimi sürecindeki bedensel engelli öğrencilerin sosyal uyumlarını etkileyen etmenler ve okul sosyal hizmeti, *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 22(1), 63-84.

EK-1. Sorgulama formları Form 1: Dış mekân ve erişilebilir güzergâh düzenlemeleri (TS 9111 Madde 4.3)

1) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Toplu taşıma durağından, ulaşılabilir otopark alanından, ulaşılabilir yolcu indirme-bindirme alanından, sokaklar ve kaldırımlardan ulaşılabilir bina girişine kadar en az bir ulaşılabilir güzergah bulunuyor mu?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
2) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Tesis alanı içindeki tüm binaları birbirine bağlayan en az bir ulaşılabilir güzergah bulunuyor mu?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
3) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Ulaşılabilir güzergah ile ortak güzergah çakışıyor mu veya yakın mı?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
4) Erişilebilir Güzergah	ÖLÇÜ			
Soru: Ulaşılabilir güzergahın genişliği tüm engelliler dikkate alındığında en az 120 -150 cm mi?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
5) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Erişilebilir güzergahlar ortak güzergahlar ile çakışıyor mu?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
6) Erişilebilir Güzergah	ÖLÇÜ			
Soru: Ulaşılabilir güzergahın genişliği 150 cm'den daha az ise 60 m'de bir 150x150 cm'lik geçiş alanı bulunuyor mu?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
7) Erişilebilir Güzergah	ÖLÇÜ			
Soru: Kaldırım dönüşlerinde en az 150 cm x 150 cm genişliğinde tekerlekli sandalyenin dönüş yapabilmesi için gerekli alan bulunuyor mu?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
8) Erişilebilir Güzergah	ÖLÇÜ			
Soru: U dönüşü yapılabilmesi için ulaşılabilir güzergahta derinliği 200 cm, genişliği 150 cm olan boş alan bulunuyor mu?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
9) Erişilebilir Güzergah	ÖLÇÜ			
Soru: Kaldırımlarda 220 cm yüksekliğinde geçiş yüksekliği ağaç dalı, dikenli bitki veya tabela benzeri engellerden arındırılmış mı?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
10) Erişilebilir Güzergah	MALZEME			
Soru: Yer kaplaması sert, sabit, sağlam ve ıslak/kuru iken kaymaz özellikte midir?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
11) Erişilebilir Güzergah	ÖLÇÜ			
Soru: Her 30 m'de bir dinlenme bankı sağlanmış mı?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
12) Erişilebilir Güzergah	ÖLÇÜ			
6 mm- 13 mm arasındaki seviye farklılığı 1/2'den fazla olmayan eğimle düzenlenmiş mi?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 1: Dış mekân ve erişilebilir güzergâh düzenlemeleri

13) Erişilebilir Güzergah	ÖLÇÜ			
Soru: Yaya kaldırımında boyuna eğim en fazla %5 mi?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
14) Erişilebilir Güzergah	ÖLÇÜ			
Soru: Yaya kaldırımındaki bulunan ızgaraların ızgara aralıkları yürüyüş güzergahına dik olarak yerleştirilmiş mi?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
15) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Kaldırım yüzeyinde ani seviye değişikliklerinden kaçınılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
16) Erişilebilir Güzergah	MAZLEME			
Soru: Kaldırımında hissedilebilir yüzeyler uygulanmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
17) Erişilebilir Güzergah	MAZLEME			
Soru: Kılavuz iz süreklilik arz ediyor mu?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
18) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Kılavuz iz güzergahında ayaklı ilan/reklam panoları, aydınlatma direkleri gibi hareketli veya sabit eleman bulunmuyor mu?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
19) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Yaya kaldırımları gece aydınlatması yapılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
20) Erişilebilir Güzergah	MALZEME			
Soru: Ağaçların dipleri, kaldırımla aynı seviyede olacak şekilde döşeme ile kontrast renkte ızgara veya çakıllarla kaplanmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
21) Erişilebilir Güzergah	MALZEME			
Soru: Elektrik aydınlatma ve trafik işaretlerinin zemine montajı için kullanılan civatalar, yayalar için tehlike oluşturmayacak şekilde düzenlenmiş mi?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
22) Erişilebilir Güzergah	ÖLÇÜ			
Soru: Taşıt yoluna inen rampanın eni en az 90 cm olarak yapılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
23) Erişilebilir Güzergah	ÖLÇÜ			
Soru: Rampaın arkasında kalan kaldırım 90-122 cm arasında değilse yan eğimler 1/12 (%8) den daha düşük eğimli yapılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
24) Erişilebilir Güzergah	MALZEME			
Soru: Kaldırım yüksekliği yolla aynı seviyeye geldiğinde engellinin yola geçmesini engelleyecek uyarıcı yüzey yapılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 1: Dış mekân ve erişilebilir güzergâh düzenlemeleri

25) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Köşe kaldırımlarda kavisli yüzeyleri belirtmek için babalar koyulmuş mu?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
26) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Yaya yolu güzergahı seviye farklılıkları olmadan, düz ayak yapılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
27) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Yaya yolu güzergahındaki seviye farklılığı 6mm-13mm arasında ise yüzey pahlanmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
28) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Yaya yolu güzergahındaki seviye farklılığı 13 mm'den fazla ise rampa yapılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
29) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Açık otopark ve garaj bulunuyorsa, araç trafiğinden arındırılmış engellilerin kullanacağı yollar ve geçitler (yaya güzergahı) bulunuyor mu?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
30) Erişilebilir Güzergah	ÖLÇÜ			
Soru: Girişte izlenecek yaya güzergahının genişliği en az 200 cm mi?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
31) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Yaya güzergahı kesici, çizici, delici ve yaralayıcı cinsten nesnelerden arındırılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
32) Erişilebilir Güzergah	ÖLÇÜ			
Soru: Yaya güzergahında çeşitli bilgilendirme veya yönlendirme nesneleri bulunuyorsa bunlar yerden en az 220 cm yükseklikte mi?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
33) Erişilebilir Güzergah	ÖLÇÜ			
Soru: Bahçe yolları en az 200cm genişliğinde mi?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
34) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Yaya yolu üzerinde duvara monte edilmiş objeler, babalar, sütunlar veya ayaklı tabelaların bulunmasından kaçınılmış mıdır?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
35) Erişilebilir Güzergah	İŞARETLEME			
Soru: Yerleşkede, oryantasyon ve yol bulma amacıyla görsel, işitsel ve hissedilebilir bilgilendirme yapılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
36) Erişilebilir Güzergah	İŞARETLEME			
Soru: Güzergah üzerinde merdiven, asansör, yürüyen merdiven, yürüyen bant veya eğimi %6 (1/16) 'nın üzerinde rampa kullanılması kaçınılmazsa, hissedilebilir uyarıcı yüzeyler ve görsel işaretlemeler yapılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 1: Dış mekân ve erişilebilir güzergâh düzenlemeleri

37) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Eğimli yollarda, yol eğimi izin verilen en fazla eğimden daha fazla ise, yol rampa olarak düzenlenmiş mi?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
38) Erişilebilir Güzergah	İŞARETLEME			
Soru: Ulaşılabilir güzergah ortak güzergahtan farklı ise işaretlerle belirlenmiş mi?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
39) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Dış merdivenin her iki tarafında korkuluk bulunuyor mu?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
40) Erişilebilir Güzergah	ÖLÇÜ			
Soru: Dış merdivende basamak yüksekliği en fazla 15 cm mi?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
41) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Merdivenin boşluk olan tarafına korkuluk yapılmış mı?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
42) Erişilebilir Güzergah	ÖLÇÜ			
Soru: Dış merdivende basamak genişliği en az 30 cm mi?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
43) Erişilebilir Güzergah	ÖLÇÜ			
Soru: Basamaklarda $2a(\text{riht}) + b(\text{basamak derinliği}) = 63$ cm kuralını sağlıyor mu?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
44) Erişilebilir Güzergah	ÖLÇÜ			
Soru: Merdiven genişliği küpeşteden küpeşteye en az 180 cm mi?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
45) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Merdivenin yanlarında su tahliyesi için oluk yapılmış mı?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
46) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Merdivenin basamaklarının yükseklikleri birbirine eşit mi?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
47) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Merdivenin çıkacağı yükseklik 180 cm'den fazlaysa sahanlık yapılmış mı?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
48) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Basamak ucundan 2,5 cm eninde koruyucu kaymaz bir şerit, çıkıntı yapmayacak, basamak yüzeyi ile düz olacak şekilde yerleştirilmiş mi?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 1: Dış mekân ve erişilebilir güzergâh düzenlemeleri

49) Erişilebilir Güzergah	MALZEME			
Soru: Merdivenin başlangıcında ve bitişinde uyarıcı yüzey yapılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
50) Erişilebilir Güzergah	MALZEME			
Soru: Dış merdivenin yürüme yüzeyleri sert, kaymaz, mat ve parlamayan kaplamadan yapılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
51) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Dış merdivenlerin üzeri hava etkilerine karşı kapatılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
52) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Basamak uçları çıkıntılı değil, yuvarlatılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
53) Erişilebilir Güzergah	DURUM			
Soru: Merdiven aydınlatması yol aydınlatmasından daha yüksek seviyede aydınlatma yapılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 2: Açık otopark alanları ile ilgili düzenlemeler (TS 9111 Madde 4.4) (TS 12576 Madde 5.7)

1) Otopark	DURUM			
Soru: Bina girişine mümkün olduğu kadar yakın, 30 metreden daha uzak olmayacak, tercihen 10 metre olacak, bina girişine yakın şekilde engelli otoparkı bulunuyor mu?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
2) Otopark	DURUM			
Soru: Engelli otoparkında yeterli gece aydınlatması yapılmış mı?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
3) Otopark	DURUM			
Soru: Engelli otoparkı kar buz gibi hava koşullarına karşı korunmuş mu?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
4) Otopark	ÖLÇÜ			
Soru: Engelli otoparkının net yüksekliği en az 260 cm mi?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
5) Otopark	ÖLÇÜ			
Soru: Engelli otoparkının eni 250 cm mi?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
6) Otopark	ÖLÇÜ			
Soru: Engelli otoparkının boyu 600 cm mi?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
7) Otopark	DURUM			
Soru: Güvenli bir yolla binaya erişim sağlanan inme binme alanına sahip mi?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
8) Otopark	ÖLÇÜ			
Soru: Engelli otoparkının yanında ayrılan inme-binme alanının eni 150 cm mi?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
9) Otopark	ÖLÇÜ			
Soru: Engelli otoparkının yanında ayrılan inme-binme alanının eni 150 cm mi?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
10) Otopark	DURUM			
Soru: Park eden engellinin araç trafiğiyle kesişmeden yaya yollarına geçişi sağlanabiliyor mu?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
11) Otopark	ÖLÇÜ			
Soru: İnme-binme alanının boyu 600 cm mi?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
12) Otopark	MALZEME			
Soru: Engellinin inme-binme alanından kaldırıma geçişinde bordür rampası yapılmış mı?		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 2: Açık otopark alanları ile ilgili düzenlemeler

13) Otopark	MİKTAR			
Soru: Otoparkların %5'si kadar engelli otoparkı bulunuyor mu?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
14) Otopark	İŞARETLEME			
Soru: Otoparkta engellinin park edebileceğini gösteren, görülebilen ve kolay okunabilen engelli levhası var mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
15) Otopark	İŞARETLEME			
Soru: Otoparkta engelli parkına kadar yön gösterici engelli levhası var mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
16) Otopark	DURUM			
Soru: Otoparkta yol işaretleri geceleri ıııklandırılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
17) Otopark	İŞARETLEME			
Soru: Engelli otoparkında uygun sembol ve işaretleme yapılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 3: Yolcu indirme bindirme alanları ile ilgili düzenlemeler (TS 12576 Madde 5.5-5.8)

1)İndirme/Bindirme Alanı	DURUM			
Soru: Yaya yollarında otobüs duraklarının yerleri basit, kolay, anlaşılabilir ve belirli bir uzaklıktan görülebilir mi?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
2)İndirme/Bindirme Alanı	DURUM			
Soru: Otobüs duraklarında oturma bankı bulunuyor mu?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
3) İndirme/Bindirme Alanı	DURUM			
Soru: Dinlenme bankının yanında tekerlekli sandalyenin durması için boşluk bulunuyor mu?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
4) İndirme/Bindirme Alanı	ÖLÇÜ			
Soru: Bu boşluk 120 cm derinliğinde, 90 cm eninde mi?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
5) İndirme/Bindirme Alanı	ÖLÇÜ			
Soru: Dinlenme bankı oturma alanı yüksekliği 41-46 cm arasında mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
6) İndirme/Bindirme Alanı	ÖLÇÜ			
Soru: Oturma kısmından 45 cm yükseklikte dinlenme bankının sırt yaslanma yeri bulunuyor mu?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
7)İndirme/Bindirme Alanı	ÖLÇÜ			
Soru: Oturma kısmı derinliği 36-46 cm mi?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
8)İndirme/Bindirme Alanı	ÖLÇÜ			
Soru: Kol dayama yerinin oturma kısmından yüksekliği 15 cm mi?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
9)İndirme/Bindirme Alanı	DURUM			
Soru: Otobüs durak döşemesi taşıt giriş seviyesine kadar yükseltilmiş mi? Veya otobüslerde otomatik rampa bulunuyor mu?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
10)İndirme/Bindirme Alanı	İŞARETLEME			
Soru: Otobüs duraklarında diğer taşıtların durma ve park etmeleri yatay ve düşey işaretlerle yasaklanmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
11)İndirme/Bindirme Alanı	ÖLÇÜ			
Soru: Otobüs duraklarında yaya kaldırımı genişliği en az 300 cm mi? (durakla birlikte 300 cm)				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
12)İndirme/Bindirme Alanı	İŞARETLEME			
Soru: Duraklar şeffaf malzeme ile kapatılmışsa 100 cm ve 140 cm seviyelerinde 15cm kalınlığında parlak, renkli, yansıtıcı şerit yapıştırılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 3: Yolcu indirme bindirme alanları ile ilgili düzenlemeler

13)İndirme/Bindime Alanı	DURUM			
Soru: Otobüs duraklarında durak bilgilendirme levhası var mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
14)İndirme/Bindime Alanı	DURUM			
Soru: Otobüs duraklarında otobüs tarifi var mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
15)İndirme/Bindime Alanı	DURUM			
Soru: Otobüs duraklarında güzergah numarası ile güzergah ve durağın adını belirten okunaklı ışıklı bilgilendirme levhası var mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
16)İndirme/Bindime Alanı	DURUM			
Soru: Levha altında 220 cm yüksekliğinde engelsiz geçişler sağlanmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
17)İndirme/Bindime Alanı	DURUM			
Soru: Otobüs duraklarında bilgilendirme panosu var mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 4: Bina giriş çıkışları ile ilgili düzenlemeler (TS 9111, Madde 4.5)

1)Bina Giriş ve Çıkışları	DURUM			
Soru: Bina girişi hava şartlarına karşı korunmuş mu?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
2)Bina Giriş ve Çıkışları	MALZEME			
Soru: Bina girişinde kaymayan, sert ve mat malzemeler kullanılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
3)Bina Giriş ve Çıkışları	DURUM			
Soru: Bina girişinde yeterli aydınlatma yapılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
4)Bina Giriş ve Çıkışları	ÖLÇÜ			
Soru: Kapı önünde en az 150 cm x 150 cm genişliğinde alan bulunuyor mu?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
5) Bina Giriş ve Çıkışları	DURUM			
Soru: Bina girişinde rampa veya platform asansörü veya normal asansör ile seviye farklılıkları giderilmiş mi?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
6) Bina Giriş ve Çıkışları	DURUM			
Soru: Bina girişinde paspas kullanılmışsa sert tipte ve üst yüzeyi zeminle aynı seviyeye gelecek şekilde bir girintiye oturtulmuş mu?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
7)Bina Giriş ve Çıkışları	DURUM			
Soru: Giriş kapısında sensörlü aydınlatma yapılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
8)Bina Giriş ve Çıkışları	ÖLÇÜ			
Soru: Çift kanatlı kapı kullanılmışsa tek kanadın genişliği en az 100 cm mi?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
9)Bina Giriş ve Çıkışları	ÖLÇÜ			
Soru: Çift kanatlı kapılarda toplam genişlik en az 150 cm olarak yapılmış mı?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
10)Bina Giriş ve Çıkışları	ÖLÇÜ			
Soru: Cam panelli giriş kapısında cam kısım, kilit tarafından max 20 cm min 15 cm, yerden max 60 cm min 160 cm mesafede yerleştirilmiş mi?				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
11)Bina Giriş ve Çıkışları	ÖLÇÜ			
Soru: Rüzgarlıklar yeterli genişlikte mi?(kapıların açılması durumunda kanatlar arası 150 cm)				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
12)Bina Giriş ve Çıkışları	MİKTAR			
Soru: Alternatif girişler hariç girişlerin yarısı ve aynı zamanda zemin kat girişi ulaşılabilir mi? (TS 9111, Madde 4.5.4) (Kamu Girişleri)				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 4: Bina giriş çıkışları ile ilgili düzenlemeler

13)Bina Giriş ve Çıkışları	DURUM			
Soru: Otopark girişi ulaşılabilir mi? (TS 9111, Madde 4.5.5) (Alternatif Girişler)				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
14)Bina Giriş ve Çıkışları	MİKTAR			
Soru: Kamu binalarında en az bir tahsisli giriş ve en az bir güvenli giriş ulaşılabilir mi? (TS 9111, Madde 4.5.5) (Alternatif Girişler)				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐
15)Bina Giriş ve Çıkışları	İŞARETLEME			
Soru: Ana giriş ulaşılabilir değilse ulaşılabilir girişler diğer girişlerden semboller ve yönlendirme işaretlemesi yapılmış mı? (TS 9111, Madde 4.5.5) (Alternatif Girişler)				
		Evet	Hayır	Uygulanamaz
		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 5: Kapı düzenlemeleri (TS 9111 Madde 4.6.2)

1)Kapı Düzenlemeleri	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Giriş kapısının yeri belirlenirken, duvarla aynı hizada bir düzlem oluşturmaktan kaçınılmış mıdır?		☐	☐	☐
2)Kapı Düzenlemeleri	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Giriş kapısında sensörlü aydınlatma tercih edilmiş midir?		☐	☐	☐
3)Kapı Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Giriş kapıları eşiksiz ya da eşik varsa yüksekliği en fazla 1,3 cm midir?		☐	☐	☐
4)Kapı Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Dış kapılar (menteşeli, normal) zorlanmadan açılabilir nitelikte midir? (açmak için uygulanacak kuvvet en fazla 37,8 N)		☐	☐	☐
5) Kapı Düzenlemeleri	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Döner, çarpma, yaylı kapılardan kaçınılmış mıdır?		☐	☐	☐
6) Kapı Düzenlemeleri	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Döner kapı varsa, menteşeli veya fotoselli bir ulaşılabilir giriş kapısı daha var mıdır?		☐	☐	☐
7)Kapı Düzenlemeleri	İŞARETLEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Az gören engellilerin kapıya çarpmalarını önlemek için kapı uygun biçimde işaretlenmiş midir?		☐	☐	☐
8)Kapı Düzenlemeleri	İŞARETLEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Kapıda büyük cam yüzeyler varsa, kırılıp kazalara yol açmaması için uygun gerekli işaretleme önlemleri alınmış mıdır?		☐	☐	☐
9)Kapı Düzenlemeleri	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Kapı geçişlerinde tekerlekli sandalye kullanıcılarını engelleyici eşikten kaçınılmış mıdır?		☐	☐	☐
10)Kapı Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Kapı (tek kanat) 90° açıldığında, kapı net genişliği iç kapılarda 90 cm veya daha geniş midir?		☐	☐	☐
11)Kapı Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Bağımsız bölüm kapılarının minimum genişliği 100 cm veya fazla mıdır?		☐	☐	☐
12)Kapı Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Kapıların net yüksekliği en az 210 cm midir?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 5: Kapı düzenlemeleri

13)Kapı Düzenlemeleri	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Kapı kolu, kilitler, anahtar ve diğer kapı aksamları tek elle kullanılabilir ve ellerini kullanamayanlar için kavrama gerektirmeden işleyebilecek şekilde midir?		☐	☐	☐
14)Kapı Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Kapı kolunun yerden yüksekliği 90 cm ile 110 cm arasında mıdır?		☐	☐	☐
15)Kapı Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Kapı kolunun uzunluğu, genişliği, çapı standarda uygun mudur?		☐	☐	☐
16)Kapı Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Kapı önlerinde uygun manevra alanı (150 cm x 200 cm) bırakılış mıdır?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 6: Pencere düzenlemeleri (TS 9111 Madde 4.6.3)

1)Pencere Düzenlemeleri	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Tekerlekli sandalye kullananların pencereden rahatlıkla görebilmeleri için parapet yüksekliği 80 cm mi?		☐	☐	☐
2)Pencere Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: İspanyoletlerin yüksekliği döşeme üstünden 90-110 cm arasında mı?		☐	☐	☐
3)Pencere Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Doğrama yükseklikleri döşeme üstünden 110-130 cm aralığından farklı yüksekliklere yerleştirilmiş mi?		☐	☐	☐
4)Pencere Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Vasistas pencerelerden kaçınılmış mı?		☐	☐	☐
5) Pencere Düzenlemeleri	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Panjur yerine kepenk veya stor kullanılmış mı?		☐	☐	☐
6) Pencere Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Pencerenin açılması için gerekli kuvvet 22,2 N mı?		☐	☐	☐
7)Pencere Düzenlemeleri	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Pencere önünde tekerlekli sandalyenin yaklaşabilmesi için gerekli alan bulunuyor mu?		☐	☐	☐
8)Pencere Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Önden yaklaşım için 76 cm genişliğinde 122 cm derinliğinde boş alan bulunuyor mu?		☐	☐	☐
9)Pencere Düzenlemeleri	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Pencere önünde bir engel varsa engelin alt kısmı, tekerlekli sandalye altına girebilecek şekilde boşluk mu?		☐	☐	☐
10)Pencere Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Pencere önünde bir engel varsa engelin derinliği en fazla 63 cm mi?		☐	☐	☐
11)Pencere Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Yandan yaklaşım için tekerlekli sandalye ile duvar arasında en fazla 25 cm kalacak şekile yaklaşabiliyor mu?		☐	☐	☐
12)Pencere Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Yandan yaklaşım için 122 cm genişliğinde ve 76 cm derinliğinde boş alan bulunuyor mu?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 6: Pencere düzenlemeleri

13)Pencere Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Pencere önünde bir engel varsa engelin yüksekliği en fazla 86,5 cm mi?			☐	☐
14)Pencere Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Pencere önünde bir engel varsa engelin derinliği en fazla 61 cm mi?		☐	☐	☐
15)Pencere Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Yere kadar pencere yapılmışsa pencerenin parapet yüksekliği en az 15-20 cm mi?		☐	☐	☐
16)Pencere Düzenlemeleri	İŞARETLEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Yere kadar pencere yapılmışsa, görme eksikliği bulunan kişiler için işaretleme yapılmış mı?		☐	☐	☐
17)Pencere Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Pencere yerden 130-140 cm yükseklikte bantla işaretlenmiş mi?		☐	☐	☐
18)Pencere Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Pencere yerden 90-100 cm yükseklikte bantla işaretlenmiş mi?		☐	☐	☐
19)Pencere Düzenlemeleri	İŞARETLEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Pencere yerden 10-30 cm yükseklikte bantla işaretlenmiş mi?		☐	☐	☐
20)Pencere Düzenlemeleri	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Bantların eni 7,5 cm mi?		☐	☐	☐
21)Pencere Düzenlemeleri	MALZEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Bantların rengi yapıldığı zeminle zıt renkte, tercihen sarı veya kırmızı mı?		☐	☐	☐
22)Pencere Düzenlemeleri	İŞARETLEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Pencere çerçevesi 5 cm eninde bantla işaretlenmiş mi?		☐	☐	☐
23)Pencere Düzenlemeleri	MALZEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Bantların rengi yapıldığı zeminle zıt renkte, tercihen sarı veya kırmızı mı?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 7: Koridor ve holler (TS 9111 Madde 4.7.1.1)

1)Koridor ve Holler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Bina içinde seviye farklılıkları uygun rampa veya merdivenlerle giderilmiş mi?		☐	☐	☐
2)Koridor ve Holler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Eni 90 cm olan yüksekliği 220 cm olan bir boşluk engellerle kesilmeden koridorlar içinde sağlanabiliyor mu?		☐	☐	☐
3)Koridor ve Holler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Koridorun 220 cm net yüksekliğin sağlanamadığı yerleri bastonla hissedilebilir korkuluk ve güvenlik korkuluğu yapılmış mı?		☐	☐	☐
4)Koridor ve Holler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Varsa çıkıntıların boyutları max10 cm çıkıntı ve yerden min 68,5 cm yükseklikte olacak şekilde mi?		☐	☐	☐
5) Koridor ve Holler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Çift yönlü trafik olan koridorların en az genişliği 180 cm mi?		☐	☐	☐
6)Koridor ve Holler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Çift yönlü trafik olan koridorun genişliği 150 cm ise 200 cm boyunda ve 30 cm girintili olan 25 m'de bir geçiş ve dönüş alanı bırakılmış mı?		☐	☐	☐
7)Koridor ve Holler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Çift yönlü trafik olan koridorun genişliği 120 cm ise 200 cm boyunda ve 60 cm girintili olan 25 m'de bir geçiş ve dönüş alanı bırakılmış mı?		☐	☐	☐
8)Koridor ve Holler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Tek yönlü trafik olan koridorun genişliği 90 cm ise 200 cm boyunda ve 90 cm girintili olan 25 m'de bir geçiş ve dönüş alanı bırakılmış mı?		☐	☐	☐
9)Koridor ve Holler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Koridora doğru açılan kapı önünde karşıdan yaklaşımda kapıdan 150 cm mesafede ve kilitten 45-60 cm mesafede engelsiz alan bulunuyor mu?		☐	☐	☐
10)Koridor ve Holler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Mekana doğru açılan kapı önünde karşıdan yaklaşımda kapı önünde 122 cm mesafe ve kilit yönünde 30 cm engelsiz alan bulunuyor mu?		☐	☐	☐
11)Koridor ve Holler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Mekandan koridora doğru açılan kapının menteşe yönünden yaklaşımda koridor genişliği 137 cm ise kilit tarafında 105 cm mesafe bulunuyor mu?		☐	☐	☐
12)Koridor ve Holler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Mekandan koridora doğru açılan kapının menteşe yönünden yaklaşımda koridor genişliği 150 cm ise kilit tarafında 90 cm mesafe bulunuyor mu?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 7: Koridor ve holler

13)Koridor ve Holler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Mekana doğru açılan kapı önünde her iki yönden yaklaşımda kapıdan 122 cm mesafede, kilitten menteşe yönünde 137 cm mesafede açık alan bulunuyor mu?		☐	☐	☐
14)Koridor ve Holler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Hidrolik kapı kapatıcısı olduğunda kapı koridora doğru açılıyorsa kilit yönünden yaklaşımda kapıdan 137 cm mesafede ve kilitten en az 60 cm mesafede engelsiz alan bulunuyor mu?		☐	☐	☐
15)Koridor ve Holler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Hidrolik kapı kapatıcısı olduğunda kapı mekana doğru açılıyorsa kilit yönünden yaklaşımda kapıdan 122 cm mesafede ve kilitten en az 60 cm mesafede engelsiz alan bulunuyor mu?		☐	☐	☐
16)Koridor ve Holler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Süpürge ve katlanabilir kapılara önden yaklaşımda kapıdan 122 cm mesafede engelsiz alan bulunuyor mu?		☐	☐	☐
17)Koridor ve Holler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Süpürge ve katlanabilir kapılara süpürge tarafından yaklaşımda kapıdan 105cm mesafede, kilitten süpürge yönünde 137 cm mesafede engelsiz alan bulunuyor mu?		☐	☐	☐
18)Koridor ve Holler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Süpürge ve katlanabilir kapılara kilit tarafından yaklaşımda kapıdan 105cm mesafede, kilitten 60 cm mesafede engelsiz alan bulunuyor mu?		☐	☐	☐
19)Koridor ve Holler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Koridorlarda duvara monte edilmiş 70 cm ve 90 cm yüksekliğinde tutamaklar bulunuyor mu?		☐	☐	☐
20)Koridor ve Holler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Koridorlarda kullanılan radyatör tipi dar kenarlı mı?		☐	☐	☐
21)Koridor ve Holler	MALZEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Yer kaplaması sert, sabit ve ıslak/kuru iken kaymaz özellikte midir?		☐	☐	☐
22)Koridor ve Holler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Yerde halı bulunuyorsa halı yüksekliği 1,3 cm den daha az mı?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 8: Merdivenler (TS 9111, Madde 4.7.1.3)

1)Merdivenler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Merdiven yürüyüş istikametine dik konumda yerleştirilmiş midir?		☐	☐	☐
2)Merdivenler	İŞARETLEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Merdiven yürüyüş istikametine dik değilse uygun yönlendirme işaretleri yapılmış mı?		☐	☐	☐
3)Merdivenler	İŞARETLEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Merdiven boşluklarında kat bilgileri ve giriş-çıkışları gösteren sembol ve işaretleme bulunuyor mu?		☐	☐	☐
4)Merdivenler	MALZEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Basamaklardan 30 cm mesafede merdivenin başladığı ve bittiği yerlerde ve sahanlıkta merdiven genişliğince ve 60 cm boyunca hissedilebilir yüzey uygulanmış mı?		☐	☐	☐
5) Merdivenler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Basamaklarda $2a(\text{riht}) + b(\text{basamak derinliği}) = 60-64$ cm kuralını sağlıyor mu?		☐	☐	☐
6) Merdivenler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Basamak derinliği en az 28 cm mi?		☐	☐	☐
7)Merdivenler	MALZEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Basamak malzemesi sert, kaymayan ve mat malzemelerden yapılmış mı?		☐	☐	☐
8)Merdivenler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Riht eğimli yapıldıysa yatayla açısı 60-90 derece arasında mıdır?		☐	☐	☐
9)Merdivenler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Engelliler için ayrıca rampa veya asansör olmadığı durumlarda riht en fazla 16 cm mi?		☐	☐	☐
10)Merdivenler	MALZEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Basamakların hepsinde kaymayı önleyen bant kullanılmış mı?		☐	☐	☐
11)Merdivenler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Basamaklarda çıkıntılı rihttan ve rihtların açık olmasından kaçınılmış mıdır?		☐	☐	☐
12)Merdivenler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Basamak ucu yuvarlatılmışsa yarıçapı 13 mm'den küçük müdür?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 8: Merdivenler

13)Merdivenler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Merdivende 8-10 basamakta bir sahanlık düzenlenmiş mi?		☐	☐	☐
14)Merdivenler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Merdiven ve sahanlık genişliği ve boyu 150 cm mi?		☐	☐	☐
15)Merdivenler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Sahanlıkta küpeşte 30 cm daha devam edecek şekilde düzenlenmiş midir?		☐	☐	☐
16)Merdivenler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Merdivenin boşluk olan tarafına korkuluk yapılmış mı?		☐	☐	☐
17)Merdivenler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Merdiven genişliği 300 cm'den fazla ise ortada da korkuluk yapılmış mı?		☐	☐	☐
18)Merdivenler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Korkuluk merdiven başlangıcından 30 cm önce başlıyor mu, merdiven bitiminden 30 cm sonra bitiyor mu?		☐	☐	☐
19)Merdivenler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Korkulukların ucu yarım ay şeklinde aşağı doğru kıvrılmış mı?		☐	☐	☐
20)Merdivenler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Küpeşteler dairesel kesitli midir?		☐	☐	☐
21)Merdivenler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Korkuluk üzerinde 90 cm yüksekliğinde küpeşte bulunuyor mu?		☐	☐	☐
22)Merdivenler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Korkuluk üzerinde 70 cm yüksekliğinde küpeşte bulunuyor mu?		☐	☐	☐
23)Merdivenler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Küpeşte, merdivenin başlangıcından 30 cm önce başlamakta ve bitiminden itibaren 30 cm devam etmekte midir?		☐	☐	☐
24)Merdivenler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Merdivenin kenarı duvar olan kısmına küpeşte yapılmış mı?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 8: Merdivenler

25)Merdivenler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Korkulukların rengi bitiştiği yüzeyle zıt renkte seçilmiş mi?		☐	☐	☐
26)Merdivenler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Küpeştelerin çapı veya genişliği 32-40 mm mi?		☐	☐	☐
27)Merdivenler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Korkuluklar ve küpeşteler dayanan bir kişinin vücut kütleini çekebilecek şekilde emniyetle tutturulmuş mudur?		☐	☐	☐
28)Merdivenler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Küpeştelerin yüzeyi kesintisiz ve sürekli mi?		☐	☐	☐
29)Merdivenler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Katlar arasında ulaşımı sağlayan kat merdivenleri dışında süreklilik göstermeyen aynı bir merdiven tasarlandı ise bağlantı kurduğu katlar arasında asansör gibi başka bir dikey sirkülasyon elemanı tasarlanmış mıdır?		☐	☐	☐
30)Merdivenler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Duvar ile küpeşte arasındaki net mesafe en az 4 cm mi?		☐	☐	☐
31)Merdivenler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Duvarda çıkıntılar bulunuyorsa duvar ile küpeşte arasındaki mesafe en az 6 cm mi?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 9: Rampalar (TS 9111, Madde 4.4.3)

1)Rampalar	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Herhangi bir erişilebilir güzergah üzerinde merdiven, asansör kullanımının olmadığı mekanlarda 1:20'yi geçmeyen eğimlerde rampa tasarlanmış mıdır? (TS 4.4.3)		☐	☐	☐
2)Rampalar	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Rampa eğimi 1:12 (%8) veya daha az olarak düşünülmüş müdür? (TS 4.4.3)		☐	☐	☐
3)Rampalar	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Rampa uzunluğu en fazla 900 cm olacak şekilde tasarlanmış mıdır?		☐	☐	☐
4)Rampalar	MALZEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Rampa yüzeti sert, dayanıklı, kaymaz malzeme ile kaplanmış mıdır?		☐	☐	☐
5)Rampalar	MALZEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Rampanın her iki yanında düşmeyi engelleyici yüzey var mıdır?		☐	☐	☐
6)Rampalar	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Korumayı sağlayıcı yüzeyler korkuluk değil ise yüzeylere tutamaklar tasarlanmış mıdır?		☐	☐	☐
7)Rampalar	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Kavrancak yüzeyler sürekli midir?		☐	☐	☐
8)Rampalar	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Tutamaklar sabit bir şekilde monte edilmiş midir?		☐	☐	☐
9)Rampalar	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Tutamakların üst kotu rampa yüzeyinde 90 cm. yükseklikte midir?		☐	☐	☐
10)Rampalar	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Tutamaklar rampa başlangıç ve bitişinden 30 cm. daha dışarı taşmakta mıdır?		☐	☐	☐
11)Rampalar	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Her bir rampanın başında ve sonunda düz bir yüzey ayrılmış mıdır?		☐	☐	☐
12)Rampalar	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Rampa genişliği en az 90 cm. olacak şekilde tasarlanmış mıdır?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 9: Rampalar

13)Rampalar	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Rampa yön değiştiriyor ise yön değiştirme alanı gerekli ölçü ve açılara uygun tasarlanmış mıdır?		☐	☐	☐
14)Rampalar	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Rampa başlangıç ve bitişinde gerekli işaretlemeler yapılmış mıdır?		☐	☐	☐
15)Rampalar	İŞARETLEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Rampa başlangıç ve bitişinde gerekli işaretlemeler yapılmış mıdır?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 10: Asansörler (TS 9111, Madde 4.7.1.2, Ek A, Ek B)

1)Asansörler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Bina çok katlı ise asansör veya platform asansörü sağlanmış mıdır?		☐	☐	☐
2)Asansörler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Asansörlerin önünde 150 cm eninde 150 cm boyunda boşluk bulunuyor mu?		☐	☐	☐
3)Asansörler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Çağırma ve kontrol düğmeleri 90 cm ile 137 cm arasındaki yükseklikte yerleştirilmiş mi?		☐	☐	☐
4)Asansörler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Asansör kabini genişliği en az 150 cm eninde ve 150 cm boyunda mıdır?		☐	☐	☐
5)Asansörler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Asansörlerin çevresinde kat numaraları işaretleme ile belirtilmiş mi?		☐	☐	☐
6)Asansörler	İŞARETLEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Asansörlerin ulaşılabilir olanı sembolle işaretlenmiş mi?		☐	☐	☐
7)Asansörler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Asansör önünde tekrekli sandalyenin yaklaşabilmesi için gerekli alan bulunuyor mu?		☐	☐	☐
8)Asansörler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Önden yaklaşım için 76 cm genişliğinde 122 cm derinliğinde boş alan bulunuyor mu?		☐	☐	☐
9)Asansörler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Yandan yaklaşım için tekerlekli sandalye ile asansör arasında en fazla 25 cm kalacak şekilde yaklaşabiliyor mu?		☐	☐	☐
10)Asansörler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Yandan yaklaşım için 122 cm genişliğinde ve 76 cm derinliğinde boş alan bulunuyor mu?		☐	☐	☐
11)Asansörler	İŞARETLEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Tahliye asansörü yoksa asansörlerde "Yangın anında asansörü kullanmayınız" yazısı bulunuyor mu?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 10: Asansörler

12)Asansörler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Asansörlerde iki yönlü iletişim sistemi mevcut mu?		☐	☐	☐
13)Asansörler	İŞARETLEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Loop sisteminin bulunduğu yer işaretlenmiş mi?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 11: Odalar, derslikler, atölyeler (TS 9111, Madde 4.7.5)

1)Odalar, Derslikler, Atölyeler	MİKTAR	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Sabit oturma yerleri, masalar veya kişisel çalışma yerlerinin birden az olmamak üzere en az %5'i ulaşılabilir olarak tasarlanmış mıdır?		☐	☐	☐
2)Odalar, Derslikler, Atölyeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Ulaşılabilir sabit oturma yerleri, masalar veya kişisel çalışma alanlarının yerden yükseklikleri en fazla 86 cm midir?		☐	☐	☐
3)Odalar, Derslikler, Atölyeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Mekan içinde tekerlekli sandalye dönerek giriş çıkış yapabilmesini sağlayacak şekilde 150 cm çapında boş alan bulunuyor mu?		☐	☐	☐
4)Odalar, Derslikler, Atölyeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Dolap kullanımları için önden yaklaşımda dolap önünde tekerlekli sandalyenin dönüp yaklaşabilmesi için en az 130 cm derinliğinde boş alan bulunuyor mu?		☐	☐	☐
5)Odalar, Derslikler, Atölyeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Önden yaklaşımda (tekerlekli sandalyenin ayak kısmının yaklaşımı engellememesi için belli bir derinlikte boşluk varsa) (ada'bu mesafe 23-30 cm yükseklikte, 15 cm geride) dolap derinliği 40 cm mi?		☐	☐	☐
6)Odalar, Derslikler, Atölyeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Önden yaklaşımda rafların yükseklikleri en fazla 112 cm midir?		☐	☐	☐
7)Odalar, Derslikler, Atölyeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Önden yaklaşımda tekerlekli sandalyenin ayak ucu hizasında uzanabileceği dolap kapaklarının ve rafların en fazla yükseklikleri 38-122 cm arasında mıdır?		☐	☐	☐
8)Odalar, Derslikler, Atölyeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Önden yaklaşımda kıyafet dolabında askı takılan borunun yüksekliği 122 cm midir?		☐	☐	☐
9)Odalar, Derslikler, Atölyeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Önden yaklaşımda koltuk değneği kullanan engelli için raf yüksekliği en az 85 cm mi?		☐	☐	☐
10)Odalar, Derslikler, Atölyeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Dolaba önden yaklaşımda tekerlekli sandalyenin dizinin üstünde kalacak şekilde altı boş (68,5 cm yükseklik boş alan) ve 63 cm derinliğinde boş alan bulunmuyorsa rafların en fazla yüksekliği 112 cm mi?		☐	☐	☐
11)Odalar, Derslikler, Atölyeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Dolaba yandan yaklaşılacaksa dolap önünde 76 cm derinlikte ve 122 cm eninde boş alan sağlanabiliyor mu?		☐	☐	☐
12)Odalar, Derslikler, Atölyeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Yandan yaklaşımda rafların yüksekliği 23 cm ile 137 cm arasında mı?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 11: Odalar, derslikler, atölyeler

13)Odalar, Derslikler, Atölyeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Bir engelin üzerindeki bir objeye yandan yaklaşımda engelin derinliği en fazla 61 cm ve yüksekliği en fazla 86,5 cm mi?		☐	☐	☐
14)Odalar, Derslikler, Atölyeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Dolap altında bir engel varsa dolabın rafı en fazla 117 cm yüksekliğinde mi?		☐	☐	☐
15)Odalar, Derslikler, Atölyeler	MALZEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Yer kaplaması sert, sabit ve ıslak/kuru iken kaymaz özellikte midir?		☐	☐	☐
16)Odalar, Derslikler, Atölyeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Yerde halı bulunuyorsa halı yüksekliği 1,3 cm den daha az mı?		☐	☐	☐
17)Odalar, Derslikler, Atölyeler	İŞARETLEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Mekan girişleri görme engellileri tarafından farkedilebilir işaretlemeler ile işaretlenmiş midir?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 13: Tuvaletler (TS 9111, Madde 4.7.3)

1)Tuvaletler	MİKTAR	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: 50 kişiye en az 1 kadın ve 1 erkek engelli için hela, pisuvar ve lavabo bulunuyor mu?		☐	☐	☐
2)Tuvaletler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Tuvalet kapısı dışa doğru açılıyor mu?		☐	☐	☐
3)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Tuvalet kapı genişliği en az 90 cm mi?		☐	☐	☐
4)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Çapraz yaklaşımlarda klozet aksıyla duvar arasındaki mesafe 46 cm mi?		☐	☐	☐
5)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Çapraz yaklaşımlarda klozet aksıyla diğer duvar arasındaki mesafe 76 cm mi?		☐	☐	☐
6)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Klozetin arkasından klozetin önüne kadar olan mesafe 65-80 cm arasında mı?		☐	☐	☐
7)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Klozetin oturma kısmı (rezervuar-klozet kapağı ucu) ölçüsü 50-55 cm arasında mı?		☐	☐	☐
8)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Klozetin oturma kısmının yüksekliği 43- 48 cm arasında mı?		☐	☐	☐
9)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Klozetin arka duvarına sabitlenmiş tutunma çubuğunun boyu en az 92 cm mi?		☐	☐	☐
10)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Klozetin arka duvarına sabitlenmiş tutunma çubuğu klozet aksının bir tarafında 31 cm, diğer tarafında 61 cm olacak şekilde konumlandırılmış mı?		☐	☐	☐
11)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Yan duvara sabitlenmiş tutunma çubuğunun uzunluğu en az 107 cm mi?		☐	☐	☐
12)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Yan duvara sabitlenmiş tutunma çubuğu arka duvardan en az 137 cm öne kadar ilerliyor mu?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 13: Tuvaletler

13)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Yan duvara sabitlenmiş tutunma çubuğu arka duvardan en az 30 cm mesafeden başlıyor mu?		☐	☐	☐
14)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Tutunma çubuklarının yerden yüksekliği 80-95 cm arasında mı?		☐	☐	☐
15)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Tutunma çubuklarının çapı 32-38 mm arasında mı?		☐	☐	☐
16)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Yan duvara sabitlenmiş tutunma çubuğu arka duvardan en az 137 cm öne kadar ilerliyor mu?		☐	☐	☐
17)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Yan duvara sabitlenmiş tutunma çubuğu arka duvardan en az 30 cm mesafeden başlıyor mu?		☐	☐	☐
18)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Klozetin kenarlarından duvarlara kadar olan mesafeler her iki yanda da en az 90 cm mi?		☐	☐	☐
19)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Klozetin aksından yandaki en uzak duvara kadar olan mesafe en az 107 cm mi?		☐	☐	☐
20)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Klozetin aksından yandaki en yakın duvara kadar olan mesafe en az 46 cm mi?		☐	☐	☐
21)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Klozetin arkasından klozetin önüne kadar olan mesafe 65-80 cm arasında mı?		☐	☐	☐
22)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Katlanabilir tutunma çubukları klozetin önünden 10-25 cm arasında öne doğru çıkıyor mu?		☐	☐	☐
23)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Katlanabilir çubuk klozetin üst yüzeyinden 25-35 cm yukarıda mı?		0 ☐	☐	☐
24)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Yatay transfer için yerden 140-160 cm yükseklikte tutunma askısı bulunuyor mu?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 13: Tuvaletler

25)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Tutunma askısının sarkma boyu 35-55 cm arasında mı?		☐	☐	☐
26)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Lavabo duvardan 43-60 cm arasında çıkıntı yapıyor mu?		☐	☐	☐
27)Tuvaletler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Lavabolar altına dolap yapılmadan yuvarlak kenarlı olarak yapılmış mı?		☐	☐	☐
28)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Lavabonun önünden altına doğru diz mesafesi kurtarabilecek 20 cm derinliğinde 75 cm yüksekliğinde boşluk bulunuyor mu?		☐	☐	☐
29)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Lavabo önünden bataryaya kadar olan mesafe en fazla 30 cm mi?		☐	☐	☐
30)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Lavabo önünde en az 76 cm (genişlik) ve 122 cm derinlikte boş alan bulunuyor mu?		☐	☐	☐
31)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Lavabonun duvardan çıkıntısı 43-49 cm arasında mı?		☐	☐	☐
32)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Lavabonun ön kısmının yerden yüksekliği en fazla 86 cm mi?		☐	☐	☐
33)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Lavabonun yanlarında ayakta durmakta zorlanan kişiler için düzenlenen tutunma çubukları 60 cm boyunda mı?		☐	☐	☐
34)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Tutunma çubuklarının orta noktası yerden 110 cm yükseklikte mi?		☐	☐	☐
35)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Aynanın her iki yanındaki tutunma çubukları arası mesafe 60-70 cm mi?		☐	☐	☐
36)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Aynanın en alt noktasının yerden yüksekliği en azla 90 cm mi?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 13: Tuvaletler

37)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Aynanın en üst noktasının yerden yüksekliği en fazla 190 cm mi?		☐	☐	☐
38)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Aynalar alçaltılıp yükseltilebilen veya sabitse 10-15 derece öne eğimli mi?		☐	☐	☐
39)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Sıvı sabunluğun yerden yüksekliği 80-110 cm mi?		☐	☐	☐
40)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Kağıt havluluk veya el kurutma makinasının yerden yüksekliği 80-110 cm mi?		☐	☐	☐
41)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Tuvalet kağıdı yerden 43- 48 cm yükseklikler arasına yerleştirilmiş mi?		☐	☐	☐
42)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Tuvalet kağıdı arka duvardan en fazla 90 cm mesafede önde mi yer alıyor?		☐	☐	☐
43)Tuvaletler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Tuvalet içinde çöp kutusu bulunuyor mu?		☐	☐	☐
44)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Taharet musluğu yerden 43-48 cm yükseklikler arasına yerleştirilmiş mi?		☐	☐	☐
45)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Tuvalet zemininde olabilecek seviye farklılığı en fazla 6 mm mi?		☐	☐	☐
46)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: 6 mm ile 13 mm arasındaki seviye farklılıkları en fazla 1/2 eğimle bağlanmış mı?		☐	☐	☐
47)Tuvaletler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Gider kapı önünde su birikmesini önüyor mu?		☐	☐	☐
48)Tuvaletler	MALZEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Zemin malzemesi ıslak veya kuru olarak kaymayan malzemeden yapılmış mı?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 13: Tuvaletler

49)Tuvaletler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Işık sensörlü değilse ışık kontrol düğmeleri tuvalet içinde midir?		☐	☐	☐
50)Tuvaletler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Klozetten ve yere düşüldüğü durumlarında çağrı aparatı iple çekilerek çalıştırılabilir mi?		☐	☐	☐
51)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Sifon kolu yerden en fazla 112 cm yükseklikte midir?		☐	☐	☐
52)Tuvaletler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Sifon tek elle kolayca idare edilebiliyor mu?		☐	☐	☐
53)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Sifon kolu yerden en fazla 112 cm yükseklikte midir?		☐	☐	☐
54)Tuvaletler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Lavabo armatürü kollu, itmeli tipte, fotoselli veya elektrik kontrol mekanizmalı mı?		☐	☐	☐
55)Tuvaletler	İŞARETLEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Tuvaletlere yakın bölgelerde tuvaletlere yönlendirme işaretleri var mı?		☐	☐	☐
56)Tuvaletler	İŞARETLEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Tuvaletlerin kapısında sembollerle işaretleme var mı?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 14: İşaretlemeler (TS 12576, Madde 5.6)

1)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Bilgilendirme işareti bulunuyor mu?		☐	☐	☐
2)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Bilgilendirme işareti mavi/beyaz renkte mi?		☐	☐	☐
3)İşaretlemeler	İŞARETLEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Yönlendirme işareti bulunuyor mu?		☐	☐	☐
4)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Emniyet ve güvenlik işareti yeşil/beyaz renkte mi?		☐	☐	☐
5)İşaretlemeler	İŞARETLEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Uyarma işareti bulunuyor mu?		☐	☐	☐
6)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Uyarı/tehlike riski için işaretleme sarı/siyah mı?		☐	☐	☐
8)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Yasaklama, durma, tehlike ve acil için işaretleme kırmızı/ beyaz mı?		☐	☐	☐
9)İşaretlemeler	İŞARETLEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Bakım ve onarım çalışmaları için işaretleme yapılmış mı?		☐	☐	☐
10)İşaretlemeler	İŞARETLEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: İşaret direkleri ve levhaları yayaların hareketini engellemeyecek şekilde konumlandırılmış mı?		☐	☐	☐
11)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: İşaretlemeler basit, sade,kolay anlaşılabilir, okunaklı ve uzaktan görülebilir mi?		☐	☐	☐
12)İşaretlemeler	İŞARETLEME	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: İşaretlemeler ve semboller görme engelliler için hissedilebilir, braille alfabesiyle, işitme engelliler için görsel olarak anlaşılabilir durumda mıdır?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 14: İşaretlemeler

13)İşaretlemeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Hissedilebilir kabartma harflerin ve sembollerin harf yüksekliği 1,5-5,5 cm, ve 1-1,5 mm kabartma yüksekliğinde midir?		☐	☐	☐
14)İşaretlemeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Braille alfabesiyle yazılan yazı normal yazının 8 mm aşağıda ve sola dayalı şekilde konumlandırılmış mı?		☐	☐	☐
15)İşaretlemeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: İşaretlemeler yerden 105 ile 195 cm arasında konumlandırılmış mı?		☐	☐	☐
16)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: İşaretlendirme levhaları mat malzemeden yapılmış, parlamayacak şekilde yeterli düzeyde aydınlatılmış mı?		☐	☐	☐
17)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Ulaşılabilir kullanım veya giriş işareti uluslararası işaretlere uygun mu?		☐	☐	☐
18)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Tekst telefon işareti uluslararası işaretlere uygun mu?		☐	☐	☐
19)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: İşitme engelli için donanımları belirten işaret uluslararası işaretlere uygun mu?		☐	☐	☐
20)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Ses kontrollü telefon işareti uluslararası işaretlere uygun mu?		☐	☐	☐
21)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Görme engelli işareti uluslararası işaretlere uygun mu?		☐	☐	☐
22)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Hareket kısıtlılığı bulunan kişi işareti uluslararası işaretlere uygun mu?		☐	☐	☐
23)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Rehber ve hizmet köpeği işareti uluslararası işaretlere uygun mu?		☐	☐	☐
24)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: İşaretlemelerde yazı tipi Arial mi?		☐	☐	☐

EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 14: İşaretlemeler

25)İşaretlemeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: İşaretleme 10 metre uzaktan görülecekse harf yüksekliği en az 25 cm mi?		☐	☐	☐
26)İşaretlemeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: İşaretleme 20 metre uzaktan görülecekse harf yüksekliği en az 40 cm mi?		☐	☐	☐
27)İşaretlemeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: İşaretleme 50 metre uzaktan görülecekse harf yüksekliği en az 75 cm mi?		☐	☐	☐
28)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Metin ve semboller zemin ile zıt renkte mi?		☐	☐	☐
İŞARETLEMELER (TS 9111, Madde 4.8)				
29)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: İşaretlemeler basit, sade,kolay anlaşılabilir, okunaklı ve uzaktan görülebilir mi?		☐	☐	☐
30)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: İşaretlemeler ve semboller görme engelliler için hissedilebilir, braille alfabesiyle, işitme engelliler için görsel olarak anlaşılabilir durumda mıdır?		☐	☐	☐
31)İşaretlemeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Tavana konumlandırılmış işaretlemelerin alt kısmının yerden yüksekliği en az 220 cm mi?		☐	☐	☐
32)İşaretlemeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Duvara veya kapılara sabitlenmiş işaretlemenin yüksekliği 120-160 cm arasında ise Braille alfabesi ve hissedilebilir kabartmalı işaret levhaları da eklenmiş mi?		☐	☐	☐
33)İşaretlemeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: 120 cm'den daha aşağı yükseklikte olan işaretler 20-30 derece açılı olarak yerleştirilmiş mi?		☐	☐	☐
34)İşaretlemeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Kapı işaretlemeleri kapının pervazından yatay mesafede 5-10 cm uzağa yerleştirilmiş mi?		☐	☐	☐
35)İşaretlemeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Kapı işaretlemeleri 15mm den daha fazla harf yüksekliğine sahip mi?		☐	☐	☐
36)İşaretlemeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: İşaretlemelerde harf yüksekliği her bir metre için 2-3 cm artırılmış mı?		☐	☐	☐

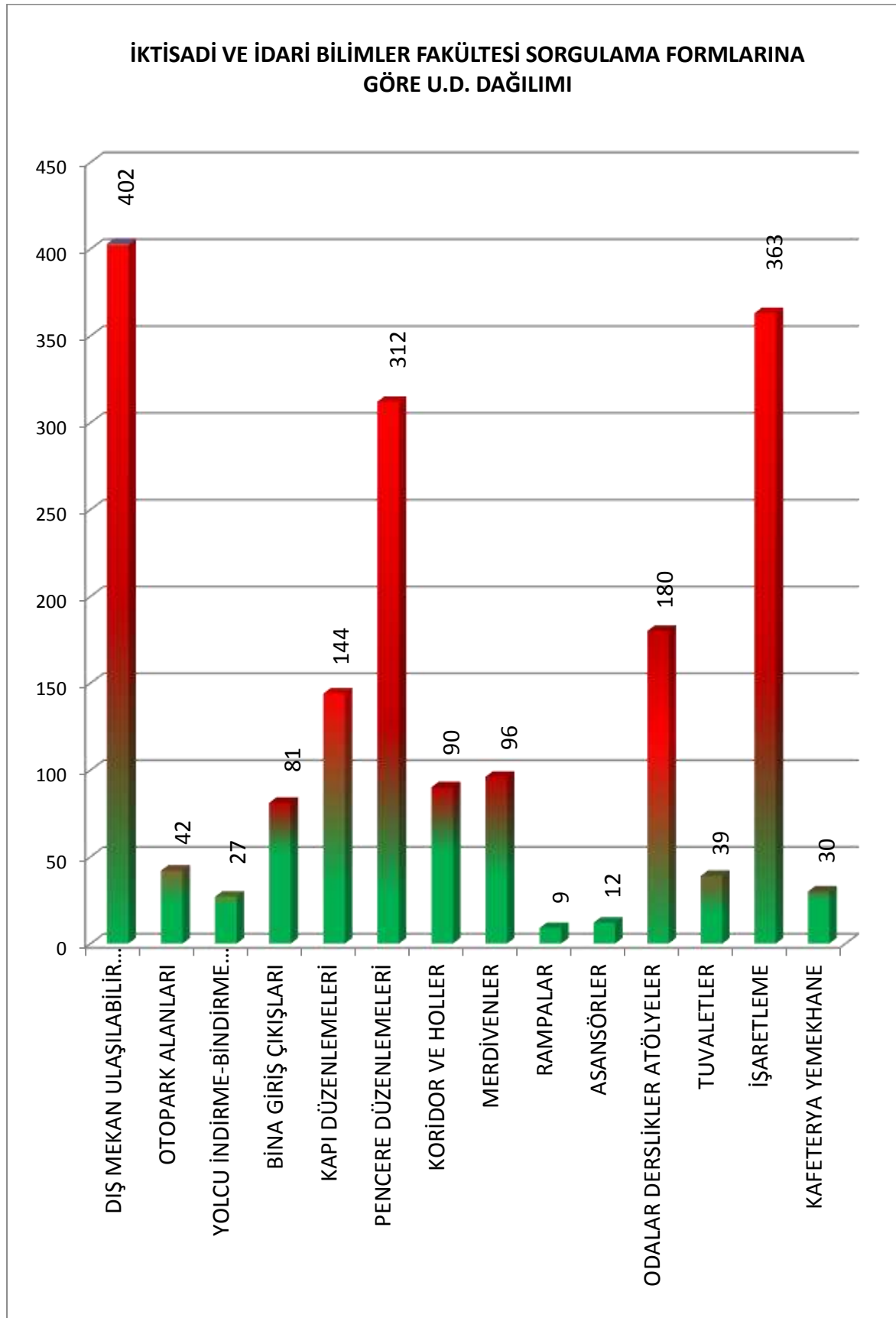
EK-1. (devam) Sorgulama formları Form 14: İşaretlemeler

37)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: İşaretlemelerde yazı tipi Helvetica veya Arial mı?		☐	☐	☐
38)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Yön belirten işaretlemeler Braille alfabesiyle ve hissedilebilir kabartmalı işaret levhaları içeriyor mu?		☐	☐	☐
39)İşaretlemeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Hissedilebilir kabartma harflerin ve sembollerin harf yüksekliği 1,5-5,5 cm, ve 1-1,5 mm kabartma yüksekliğinde midir?		☐	☐	☐
40)İşaretlemeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Braille alfabesiyle yazılan yazı normal yazının 8 mm aşağıda ve sola dayalı şekilde konumlandırılmış mı?		☐	☐	☐
41)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Kullanılan sembollerde renk zıtlığı sağlanmış mı?		☐	☐	☐
42)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: İşaretlemelerde kırmızı ve yeşil birlikte kullanımdan kaçınılmış mı?		☐	☐	☐
43)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: İşaretlendirme levhaları mat malzemeden yapılmış, parlamayacak şekilde yeterli düzeyde aydınlatılmış mı?		☐	☐	☐
44)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Kabartmalı harita ve kat planları 20-30 derece açıyla yerleştirilmiş ve parlamaya yapmayacak şekilde aydınlatılmış mı?		☐	☐	☐
45)İşaretlemeler	DURUM	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Haritalarda lejant sol aşağı köşeye yerleştirilmiş mi?		☐	☐	☐
46)İşaretlemeler	ÖLÇÜ	Evet	Hayır	Uygulanamaz
Soru: Elektronik bilgilendirme ekranları yerden 220 cm yükseklikte konumlandırılmış ve sesli bilgilendirme ile tamamlanmış mı?		☐	☐	☐

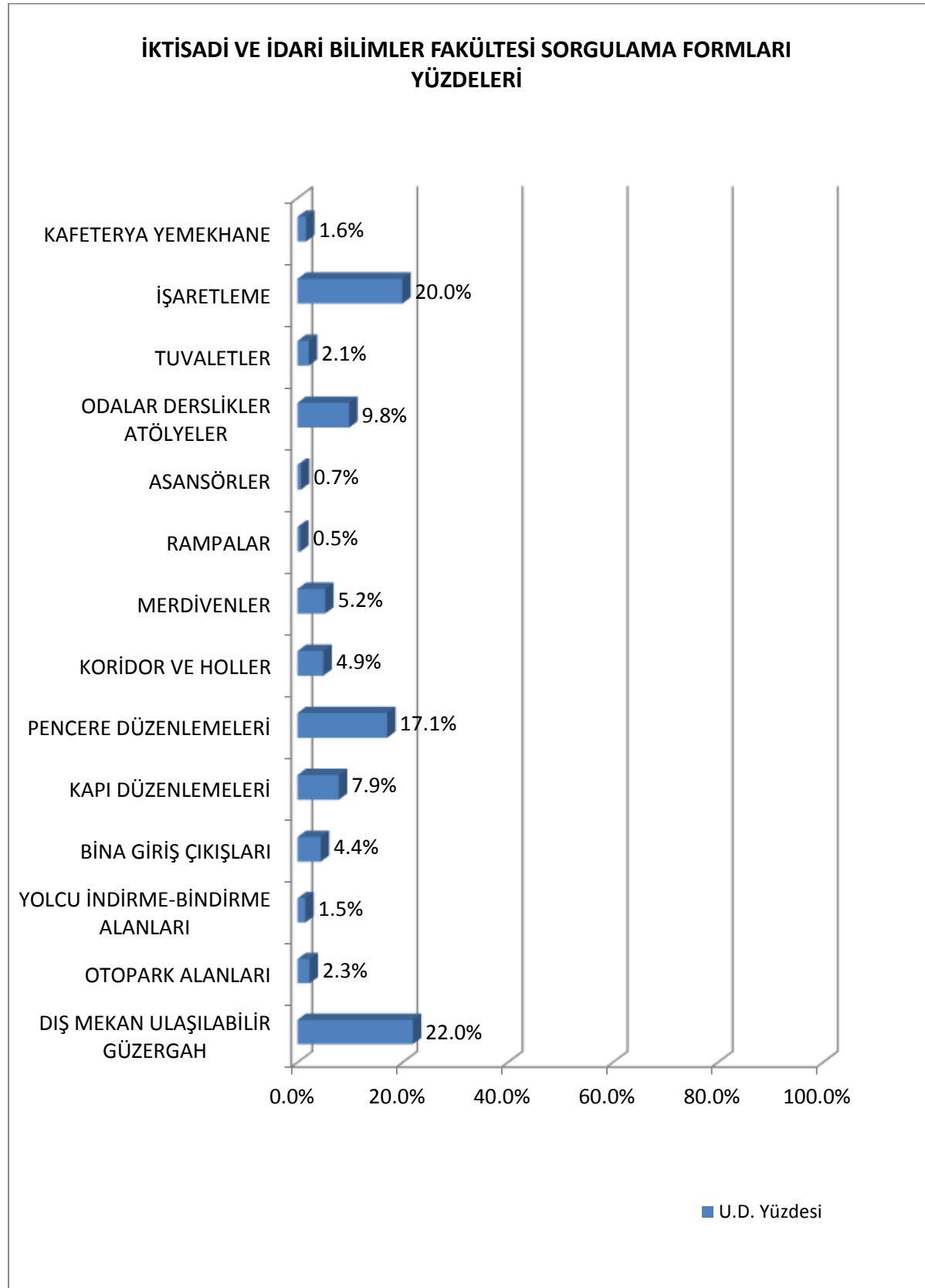
EK-2. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi mekân-sorgulama formu tablosu

EYLEM ALAN ADI	ANA EYLEM ALANLARI	BAĞLANTILI EYLEM ALANI	FORMLAR ve İLGİLİ OLDUKLARI DÜZENLEME KAPSAMLARI															
			DIŞ MEKAN ULAŞILABİLİR GÜZERGAH	OTOPARK ALANLARI	YOLCU İNDİRME-BİNDİRME ALANLARI	BİNA GİRİŞ ÇIKIŞLARI	KAPI DÜZENLEMELERİ	PENCERE DÜZENLEMELERİ	KORIDOR VE HOLLER	MERDİVENLER	RAMPALAR	ASANSÖRLER	ODALAR DERSLİKLER ATÖLYELER	TUVALETLER	İŞARETLEME	KAFETERYA YEMEKHANE	Formlara göre ulaşılabilirlik Değerleri	Formlara göre ulaşılabilirlik Değerleri yüzdesi (%)
			F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	F8	F9	F10	F11	F12	F13	F14		
KG	KAMPÜS GİRİŞİ	BİNA GİRİŞLERİ-OTOPARKLAR	105	21	27										24		177	9,7%
GP	ANA GİRİŞ-1 (PERSONEL)	ÖĞR. ELM. ODALARI	87			21	18				3				30		159	8,7%
G-Ö	ANA GİRİŞ-2 (ÖĞRENCİ)	ASANSÖR-KAFETERYA	105			30	24				3				30		192	10,5%
YG-L	YAN GİRİŞ	LABORATUVAR-ATÖLYELER	105			30	24	39			3				30		231	12,6%
Y	YATAY DOLAŞIM								9						30		39	2,1%
Y-L	YATAY DOLAŞIM	LABORATUVARLAR							9								9	0,5%
Y-D	YATAY DOLAŞIM	DERSLİKLER						21	6								27	1,5%
Y-O	YATAY DOLAŞIM	ÖĞR. ELM. ODALARI						21	33								54	3,0%
Y-F	YATAY DOLAŞIM	ÖĞR. ELM. ODALARI-FOTOKOPİ							9								9	0,5%
Y-K	YATAY DOLAŞIM	KAFETERYA							6							30	36	2,0%
Y-T	YATAY DOLAŞIM	DEKANLIK-TOPLANTI SALONU						21	9								30	1,6%
Y-W	YATAY DOLAŞIM	WC							9								9	0,5%
DD	DÜŞEY DOLAŞIM	DEKANLIK-ÖĞR. ELM. O.								51		3			30		84	4,6%
DL	DÜŞEY DOLAŞIM	DERSLİKLER-LABORATUVAR								45		9					54	3,0%
L	LABORATUVAR-ATÖLYELER						6	42					24		27		99	5,4%
D	DERSLİKLER						9	42					39		27		117	6,4%
O	ÖĞR. ELM. ODALARI						18	42					39		27		126	6,9%
D	DEKANLIK	ÖĞR. ELM. ODALARI					12	42					39		27		120	6,6%
K	KAFETERYA						9	42							27		78	4,3%
F	FOTOKOPİ	DEKANLIK					12						39				51	2,8%
P	OTOPARK			21											27		48	2,6%
W	WC						12							39	27		78	4,3%
Uygulanan Form Sayısı		156															1827	100,0%
Eylem Alanlarına göre Ulaşılabilirlik Değerleri Toplamı			402	42	27	81	144	312	90	96	9	12	180	39	363	30	1827	
Eylem Alanlarına göre Ulaşılabilirlik Değerleri Yüzdesi (%)			22,0%	2,3%	1,5%	4,4%	7,9%	17,1%	4,9%	5,3%	0,5%	0,7%	9,9%	2,1%	19,9%	1,6%	100,0%	

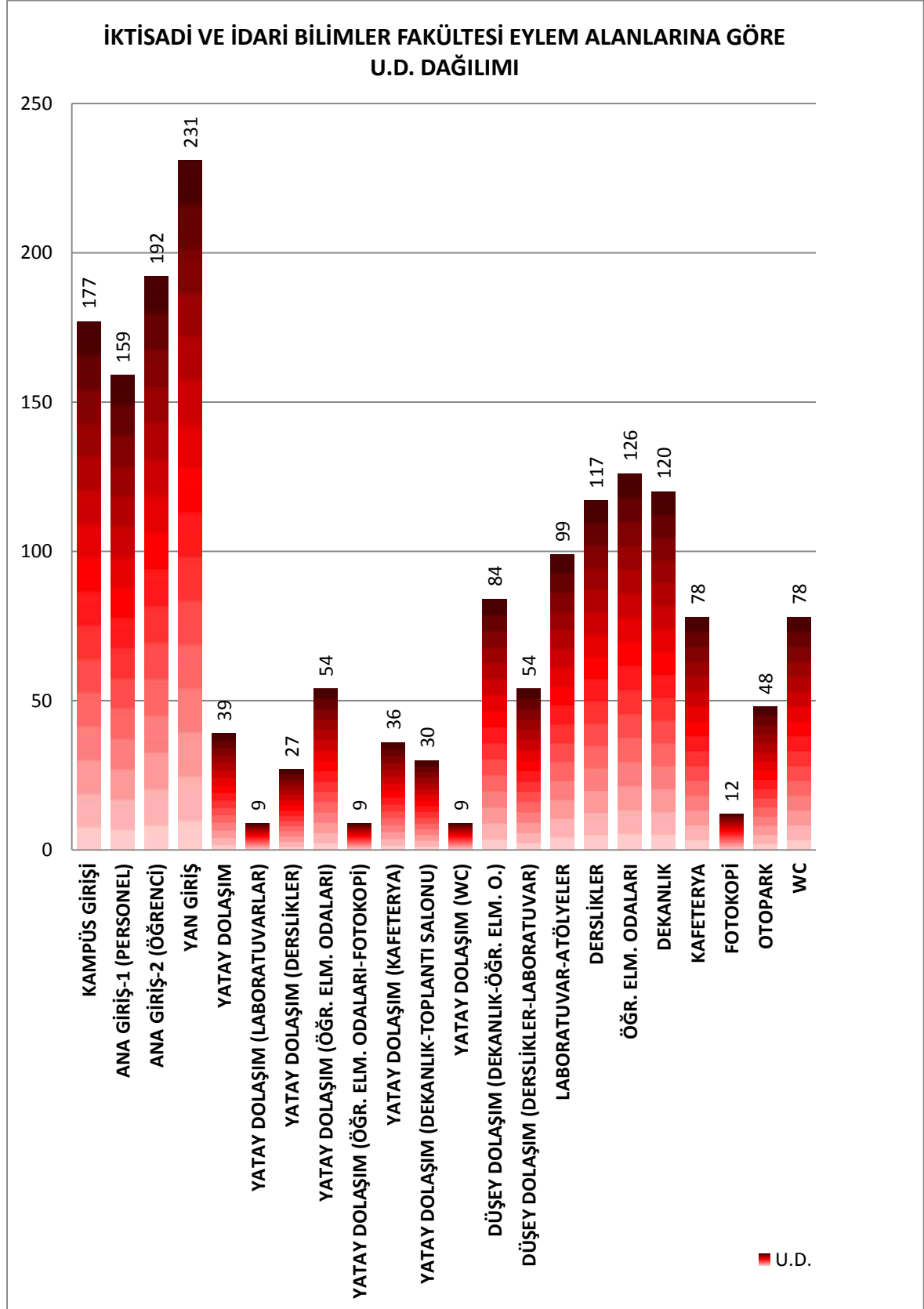
EK-3. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi sorgulama formları grafiksel sonuçları

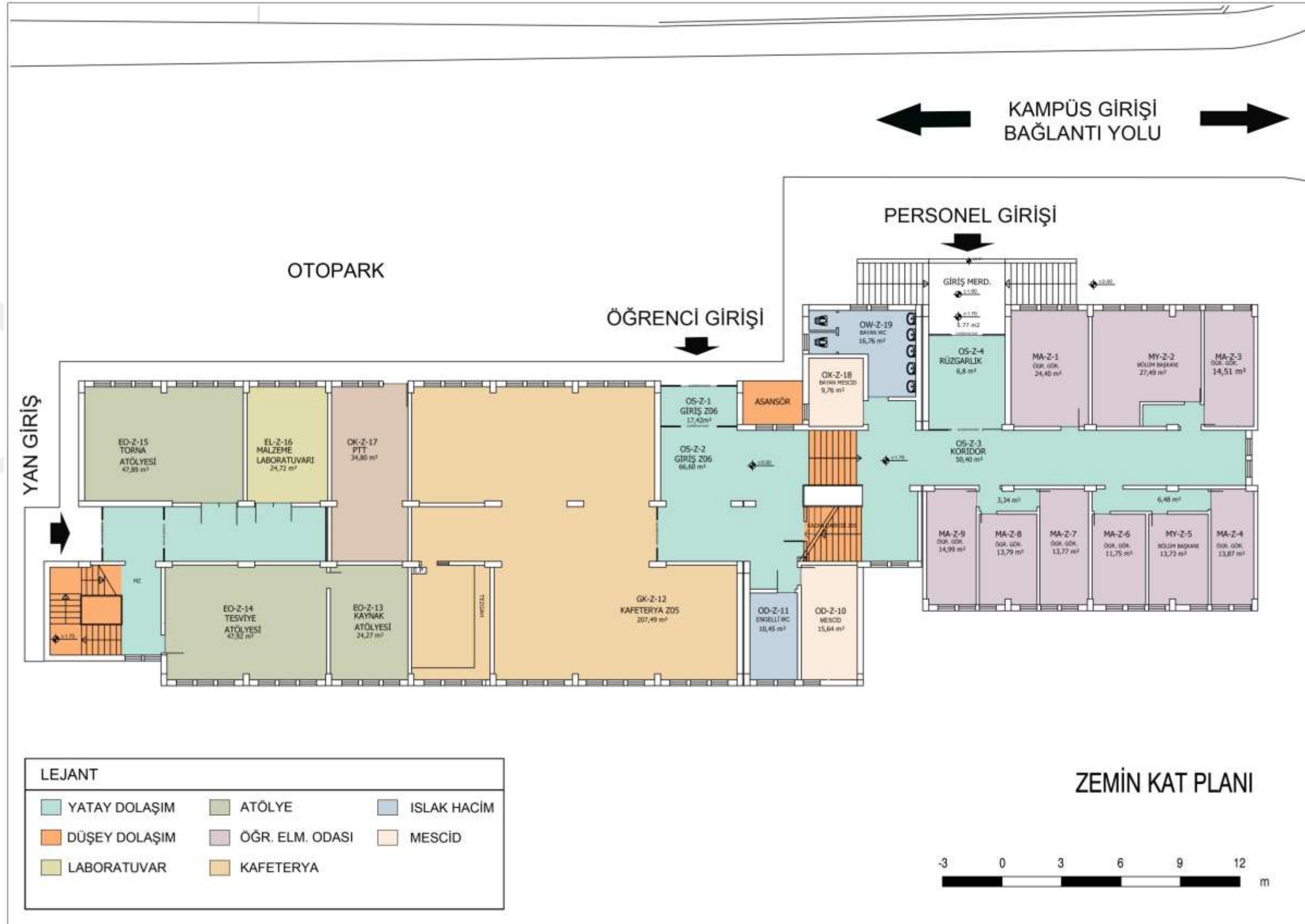
EK-3. (devam) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi sorgulama formları grafiksel sonuçları

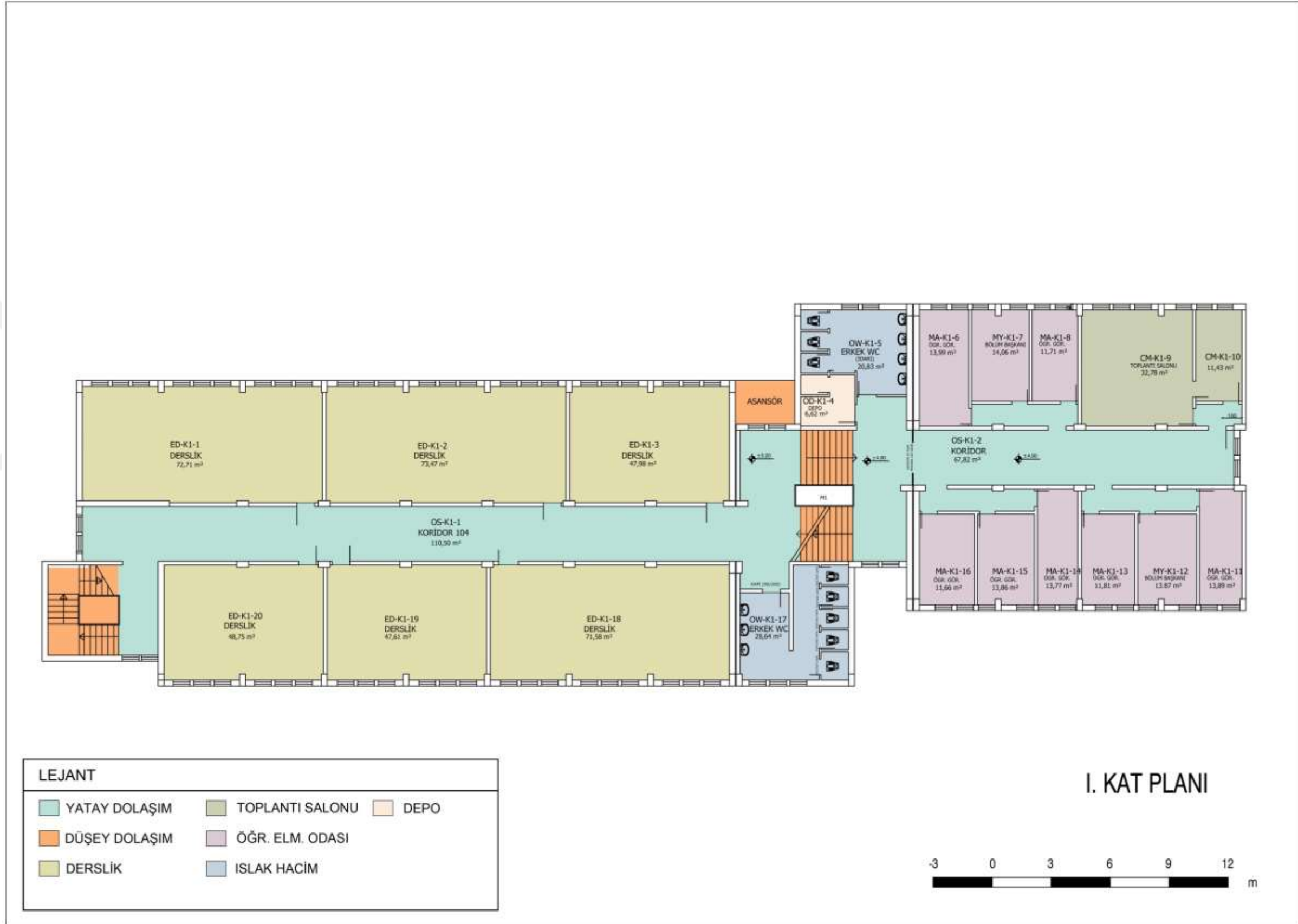
EK-3. (devam) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi sorgulama formları grafiksel sonuçları

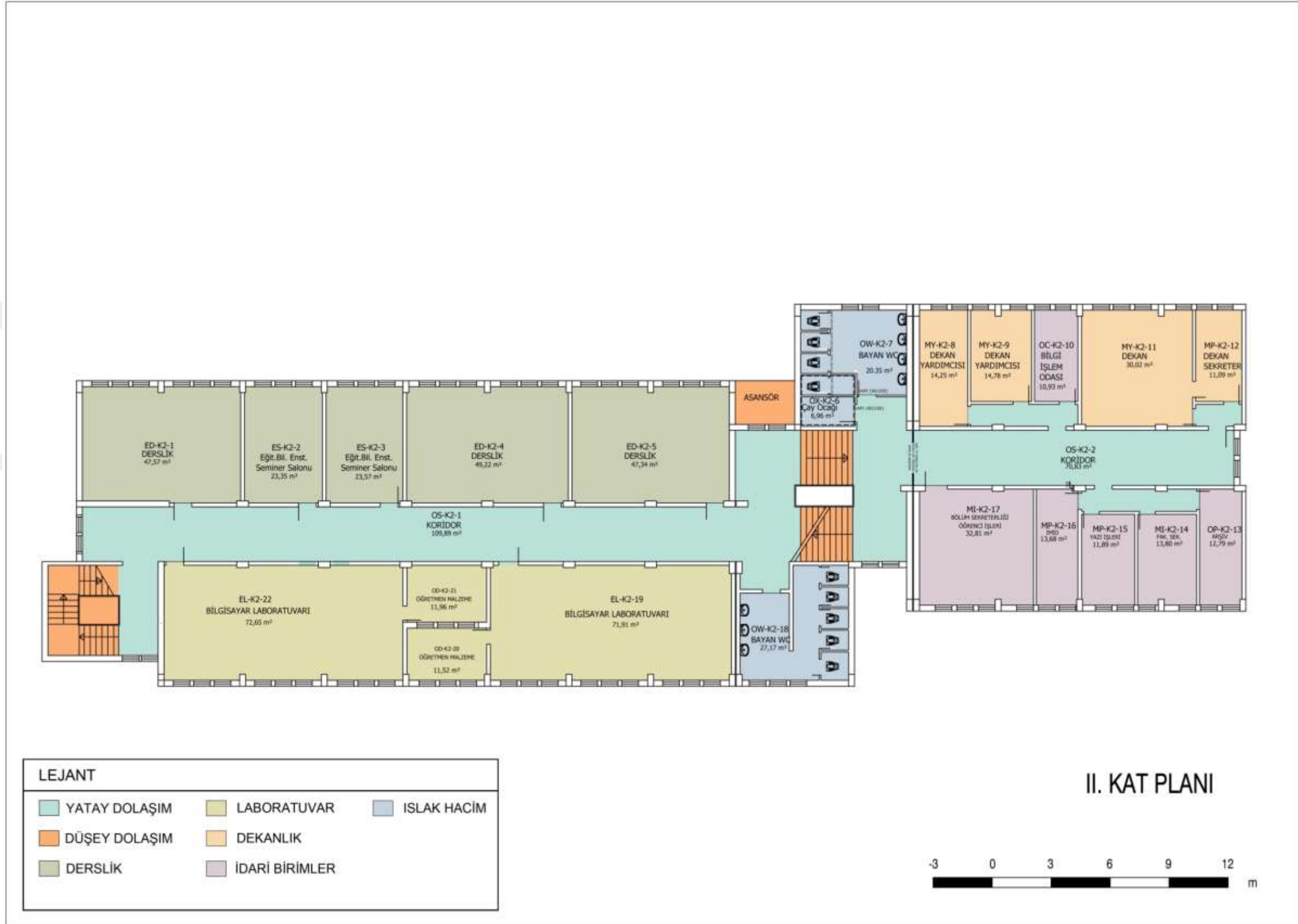
EK-4. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi kat planları

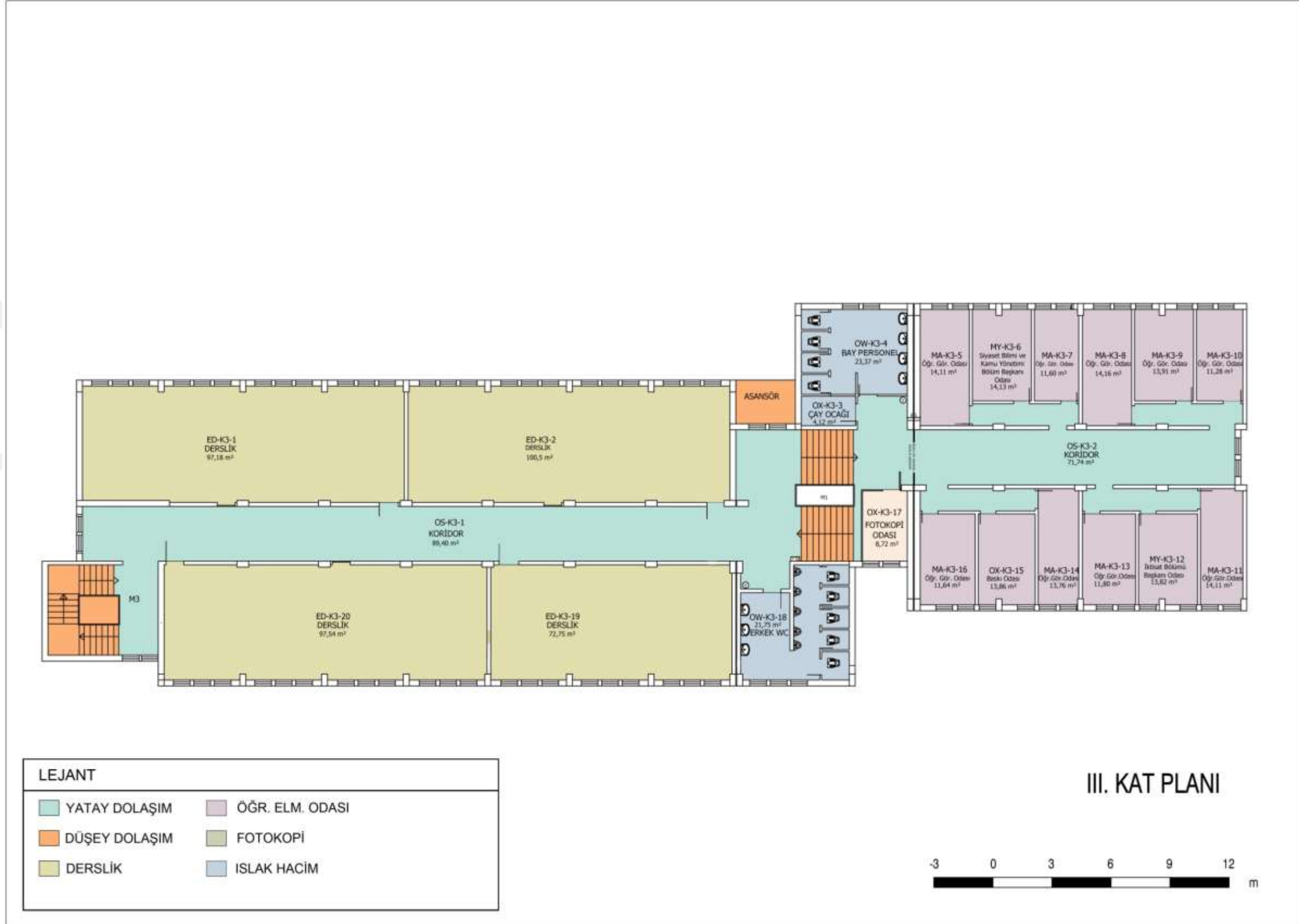
EK-4. (devam) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi kat planları

EK-4. (devam) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi kat planları

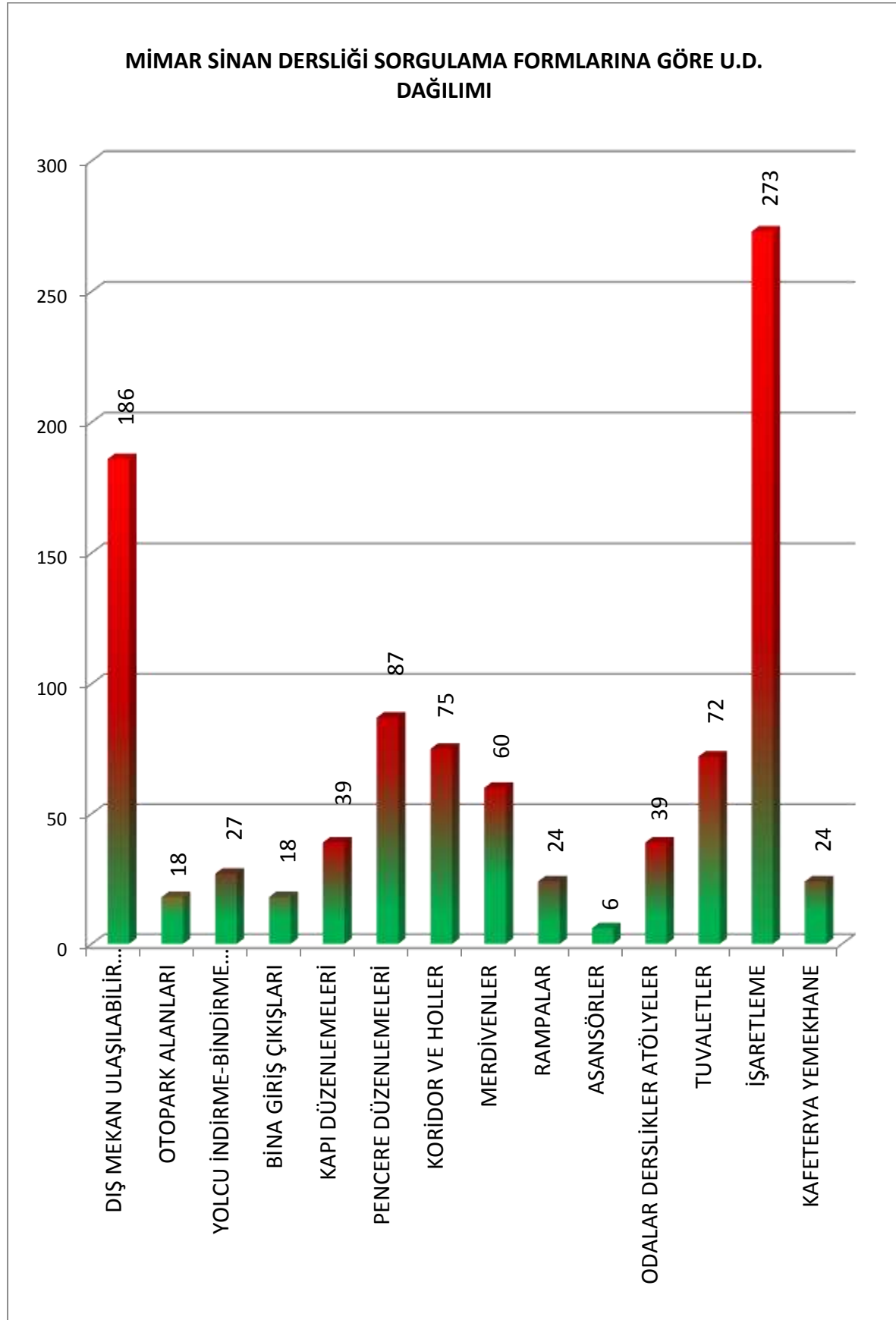
EK-4. (devam) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi kat planları

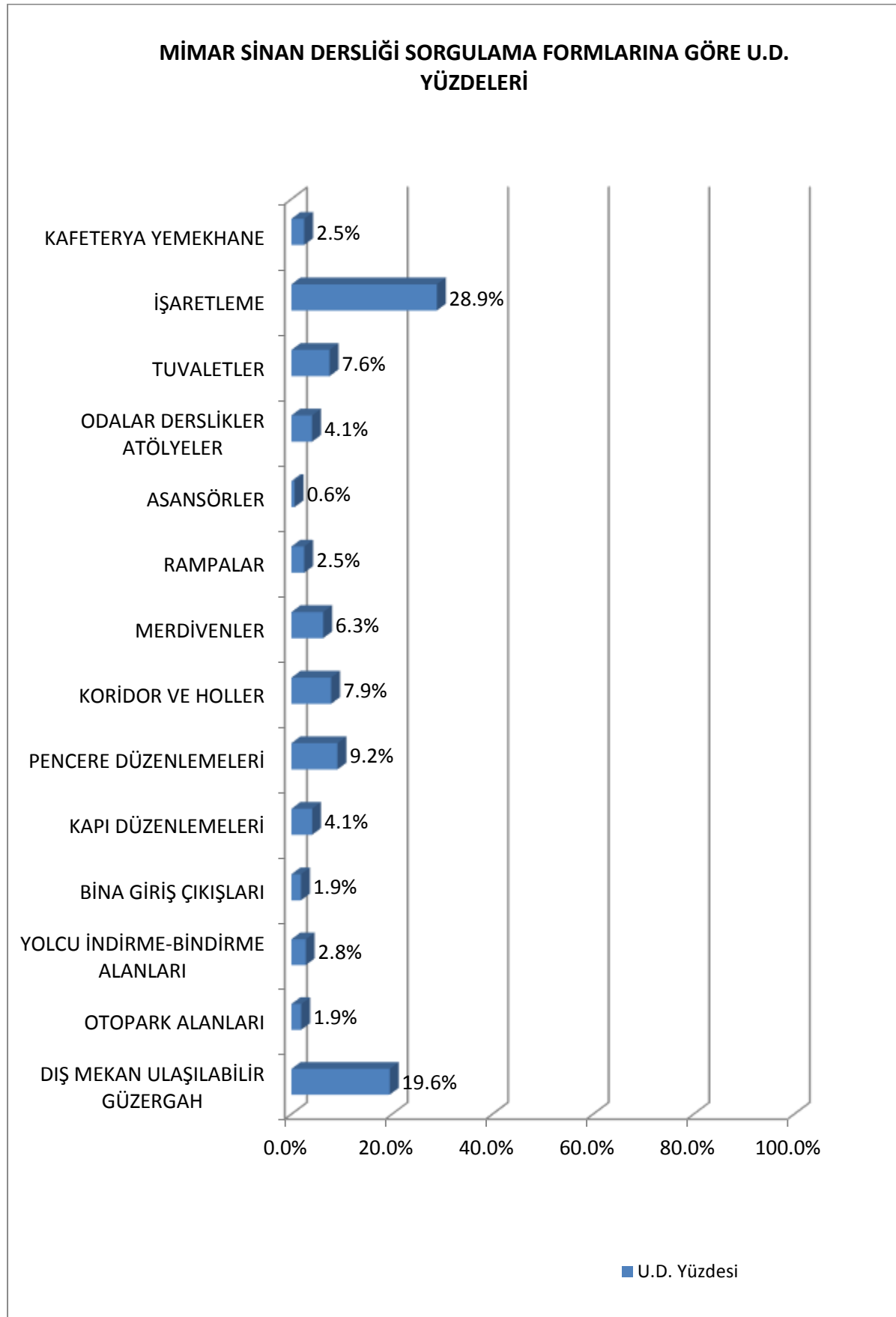
EK-5. Mimar Sinan Dersliği mekân-sorgulama formu tablosu

EYLEM ALAN ADI	ANA EYLEM ALANLARI	BAĞLANTILI EYLEM ALANI	FORMLAR ve İLGİLİ OLDUKLARI DÜZENLEME KAPSAMLARI															
			DIŞ MEKAN ULAŞILABİLİR GÜZERGAH	OTOPARK ALANLARI	YOLCU İNDİRME-BİNDİRME ALANLARI	BİNA GİRİŞ ÇIKIŞLARI	KAPI DÜZENLEMELERİ	PENCERE DÜZENLEMELERİ	KORİDOR VE HOLLER	MERDİVENLER	RAMPALAR	ASANSÖRLER	ODALAR DERSLİKLER ATÖLYELER	TUVALETLER	İŞARETLEME	KAFETERYA YEMEKHANE	Formlara göre ulaşılabilirlik Değerleri toplamı	Formlara göre ulaşılabilirlik Değerleri yüzdesi (%)
			F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	F8	F9	F10	F11	F12	F13	F14		
KG	KAMPÜS GİRİŞİ	BİNA GİRİŞLERİ-OTOPARKLAR	72	9	27										21		129	13,6%
G	ANA GİRİŞ-1	DERSLİKLER-ASNSR-KONFERANS S.	57			9	9				12				21		108	11,4%
G2	ANA GİRİŞ-2	DERSLİKLER-ASANSÖR	57			9	9				12				21		108	11,4%
Y	YATAY DOLAŞIM								12						21		33	3,5%
Y-D	YATAY DOLAŞIM	DERSLİKLER							12								12	1,3%
Y-İ	YATAY DOLAŞIM	GÜVENLİK OFİS							12								12	1,3%
Y-O	YATAY DOLAŞIM	DERSLİKLER-ASNSR-KONFERANS S.							12								12	1,3%
Y-K	YATAY DOLAŞIM	KAFETERYA-FOTOKOPI							9							24	33	3,5%
Y-LT	YATAY DOLAŞIM	LABORATUVARLAR-MESCİD							9								9	0,9%
Y-W	YATAY DOLAŞIM	WC							9								9	0,9%
DD	DÜŞEY DOLAŞIM	DERSLİKLER-KONFERANS. LAB.								27		3			21		51	5,4%
DY	DÜŞEY DOLAŞIM	YANGIN KAÇIŞI								33		3					36	3,8%
BL	BİL. LABORATUVARLAR						3	18					6		21		48	5,1%
D	DERSLİKLER						3	18					6		21		48	5,1%
O	KONFERANS SALONU						3	18					27		21		69	7,3%
K	KAFETERYA-FOTOKOPI						3	33							21		57	6,0%
P	OTOPARK			9											21		30	3,2%
W	WC BODRUM KAT	LABORATUVARLAR-MESCİD					3							24	21		48	5,1%
W	WC ZEMİN KAT	DERSLİKLER-ASNSR-KONFERANS S.					3							24	21		48	5,1%
W	WC I. KAT	KAFETERYA-FOTOKOPI					3							24	21		48	5,1%
Uygulanan Form Sayısı		176															948	100,0%
Eylem Alanlarına göre Ulaşılabilirlik Değerleri Toplamı			186	18	27	18	39	87	75	60	24	6	39	72	273	24	948	
Eylem Alanlarına göre Ulaşılabilirlik Değerleri Yüzdesi (%)			19,6%	1,9%	2,8%	1,9%	4,1%	9,2%	7,9%	6,3%	2,5%	0,6%	4,1%	7,6%	28,8%	2,5%	100,0%	

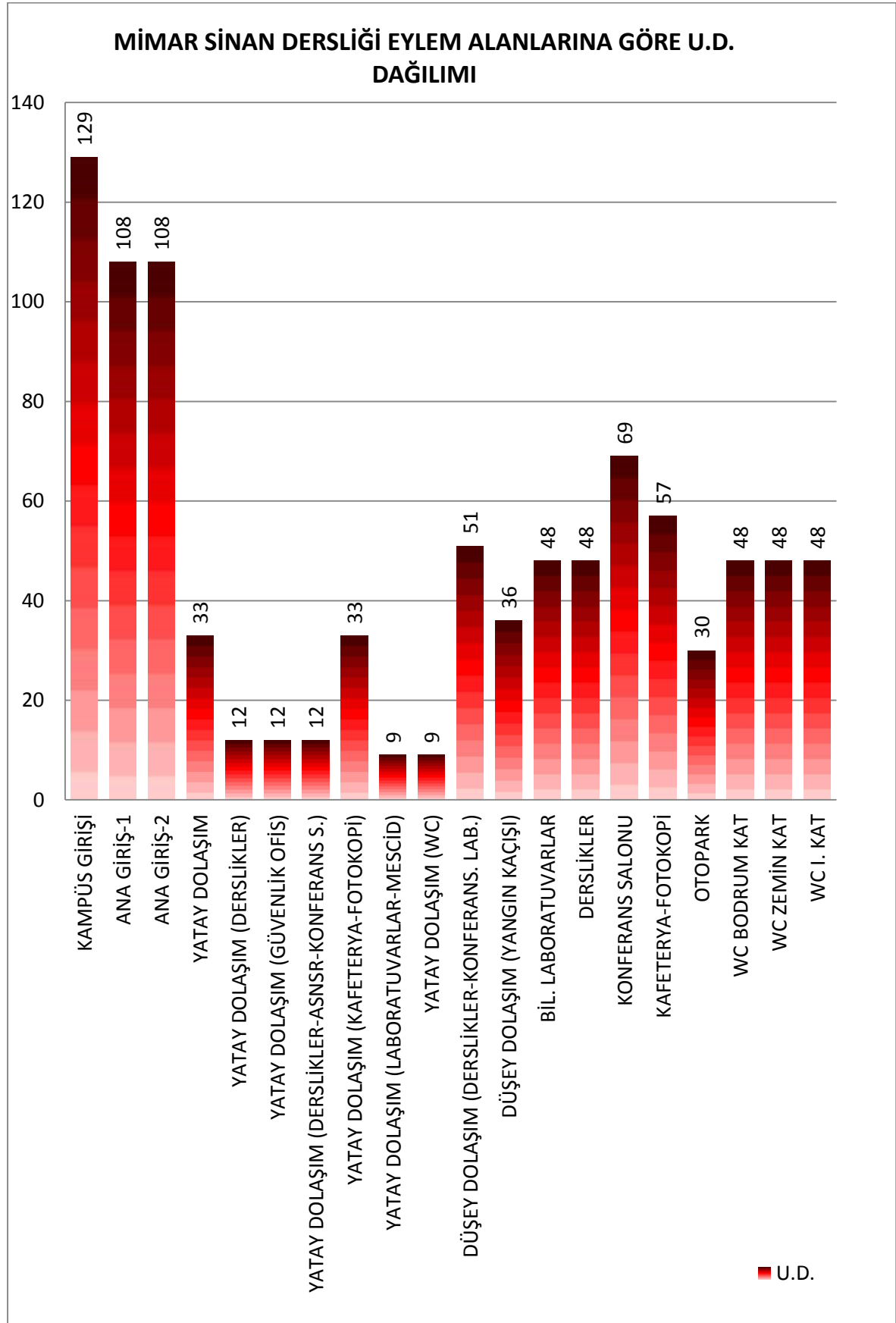
EK-6. Mimar Sinan dersliği sorgulama formları grafiksel sonuçları

EK-6. (devam) Mimar Sinan dersliği sorgulama formları grafiksel sonuçları

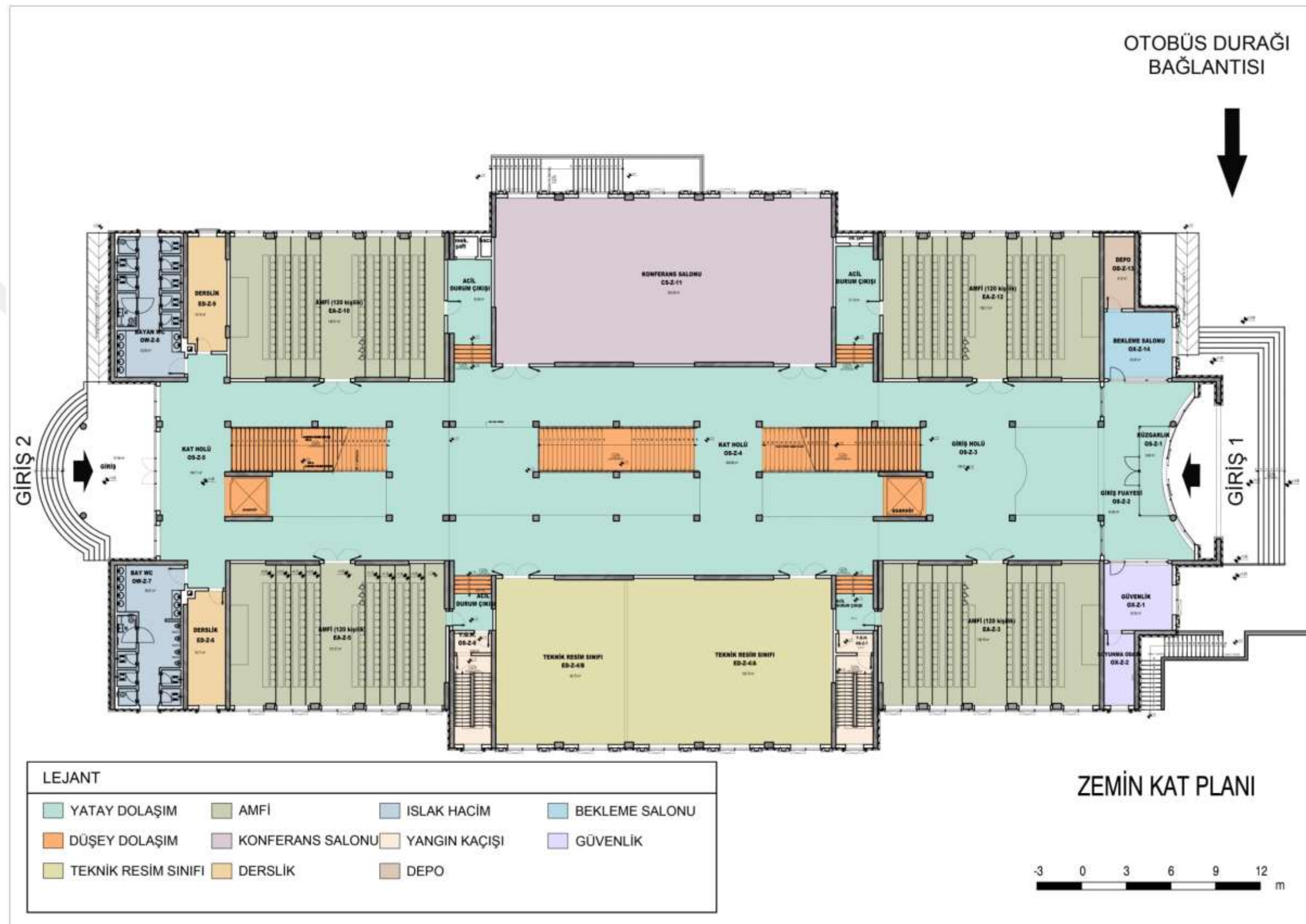

EK-6. (devam) Mimar Sinan dersliği sorgulama formları grafiksel sonuçları

EK-7. Mimar Sinan dersliği kat planları

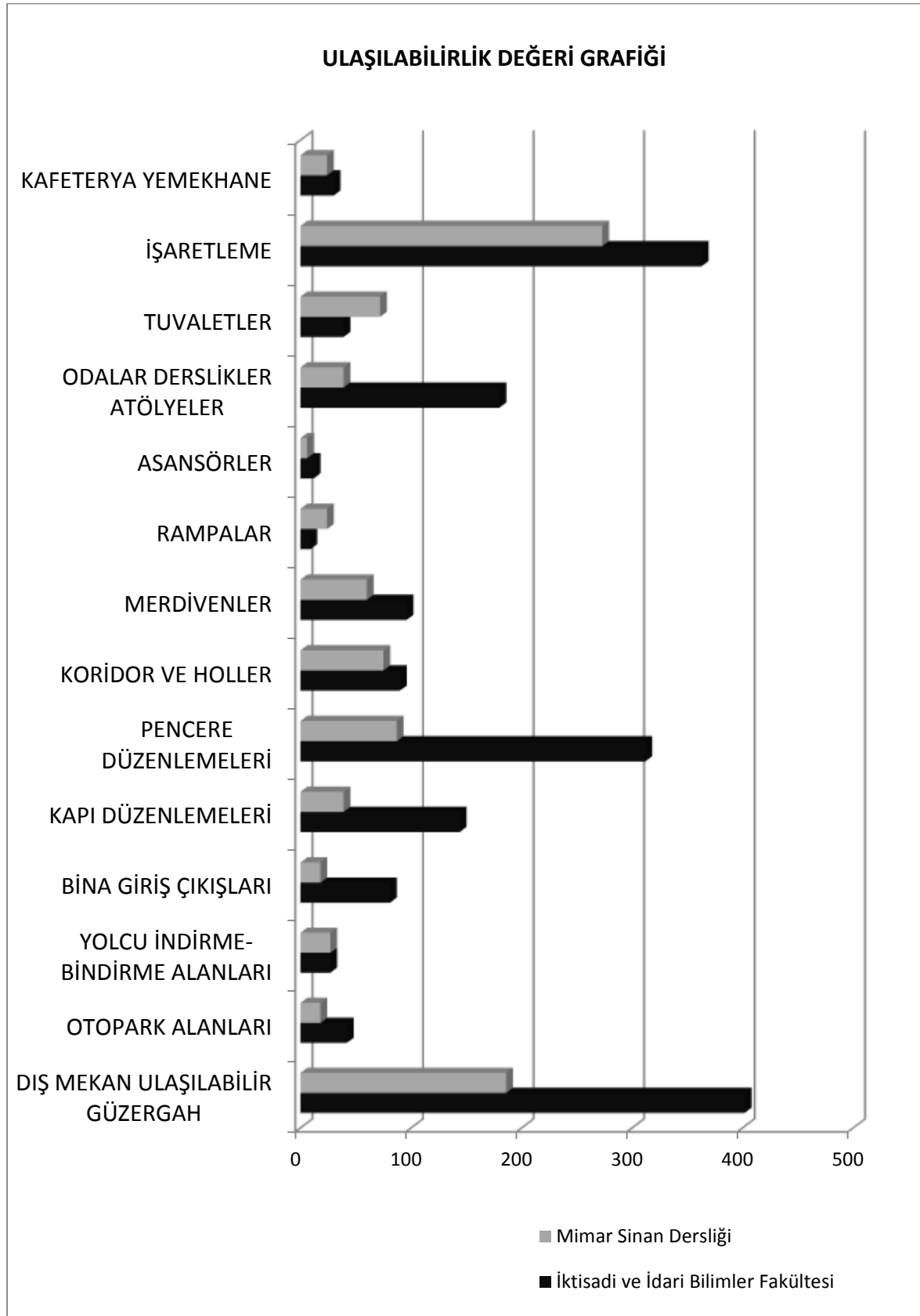
EK-7. (devam) Mimar Sinan dersliği kat planları

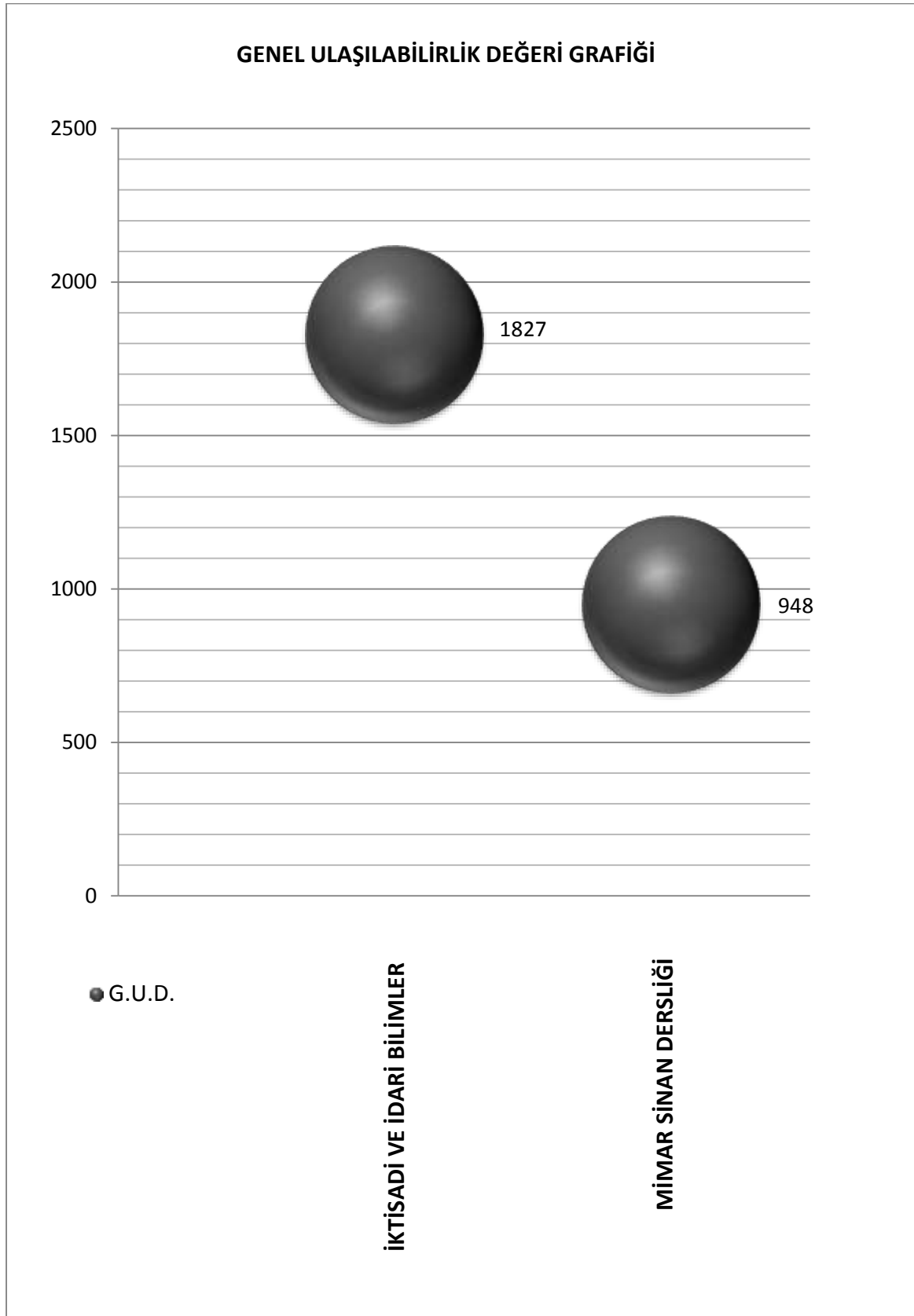
EK-7. (devam) Mimar Sinan dersliği kat planları

EK-8. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Mimar Sinan dersliği ulaşılabilirlik değeri grafiği

EK-9. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Mimar Sinan dersliği genel ulaşılabilirlik değeri grafiği

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : KÖSE, Gülden
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 30.03.1984, Ortaköy
Medeni hali : Evli
Telefon : 0(505) 562 80 17
e-mail : guldenaslankose@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi / Mimarlık	Devam ediyor
Lisans	Gazi Üniversitesi / Mimarlık	2010
Lise	Sivas Cumhuriyet Anadolu Lisesi	2002

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2011-Halen	Bartın Üniversitesi Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı	Mimar
2010-2011	Taner Vural Mühendislik	Mimar
2009	Üçgen Yapı	Mimar

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

-

Hobiler

Resim, Serbest Yazı

GAZİ GELECEKTİR..